

SUONENJOEN KAUPUNKI

TALOUSARVIO 2018

**TOIMINTA- JA TALOUS-
SUUNNITELMA 2018 - 2020**

SUONENJ **KI**
Suomen herkullisin kunta

Kaupunginvaltuusto 18.12.2017 § 86

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 YLEISPERUSTELUT
 - 1.1 SUONENJOEN KAUPUNGIN VISIO JA STRATEGISET PAINOPIS-
TEET
 - 1.2 SUONENJOEN YHDYSKUNTARAKENNE JA ASUNTOPOLITIIKKA
 - 1.2.1 Kunnan sijainti ja alue
 - 1.2.2 Kunnan yhdyskuntarakenne
 - 1.2.3 Väestö
 - 1.2.4 Työpaikat
 - 1.2.5 Työttömyys
 - 1.2.6 Asuminen
- 2 VUODEN 2018 JA VUOSIEN 2018- 2020 TALOUSSUUNNITELMAN PE-
RUSTELUT
 - 2.1 JULKISEN TALOUDEN KEHITYS
 - 2.2 TALOUSARVION SÄÄNNÖSPOHJA
 - 2.2.1 Talousarvion sitovuus
 - 2.2.2 Kustannuslaskennalliset erät
 - 2.2.3 Tavoitteet ja tunnusluvut
- 3 TALOUDEN TASAPAINOTTAMINEN
- 4 TALOUSARVIO VUODELLE 2018
- 5 KÄYTTÖTALOUSOSA
- 6 INVESTOINTIOSA
- 7 TULOSLASKELMAOSA
- 8 RAHOITUSOSA

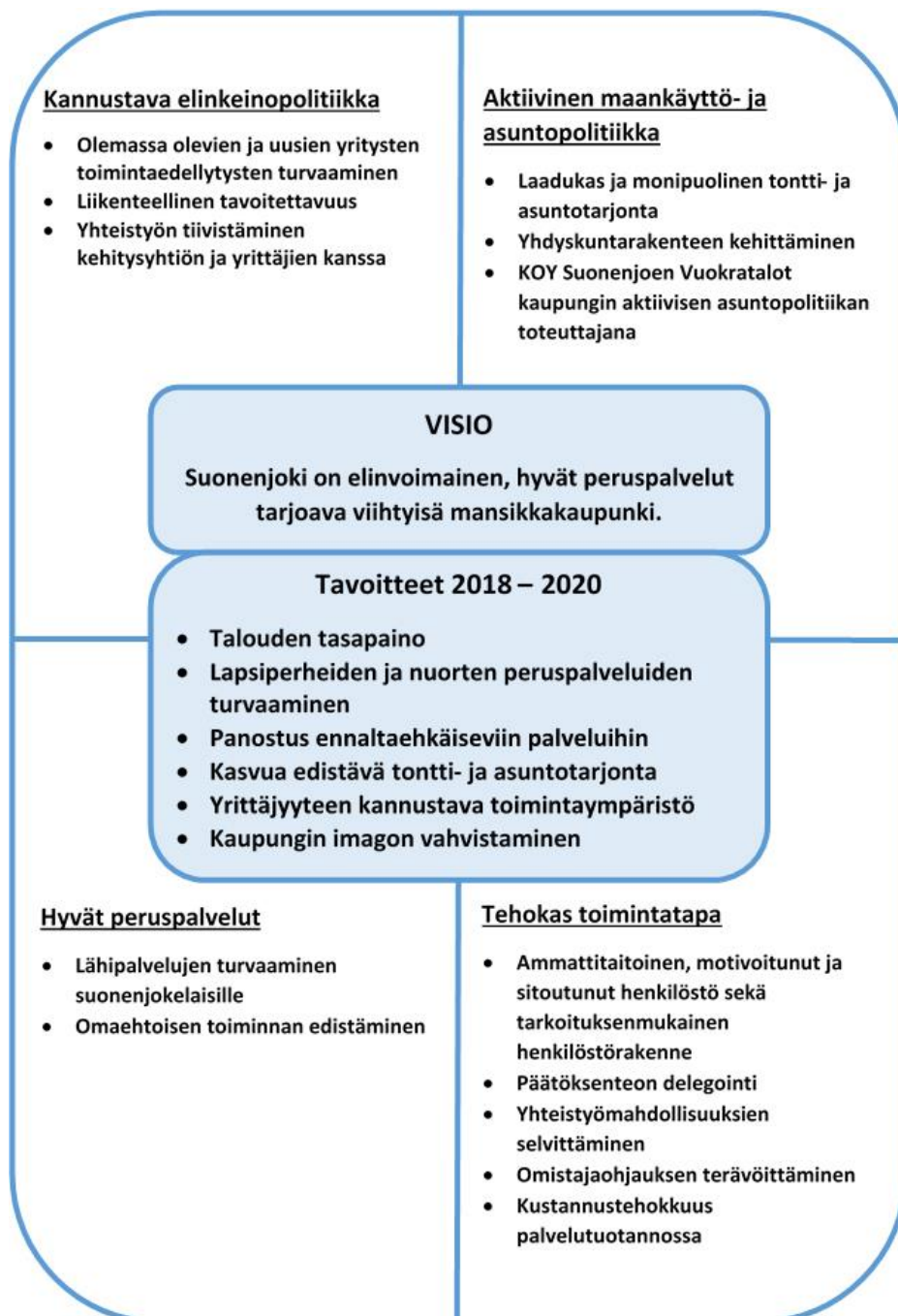
LIITTEET

1 YLEISPERUSTELUT

1.1 SUONENJOEN KAUPUNGIN VISIO JA STRATEGISET PAINOPISTEET

Suonenjoen kaupungin toiminnan kehittämistä ohjaavat kaupunginvaltuuston talousarvion yhteydessä hyväksymät strategiset tavoitteet. Strategisten tavoitteiden pohjalta kaupunginvaltuusto päättää myös vuosittain talousarviovuoden keskeisistä toiminnallisista kehittämishankkeista ja -tavoitteista. Kaupunginvaltuusto on 9.12.2013 (§ 104) hyväksynyt strategiset painopisteet edelliselle valtuustokaudelle.

Uuden kuntalain (410/2015 § 37) mukainen kuntastrategia on työnalla ja valmistuu kevätkaudella 2018.

1.2 SUONENJOEN YHDYSKUNTARAKENNE JA ASUNTOPOLITIIKKA

1.2.1 Kunnan sijainti ja alue

Suonenjoen kaupunki sijaitsee Pohjois-Savon maakunnan länsiosassa. Lähimpään kaupunkikeskukseen Pieksämäelle on matkaa 42 km. Etäisyys Kuopioon on 50 km ja Jyväskylään 97 km. Kaikkiin kolmeen kaupunkiin on maantieyhteyksien lisäksi hyvät rautatieyhteydet.

Kaupungin pinta-ala on 862 km², josta vesialaa on 148 km². Kuntaoikeudet Suonenjoella on ollut vuodesta 1865, kauppala vuodesta 1967 ja kaupunkioikeudet vuodesta 1977.

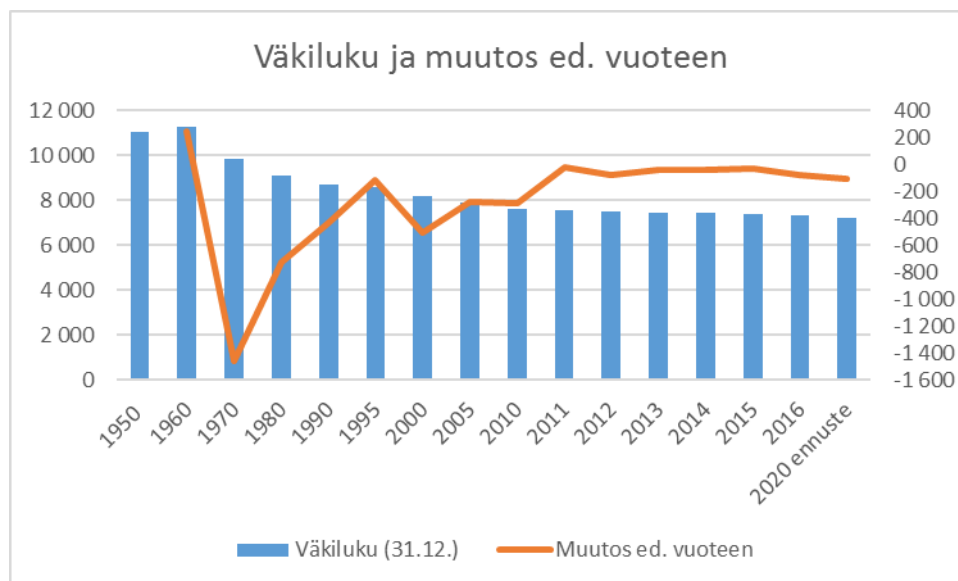
1.2.2 Kunnan yhdyskuntarakenne

Suonenjoen kaupungin yhdyskuntarakenne muodostuu nauhamaisesta taajamasta keskusta, Käpylä ja lisvesi sekä laajasta maaseutualueesta. Taajaman rakentamisessa pyritään olevan hajanaisen rakenteen tiivistämiseen ja täydennysrakentamiseen. Maaseudun kyläkeskuksista Lempyyllä on sijaintinsa vuoksi hyvät kehittymähdollisuudet. Suonenjoen kaupungin kehitykseen vaikuttaa myös loma-asutuksen lisääntyminen. Suonenjoella oli 1 115 kesämökkiä 31.12.2016 (Tilastokeskus).

1.2.3 Väestö

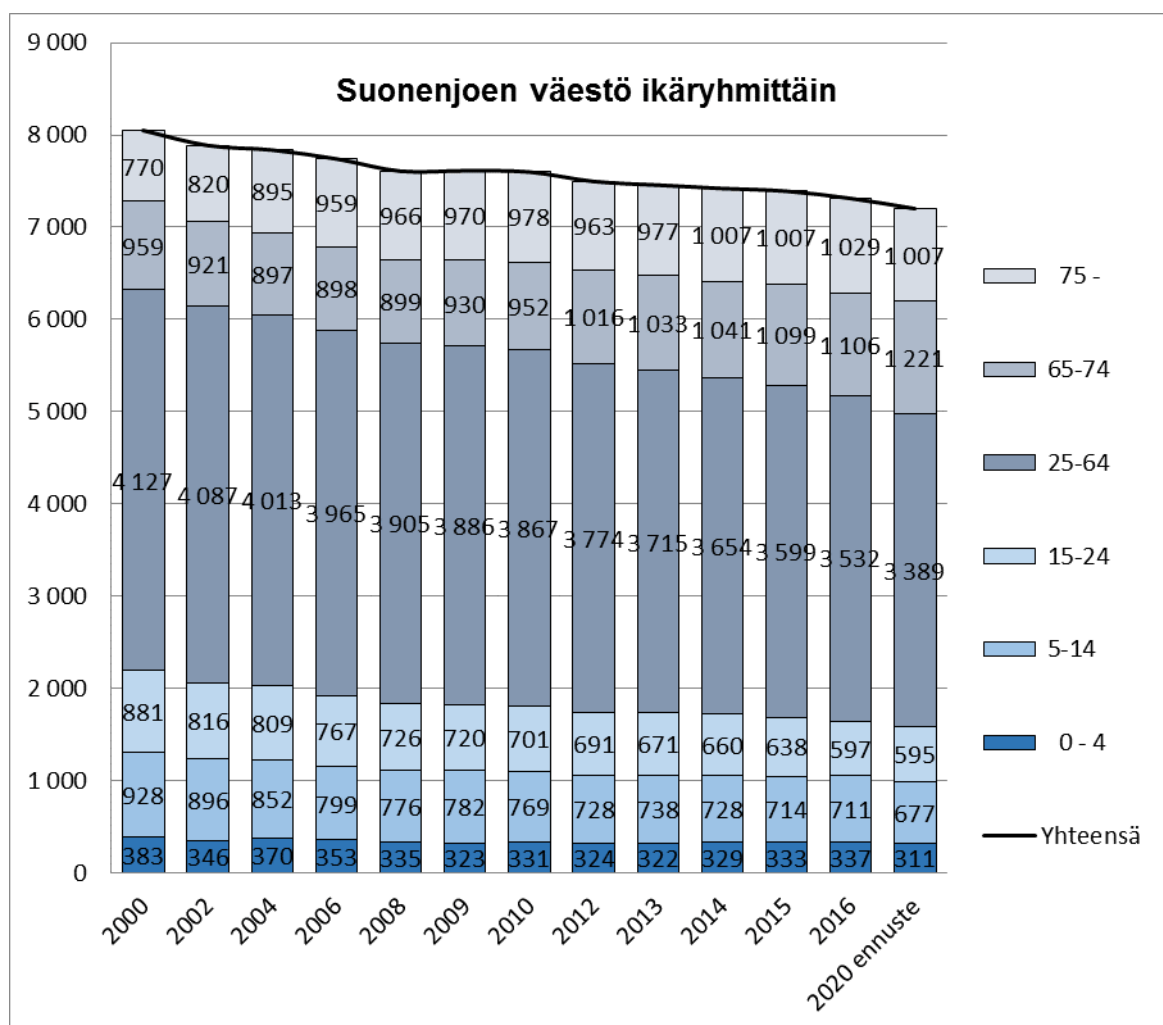
Suonenjoen henkikirjoitettu väestö oli 7 312 henkilöä 31.12.2016. Vuoden 2016 aikana väkiluku väheni 78 henkilöllä. Syyskuun lopussa 2017 väkiluku oli vähentynyt 29 henkilöllä ollen 7 283 henkilöä.

Taulukko 1: Väestömuutokset vuosina 1950 – 2016 ja kaupungin väestöennuste vuoteen 2020

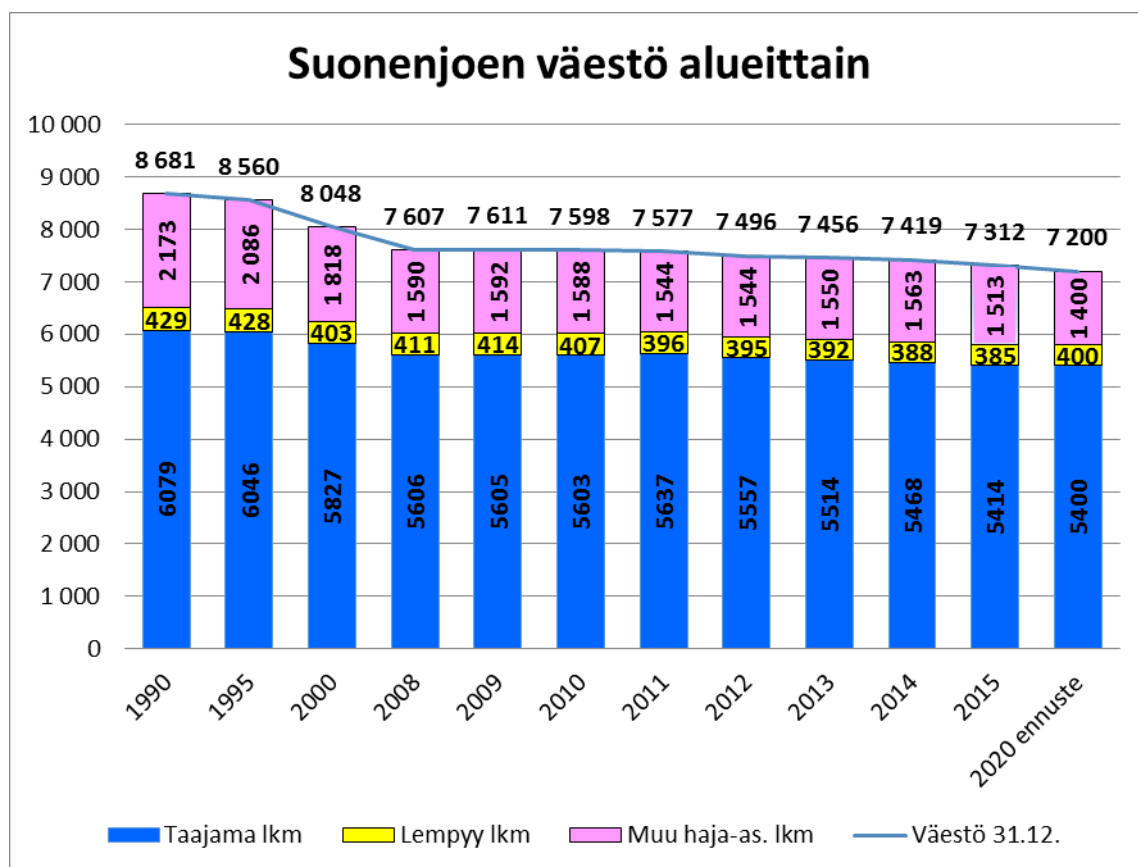

Suonenjoki kärsi Suomea koetelleesta maaltapaosta 1960- ja 1970-luvuilla, jolloin väkiluku väheni yli 2 000 asukkaalla eli noin 1/5-osalla. 1980- ja 1990-luvuilla väkiluku väheni hieman yli 1 000 asukkaalla. Muuttoliike on ikäännyttänyt kaupungin väestöä nopeasti, koska poismuuttajat ovat olleet etupäässä nuoria aikuisia. Uuden vuosituhannen alkupuolella väkiluvun väheneminen on hidastunut. Kaupunki haluaa pitää nuorten työikäisten ikäluokkien suhteellisen osuuden vähintään nykyisellä tasolla muuhun Suomeen vertailtuna. Väestötavoitteen saavuttaminen merkitsee olennaista muutosta väestökehitykseen ja edellyttää tuntuva muuttovoittoa, koska luonnollinen väestökehitys on yleensä ollut negatiivinen.

Taulukko 2: Väestö ikäryhmittäin vuosina 2000 - 2016 ja kaupungin ennuste vuoteen 2020

Taulukko 3: Väestön alueellinen jakautuminen

Taajaman väestönkasvu mahdollistaa kaupallisten ja muiden palveluiden kehittämisen ja sen seurauksena Suonenjoen asema Sisä-Savon talousalueen keskuksena vahvistuu.

Haja-asutusalueiden väestökehitykseen vaikuttavat perusmaatalouden ja marjanviljelyn jatkuvuuden turvaaminen, maatalouden korvaavien työpaikkojen syntyminen ja rantarakentamisen määrä.

1.2.4 Työpaikat

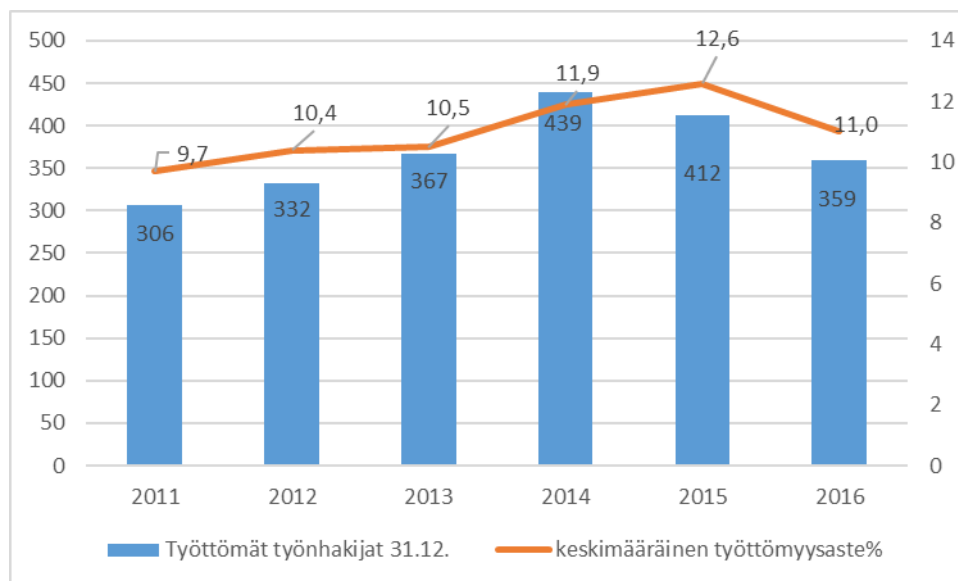
Taulukko 4: Työpaikat toimialan mukaan vuosina 2009 – 2014 (31.12.)

Toimiala	2010	2011	2012	2013	2014	Muutos 2010-2014
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous	238	255	259	243	234	- 4
B Kaivostoiminta ja louhinta	5	1	1	0	1	- 4
C Teollisuus	485	488	488	518	417	- 68
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	7	6	1	1	1	- 6
E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito	9	9	11	13	23	14
F Rakentaminen	173	189	179	199	154	- 19
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	267	259	265	271	275	8
H Kuljetus ja varastointi	101	95	95	95	82	- 19
I Majointus- ja ravitsemistoiminta	105	92	97	81	68	- 37
J Informaatio ja viestintä	7	6	8	8	7	0
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	25	26	26	27	22	- 3
L Kiinteistöalan toiminta	16	19	18	21	19	3
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	103	99	90	89	77	- 26
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	117	98	108	115	120	3
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	108	91	86	91	103	- 5
P Koulutus	159	163	161	151	141	- 18
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	571	585	544	540	546	- 25
R Taiteet, viihde ja virkistys	21	19	18	14	17	- 4
S Muu palvelutoiminta	66	70	60	62	50	- 16
T Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön.	1	0	0	5	25	24
U Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	0	0	0	0	0	0
X Toimiala tuntematon	51	64	43	40	46	- 5
Toimialat yhteensä	2635	2634	2558	2584	2428	- 207

Lähde: Tilastokeskus, väestö

1.2.5 Työttömyys

Taulukko 5: Työttömät työnhakijat ja keskimääräinen työttömyysaste vuosina 2010 - 2016.

Lokakuun lopussa 2017 työttömyysaste Suonenjoella on 10,2 %.

1.2.6 Asuminen

Kaupungin tavoitteena on kasvua edistävä tontti- ja asuntotarjonta. Kaupunki luo yleiset edellytykset asuntotuotannolle kaavoituksella ja kunnallistekniikan rakentamisella ja ylläpidolla. Kaupunki toimii myös suoraan myyden ja vuokraten tontteja asuinkäyttöön sekä omistaen vuokra-asuntoja ja rakennuttaen ja omistaen niitä kiinteistöyhtiöidensä kautta.

Asunto-olot ovat kaupungin kehityksen kannalta keskeisiä. Miellyttävä asuinympäristö ja monipuoliset asumisvaihtoehdot vaikuttavat sekä asukkaiden viihtyvyyteen että elinkeinoelämän kehitykseen.

Kaupungin asuntopoliittinen strategia

Suonenjoen asuntopoliittikan tavoite on turvata kuntalaisille mahdollisuus hyvään asumisen tasoon. Kaupunki luo edellytyksiä monipuolisten ja viihtyisien asuntojen tuotannolle hyvässä ja turvallisessa asuinympäristössä. Kaupungin ja sen kiinteistöyhtiöiden omistuksessa on määrältään ja laadultaan kysyntää vastaava määrä kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja.

Tavoitteena on pitää asuntomarkkinat toimivina sekä omistus- että vuokra-asuntojen osalta. Käytännön toimilla pyritään siihen, että elinkeinoelämän tarvitsema työvoima perheineen löytää kodin paikkakunnalta ja vanhusten omassa kodissa asuminen onnistuu mahdollisimman pitkään. Erityisryhmien asumista kehitetään ja monipuolistetaan resurssien puitteissa.

Asuntojen uustuotanto

Alla olevassa taulukossa on asuntotuotantoluvut vuodelta 2017 sekä tavoite vuosille 2018 - 2021.

Taulukko 6: Asuntojen uustuotanto 2017 ja tavoitteet vuosille 2018 – 2021

Valmiit uudet asunnot	2017	2018	2019	2020	2021
Kerrostalot	-	-	17	-	25
Pientalot/rivitalot	3	5	5	5	5
Hallintomuoto: Vuokra-asunnot	-	-	-	-	25
Omistusasunnot	3	5	22	5	5

Asuntotuotannon alueellinen suuntautuminen

Lähivuosien rakentamisen painopistealueena on ydinkeskustan täydennysrakentaminen, mikä on perusteltua kaupunkikuvallisista ja kunnallisteknisistä syistä. Lisäksi autottomille asukkaille sopivaa asuntokantaa tarvitaan palveluiden läheisyyteen. Entisen yläasteen korttelin kerrostalorakentaminen on alkanut 2013. Kortteliin voidaan rakentaa vielä kolme uutta kerrostaloa. Viereistä Kutvosen tonttia kehitetään asumiskäyttöön. Edellä mainittujen tonttien ja torin seudun kehittäminen tukee ydinkeskustan täydennysrakentamista.

Keskustan reuna-alueiden pientalorakentaminen jatkuu pääasiassa täydennysrakentamisena muutaman tontin vuosivauhdilla. Suvilahden alueella on käynnissä kaava-hanke, joka mahdollistaa pääosin pientalorakentamista yksityisen yhtiön maille. Poskilammen alue on kaavoitettu ja on otettavissa käyttöön kunnallistekniikan rakentamisen jälkeen. Onnelan alue on hankittu reserviksi pientalorakentamista varten. Uusien alueiden käyttöönottoa ei ole aikataulutettu. Asemakaavoitetulla alueella on rakentamattomia tontteja kunnallistekniikan piirissä noin 120, joista kaupungin omistuksessa on noin 40.

Pientalorakentamista tapahtuu myös maaseutualueilla, missä rakentaminen on niin väljää, että vesi- ja jätehuolto voidaan hoitaa kiinteistökohtaisilla ratkaisuilla, ellei ole mahdollisuutta liittyä vesiosuuskunnan verkkoon.

2 **VUODEN 2018 TALOUSARVION JA VUOSIEN 2018 – 2020 TALOUSSUUNNITELMAN PERUSTELUT**

2.1 **YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS**

Suomen talouskasvu oli viime vuonna odotettua vahvempaa, sillä Tilastokeskus tarkisti bruttokansantuotteen määrän kasvuksi 1,9 prosenttia vuonna 2016. Arvonlisäyksen volyymi kasvoi eniten rakentamisessa, maa-, metsä- ja kalataloudessa sekä liike-elämän palveluissa. Kysyntäeristä kansantuotetta kasvattivat erityisesti kotitalouksien kulutus sekä yksityiset investoinnit, muun muassa vahva rakentaminen. Myös vientikysyntä ylsi pieneen kasvuun.

Työpanos pysyi viime vuonna kuitenkin lähes ennallaan, mikä merkitsi koko kansantalouden työn tuottavuuden (kiinteähintainen bruttoarvonlisäys jaettuna tehdyillä työtunneilla) parantumista 1,2 prosentilla. Matalahkosta muutosprosentista huolimatta työn tuottavuus kehittyi siten nopeammin kuin monena aikaisempana vuotena.

Yleisen taloudellisen aktiviteetin viriämisen ohella kotimaista kysyntää vahvisti viime vuonna kuluttajien luottamus tulevaisuuden näkymiin, matalana pysytellyt inflaatio sekä tuloverokevennykset. Velallisten ostovoimaa tukivat myös kotitalouksien säästämisasteen lasku ja matala korkotaso. Kotitalouksien velkaantumisaste nousi viime vuonna 126 prosenttiin suhteessa kotitalouksien käytettävissä oleviin tuloihin.

Kuluvan vuoden talouskasvusta on tullut ulos jo monia ennakollisia tilastotietoja. Niiden mukaan talouskasvu on alkuvuonna vahvistunut yhä viime vuoden lukemista. Esimerkiksi tuotannon työpäiväkorjattu suhdannekuvaaja oli kuluvan vuoden heinäkuussa 3,1 prosenttia korkeammalla tasolla kuin vuosi sitten. Myös teollisuuden uudet tilaukset ja kasvukeskusten rakennustoiminta lisääntyivät alkuvuonna vahvasti. Lähes poikkeuksetta ennustelaitokset olettavatkin kuluvan vuoden bruttokansantuotteen kasvun nousevan kolmen prosentin tuntumaan.

Talouden kasvulukujen kiihtyminen perustuu pitkälti siihen, että Suomen vienti on lähtenyt kauan odotettuun kasvuun maailmantalouden imussa ja kasvun odotetaan jatkuvan myös lähivuosina. Maailmantaloudessa voimakkainta kasvua ylläpitävät perinteiseen tapaan nousevat taloudet, mutta kehitys on piristynyt myös jo teollistuneissa länsimaissa. Myös euroalueella kasvu on ollut odotettua vahvempaa.

Valtiovarainministeriön mukaan BKT kasvaa tänä vuonna 2,9 prosenttia. Ensi vuodelle kasvun odotetaan hiipuvan hieman, sillä bruttokansantuotteen kasvuksi ennustetaan 2,1 prosenttia. Kuluva vuosi lienee siis suhdannehuippuvuosi, jolloin talouskasvu tukeutuu voimakkaasti paitsi kotimaiseen kulutukseen ja investointeihin niin myös piristyvään vientikysyntään.

Ensi vuonna kasvuvauhdin ennakoidaan hieman hidastuvan yksityisessä kulutuksessa ja investoinneissa, mutta vastaavasti nopeutuvan viennissä. Viennin kasvuedellytyksiä tukee maailmantalouden hyvä vire ja yritysten kustannuskilpailukyvyyn kohentuminen kiky-sopimuksen ansiosta. VM olettaakin, että Suomen pitkään vallinnut markkinaosuuksien menetys vientimarkkinoilla päättyy vihdoinkin. Tämä vaikuttaa myös yksityisiin investointeihin, joissa kasvun painopiste siirtyy rakentamisesta, erityisesti asuinrakentamisesta, teollisuuden tuotannollisiin investointeihin.

Vuonna 2017 sopimuspalkkoja ei koroteta ja julkisen sektorin lomarahoja leikataan 30 prosenttia. Tämän yhteisvaikutuksena sopimuspalkkojen arvioidaan laskevan keskimäärin 0,3 prosenttia. Ansiotasoa nostavat kuitenkin liukumien ja muut rakenteelliset tekijät, joiden myötä ansiotasoindeksi nousee kuluvana vuonna 0,3 prosenttia. Työllisyyden paranemisen vuoksi koko talouden palkkasumma kehittyy kuluvana vuonna huomattavasti tätä nopeammin. VM olettaa, että koko talouden palkkasumman kasvaa kuluvana vuonna 1,8 prosenttia ja ensi vuonna 2,2 prosenttia. Työnantajien sosiaaliturvamaksut laskevat vuonna 2017 ja 2018 selvästi.

Ansiokehityksen ohella kotimaista kysyntää vahvistaa hiljalleen koheneva työllisyys. Yksityinen kulutus kasvaa valtiovarainministeriön mukaan tänä vuonna 2,4 prosenttia ja ensi vuonna 1,4 prosenttia. Kulutuksen kasvua leikkaa ensi vuonna erityisesti inflaation nousu lähivuosina noin 1,5 prosentin tuntumaan.

Valtiovarainministeriön mukaan bruttokansantuote kasvaa 1,8 prosenttia vuonna 2019. Ennusteessa Suomen talouskasvun moottorina jatkaa edelleen neljän prosentin kasvuvauhtiin yltävä vienti. Yksityisen kulutuksen kasvun ennakoidaan sen sijaan painuvan 1,2 prosentin pintaan, sillä työllisyys kohenee enää hitaasti ja kotitalouksien negatiivinen säästämisaste rajoittaa kulutusmahdollisuuksia.

Taulukko 7: Tietoja ja arvioita kunnallistalouden kannalta keskeisten kokonaistaloudellisten muuttujien kehityksestä (lähde: Tilastokeskus, VM Taloudellinen katsaus syyskuu 2017)

<u>Muuttuja</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>
(% muutos)					
Tuotanto (määrä)	0,3	1,9	2,9	2,1	1,8
Palkkasumma	1,0	1,5	1,8	2,2	2,1
Ansiotaso	1,4	1,1	0,3	1,4	1,6
Työlliset (määrä)	-0,4	0,5	0,7	0,8	0,5
Inflaatio (% - yksikköä)	-0,2	0,4	0,9	1,5	1,5
Työttömyysaste	9,4	8,8	8,6	8,1	7,8
Verot/BKT	44,0	44,1	43,2	42,2	41,8
Julkiset menot/BKT	56,9	55,8	54,1	53,1	52,2
Rahoitusjäämä/BKT	-2,7	-1,8	-1,2	-1,4	-1,0
Julkinen velka/BKT	63,6	63,1	62,5	61,9	61,1
Vaihtotase/BKT	-0,6	-1,1	-1,3	-1,4	-1,4
Euribor 3 kk, %	0,0	-0,3	-0,3	-0,2	0,0
10 vuoden korko, %	0,7	0,4	0,5	0,9	1,4

Talouden suhdannenäkymät vuosina 2017-2021

Suomen talous on nopeassa kasvuvaiheessa. Ennusteen mukaan Suomen talous kasvaa vuonna 2017 selvästi nopeammin kuin viime vuonna, minkä jälkeen kasvuvauhti hidastuu kahden prosentin tuntumaan. Lähivuosina talouden toimintaa lisäävät sekä kotimainen että ulkomainen kysyntä. Näiden kehityksessä on kuitenkin selvä ero. Kasvuvauhti yksityisessä kulutus- ja osin investointikysynnässä vaimenee, mutta viennissä nopeutuu. Viennin kasvumahdollisuuksia tukevat koheneva maailmanlaajuinen kysyntä ja yritysten kustannuskilpailukyvyen paraneminen. Kotitalouksien kulu-

tuskysyntää rajoittaa hidastuva ostovoimakehitys. Investointien kasvua rajoittaa asun-
torakentamisen kasvun hiipuminen, mutta sitä kiihdyttävät isot tuotannolliset inves-
tointihankkeet.

Kokonaiskuva vuosista 2017-2019 on talouskasvun kannalta aiempia vuosia positiivi-
sempi. Talouden kasvun yleiset edellytykset ja niitä määrittävät rakenteet eivät kui-
tenkaan ole muuttuneet siinä määrin, että talouden kasvupotentiaali olisi noussut.
Vuosina 2020 ja 2021 talous kasvaa arviolta enää keskimäärin alle 1,5 prosenttia
vuodessa. Työn tuottavuuden voimakkaaseen nousuun perustuva talouskasvu pitää
työllisyystilanteen kohenemisen maltillisena.

Työllisyyskehitys

Taloudellisen aktiviteetin laajapohjainen ja nopea voimistuminen on lisännyt työllisyyt-
tä alkuvuoden 2017 aikana, mutta työttömyys ei ole juurikaan alentunut alkuvuonna
2017. Työttömyysasteen trendi on pysynyt 8,7 prosentissa. Työttömyysasteen laskun
pysähtyminen johtuu ainakin osittain piilotyöttömien sekä muiden työvoiman ulkopuo-
listen aktivoitumisesta työnhakuun, mikä on normaalia suhdannetilanteen parantues-
sa.

Bruttokansantuotteen kasvun säilyminen kohtuullisen nopeana parantaa työllisyyttä,
mutta työttömien määrä pienenee silti hitaasti. Työttömyysaste alenee 8,1 prosenttiin
vuonna 2018. Työllisyystilanteen kohentumisen hidasteena ovat viime vuosina olleet
erilaiset alueelliset ja ammatilliset yhteensopivuusongelmat työttömien työnhakijoiden
ja avoimien työpaikkojen välillä. Yhteensopivuusongelmat ovat voimistuneen talous-
kasvun myötä jonkin verran vähenemässä.

Työvoiman tarjonta ei kokonaisuutena rajoita työllisyyden kasvua ennustejaksolla, sil-
lä työttömiä ja piilotyöttömiä on edelleen yli 400 000 henkeä. Tietyissä ammattiryh-
missä työvoimapulaa on silti jo havaittavissa.

Maailmantalouden hyvä vire vahvistuu

Maailmantalouden kasvua ylläpitävät erityisesti kehittyvät taloudet, mutta myös teolli-
suusmaissa kasvu vahvistuu. Maailmankauppa on kehittynyt myönteisesti viime vuo-
den lopulta lähtien. Kauppaa ovat kiihdyttäneet erityisesti nousevat taloudet, mutta
jatkossa euroalueen myönteisen kehityksen merkitys korostuu. Lähivuosina maail-
mankauppa kasvaa suurin piirtein yhtä nopeasti kuin maailman kokonaistuotanto.
Maailmankaupan kasvu on kuitenkin selvästi hitaampaa kuin globalisaation kiihkeim-
pinä aikoina viime vuosikymmenellä.

Yhdysvalloissa myönteinen kehitys taloudessa jatkuu. Keskuspankki jatkaa rahapoli-
tiikan normalisointia, mikä näkyy lyhyiden markkinakorkojen nousuna. Euroopassa ta-
louden kuva on vahvistunut kuluvan vuoden aikana. Yritysten ja kuluttajien luottamus
on korkealla. Työttömyys on laskenut euroalueella alhaisimmalle tasolle kahdek-
saan vuoteen. Euroalueella talouskasvun pitää kuitenkin vielä lujittua pysyvämmiin
ennen kuin epätavanomaisesta rahapolitiikasta irtaudutaan. Euroalueen velkakriisi on
jäänyt taka-alalle useimpien kriisimaiden irtauduttua talouden sopeutusohjelmista ja
Kreikan päästyä vihdoinkin kasvu-uralle. Euro on kuluvan vuoden aikana vahvistunut
suhteessa muihin päävaluuttoihin heijastaen euroalueen myönteistä näkymää. Pi-
demmällä aikavälillä euro kuitenkin heikennee suhteessa Yhdysvaltain dollariin, kos-
ka Yhdysvallat irtautuu kevyestä rahapolitiikasta euroaluetta aiemmin.

Riskit talouskasvun taittumiselle

Suhteellisen myönteistä globaalitalouden näkymää varjostavat protektionismin uhka sekä monenväliseen kauppajärjestelmään kohdistuvat paineet. Myös euroalueella vallitsevat alasuuntaan painottuvat riskit. Eräiden eurooppalaisten pankkien heikko vakavaraisuus ja ongelmaluottojen määrä aiheuttavat edelleen huolta.

Positiivisista riskeistä eräs huomionarvoinen on odotettua vahvemman kasvun mahdollisuus teollisuusmaissa. Tämä koskee erityisesti euroaluetta, mutta myös mm. Japania. Euroalueen kysynnän ennakoitua nopeampi kasvu lisää inflaatiopaineita ja nopeuttaisi näin ollen rahapolitiikan normalisoitumista. Myös maailmankaupan odotettua nopeampi kasvu on positiivinen riski.

Kotimaiset riskit liittyvät luottamusilmapiiiriin ja työmarkkinoihin. Koska kotitalouksien ostovoima kasvaa vain vähän, kulutuksen kasvu perustuu vahvaan luottamukseen, joka voi horjua nopeastikin. Ennusteessa oletetaan palkkojen osalta vuosien 2018 ja 2019 sopimuskorotusten olevan hyvin maltillisia. Vuoden 2018 palkankorotuksista neuvotellaan toimialoittain, mikä lisää palkkaennusteen epävarmuutta. Ennustettua suuremmat palkankorotukset voivat heikentää viennin ja työllisyyden kasvua. Investointien osalta epävarmuus kumpuaa suunniteltujen suurhankkeiden mahdollisesta viivästymisestä.

Julkinen talous on noususuhdanteesta huolimatta alijäämäinen

Julkisen talouden alijäämä on pienentynyt asteittain viime vuosina. Julkista taloutta ovat vahvistaneet hallituksen päättämät sopeutustoimet sekä viime vuonna virinnyt talouskasvu. Alijäämän supistuminen jatkuu lähivuosina. Noususuhdanne ei kuitenkaan poista julkisen talouden rakenteellisia ongelmia.

Julkisen velan määrä on yli kaksinkertaistunut vuoden 2008 jälkeen. Nopea bruttokansantuotteen kasvu ja alijäämän pieneneminen alentavat velkasuhdetta lähivuosina. Väestön ikääntymisestä johtuen julkisessa taloudessa on kuitenkin pitkällä aikavälillä tulojen ja menojen välinen epätasapaino eli kestävyysvaje. Kestävyysvajeesta johtuen velkasuhde uhkaa kääntyä tulevana vuosikymmeninä uudelleen nousuun.

Paikallishallinnon alijäämä oli viime vuonna 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kulutusmenot kasvoivat hyvin maltillisesti, mikä johtui mm. vuoden 2017 lomarahaleikkausten kirjaamisesta lomanmääräytymisvuoden mukaisesti suurimmaksi osaksi jo vuodelle 2016 sekä kulutusmenojen maltillisesta hintakehityksestä. Myös investointimenot kasvoivat vain vähän. Paikallishallinnon tuloista erityisesti valtionosuudet kasvoivat, mihin vaikuttivat valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistus sekä veroperustemuutoksista johtuva kompensatioiden kasvu.

Paikallishallinnon alijäämä pienenee edelleen kuluvana vuonna. Paikallishallinnon kulutusmenoja supistavat kilpailukykysovimuksen toimenpiteet, kuntatyönantajan eläkemaksujen alentuminen sekä hallituksen linjaamat sopeutustoimet. Lisäksi kunnat ja kuntayhtymät jatkavat toimintansa tehostamista ja taloutensa sopeuttamista menojen kasvua hillitsevin toimin. Paikallishallinnon tuloja kasvattaa verotulojen kasvun pirstytyminen. Etenkin yhteisöveron tuotto on osoittautumassa aikaisemmin arvioitua paremmaksi.

Paikallishallinnon alijäämän arvioidaan kasvavan vuosina 2018 ja 2019. Paikallishallinnon menopaineet helpottuvat kuitenkin vuodesta 2020 alkaen, kun sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävät siirtyvät maakunnille. Kehitysarviossa on huomioitu sote- ja maakuntauudistus eriyttämällä maakuntahallinto paikallishallinnosta päivittyneen aikataulun mukaisesti vuodesta 2020 alkaen.

Suomen Kuntaliitto selvitti kuluvan vuoden touko-kesäkuussa hallitusohjelman keskeisimpien kuntatalouteen kohdistuvien toimenpiteiden vaikutuksia kunnissa ja kuntayhtymissä. Lisäksi kyselyssä selvitettiin kilpailukyky sopimuksen toimeenpanoa ja kuntien omia sopeutustoimia. Kyselyn vastausten perusteella hallitusohjelman mukaiset suorat sopeutustoimet ovat jäämässä lähivuosina niille arvioiduista säästötoivoitteista. Myöskään kilpailukyky sopimuksen työajan pidentämisestä arvioitua säästöpotentiaalia ei olla kyselyn tulosten mukaan saavuttamassa aiemmin arvioidussa aikataulussa. Työajan pidentäminen tuo säästöä, jos henkilöstön määrää vähennetään sen ansiosta.

Väestön ikärakenteen muutos on lisännyt hoito- ja hoivapalvelujen tarvetta ja siten kuntatalouden menopaineita jo pitkään. Paikallishallinnon kulutusmenot kääntyvätkin ensi vuonna kasvuun, sillä sopeutustoimet eivät riitä kumoamaan palvelutarpeen kasvusta aiheutuvia lisämenoja. Kulutusmenoja kasvattaa myös mm. pieni- ja keskituloisten päivähoitomaksujen alentaminen vuoden 2018 alusta, sillä toimenpiteen odotetaan kasvattavan päivähoito kysyntää. Lisäksi paikallishallinnon investointitarpeet ja korjausvelka pysyvät mittavina. Sairaalarakentaminen jatkuu vilkkaana, vaikka sosiaali- ja terveydenhuollon investoinneista tuli luvanvaraisia yli vuosi sitten voimaan astuneen väliaikaisen lain nojalla.

Paikallishallinnon verotulojen kasvu on jäämässä ensi vuonna vaatimattomaksi. Verotuloja kasvattaa kuitenkin päivähoitomaksujen alentamisen kompensoiminen kunnille korottamalla kiinteistöverojen alarajoja sekä kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta. Lisäksi kiinteistöveron ala- ja ylärajoja korotetaan hallitusohjelman mukaisesti vuosina 2016-2019 siten, että kiinteistöveron tuotto kasvaa yhteensä 100 milj. eurolla, eli noin 25 milj. eurolla vuosittain. Vuoden 2017 yhteisöveron poikkeuksellisen hyvän kasvun taustalla on kertaluonteisia tekijöitä, joiden vaikutus ei ulotu vuodelle 2018. Siksi yhteisöveron tuotto laskee ensi vuonna. Lisäksi kunnallisverotulojen kasvu on jäämässä vaimeaksi ja kuntien saamat valtionavut kasvavat hyvin vähän, sillä valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus laskee valtionosuuksia.

Paikallishallinnon alijäämä kasvaa edelleen vuonna 2019, sillä sosiaali- ja terveydenhuollon arvioitu palvelutarpeen kasvu kiihtyy. Lisäksi mm. kilpailukyky sopimuksen mukaisen lomarahojen leikkauksen päätyminen vuonna 2020 kasvattaa paikallishallinnon kulutusmenoja suurimmaksi osaksi jo vuonna 2019. Vuonna 2020 paikallishallinnon tulot ja menot likimain puolittuvat ja alijäämä supistuu selvästi, kun sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuu siirtyy maakunnille. Sote- ja maakuntauudistuksen myötä paikallishallinnon kulutusmenojen kasvupaine helpottuu, sillä paikallishallinnon tehtävät painottuvat jatkossa aiempaa vahvemmin mm. koulutukseen.

Paikallishallinnolta siirtyy sote- ja maakuntauudistuksen yhteydessä sairaanhoitopiirien investointeja maakuntatalouteen n. 0,8 mrd. euroa. Lisäksi paikallishallinnolta siirtyy maakuntasektorille n. 3,4 mrd. euroa sairaanhoitopiirien velkaa. Määrä on suurempi kuin sairaanhoitopiirien nykyinen velkasumma, koska niiden lähivuosien investoinnit lisäävät siirtyvän velan määrää.

Kuntatalouden arvioidaan olevan vahvimmillaan vuonna 2017

Kuntatalouden yhteenlaskettu tilikauden tulos ja rahoitusasema ovat muodostumassa kuluvana vuonna selvästi kevään 2017 ennustetta vahvemmaksi. Etenkin verotulojen odotetaan kasvavan aiemmin arvioitua paljon suotuisammin. Kuluvana vuonna kuntataloutta vahvistaa toimintamenojen supistuminen, mikä on seurausta kilpailukykyso-
pimuksen toimenpiteistä, kuntatyöntekijän eläkemaksujen alentumisesta sekä kuntien omista ja hallituksen linjaamista sopeutustoimista.

Kuntatalouden kehitysarvion mukaan kuntatalouden tilikauden tulos heikkenee kuitenkin jo vuodesta 2018 alkaen sote- ja maakuntauudistuksen voimaantumisen saakka. Sote-uudistuksen myötä kuntatalouden tehtävät painottuvat jatkossa muun muassa koulutukseen, johon ei väestön ikärakenteen muutoksen vuoksi kohdistu vastaavia menopaineita kuin sosiaali- ja terveystalouteen. Tästä syystä kuntatalouden menopaineen arvioidaan helpottuvan vuodesta 2020 alkaen ja velkaantumisen arvioidaan hidastuvan.

Kuntatalouden nettoinvestointien arvioidaan pysyvät edelleen korkealla tasolla. Kuntien nykyisen rakennuskannan kunnossapito edellyttää edelleen mittavia korjausinvestointeja. Lisäksi sairaalarakentaminen jatkuu vilkkaana huolimatta vuoden 2016 kesällä voimaan astuneesta sote-investointeja koskevasta rajoituslaista.

Kuntatalous vuosina 2018-2021

Suomen talous on selvässä nousussa. Hyvä talouskasvu ei kuitenkaan ratkaise julkisen talouden ongelmia. Työttömyysaste pysyy rakenteellisten tekijöiden takia melko korkeana, minkä vuoksi kuntien osaltaan rahoittamat työmarkkinatukimenot laskevat hyvin hitaasti. Lisäksi väestön ikärakenteen muutos lisää hoito- ja hoivapalvelujen tarvetta ja siten kuntatalouden menopaineita. Myös kasvanut maahanmuutto on lisännyt kuntien tuottamien palvelujen tarvetta. Kuntatalouden tilikauden tuloksen arvioidaan heikkenevän kuluvasta vuodesta, mikä on seurausta verotulojen vaatimattomasta kasvusta sekä valtionapujen leikkauksista.

Kuntatyöntekijien kunnilla teettämien säästökyseilyiden mukaan kunnat ovat säästäneet henkilöstömenoissaan viime vuosina merkittävät määrät. Vuonna 2017 kunnat ovat ilmoittaneet jatkavansa henkilöstösopeutustoimia noin 360 milj. eurolla. Kuntatalouden kehitysurassa vuosityöajan pidennyksen on arvioitu pienentävän henkilöstömenoja yhteensä 148 milj. eurolla vuonna 2018 eli aikaisempaa arviota on laskettu alaspäin ja lykätty säästöjä seuraaville vuosille. Kilpailukykyso-
pimus pienentää kuntatalouden toimintamenoja, mutta alentaa myös kuntien verotuloja ja valtionosuuksia. Nettovaikutukseltaan sopimus on vuonna 2018 kuntataloutta heikentävä.

Kevään 2017 kehysriihessä päätetyn varhaiskasvatusmaksujen alentamisen arvioidaan laskevan varhaiskasvatusmaksuista saatavia tuloja ja lisäävän kuntatalouden toimintamenojen kasvua päivähoito- ja kysynnän kasvun vuoksi. Kaikkinensa uudistuksen on arvioitu heikentävän kuntataloutta noin 90 milj. eurolla vuonna 2018. Varhaiskasvatusmaksujen alentamisesta johtuva maksutuottojen lasku ja oletettu tuotantokustannusten kasvu kompensoidaan kunnille valtionosuuksien, yhteisöveron ja kiinteistöveron kautta 110 milj. eurolla vuodesta 2018 alkaen, mikä merkitsee ensi vuodelle ylikompensaatiota.

Kuntatalouden tulot kehittyvät vuonna 2018 hyvin vaatimattomasti. Vuoden 2017 yhteisveron kasvu selittyi osaltaan kertaluonteisella vuotta 2016 koskeneella ennakontäydennysmaksulla, joka näkyi vuoden 2017 kassakertymässä. Sen vaikutus ei

ulotu vuoteen 2018 saakka ja yhteisöverotuotot kääntyvät laskuun. Lisäksi kunnallisveron kehitys on jäämässä hyvin vaimeaksi ja kuntien saamat valtionavut laskevat hieman. Vuonna 2018 kustannustenjaon tarkistus laskee valtionosuuksia noin 180 milj. eurolla.

Valtio heikentää toimenpiteillään kuntataloutta vuonna 2018

Valtion toimenpiteiden vaikutuksen arvioidaan olevan nettomääräisesti noin 129 milj. euroa kuntataloutta heikentävä vuonna 2018. Hallitusohjelma sisältää useita toimenpiteitä, joiden tavoitteena on vähentää kuntien menoja. Näitä ovat muun muassa erikoissairaanhoidon järjestämisen tehostaminen ja omais- ja perhehoidon kehittämisen.

Valtionavut kunnille ja kuntayhtymille ovat yhteensä 10,59 mrd. euroa vuonna 2018, ja ne lisääntyvät edellisestä vuodesta noin 0,1 prosenttia. Kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen ehdotetaan 8 458 milj. euroa, joka on noin 140 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2017 varsinaisessa talousarviossa. Valtionosuuden vähenemiseen vaikuttavat eniten kilpailukyky sopimukseen liittyvän vähennyksen kasvu 119 milj. eurolla, sekä valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus, joka vähentää valtionosuutta 177 milj. euroa.

Sote- ja maakuntauudistuksen valmisteluun ehdotetaan talousarvioesityksessä 180,5 milj. euroa. Määrärahoista 130 milj. euroa kohdennetaan maakuntien ja soten ICT-valmisteluun: maakuntien ICT-palvelukeskuksen, maakuntien tietohallinnon valmisteluun, alueellisiin ICT-tukitoimiin sekä yhteisiin investointeihin. Maakuntien esivalmisteluun ja väliaikaisille valmisteluelimille osoitetaan rahoitusta 40 milj. euroa.

Kuntalain 110 pykälän mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä kolmea tai useampaa vuotta koskeva taloussuunnitelma, jonka ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Samaan pykälään on koottu talousarvion käsittelyä, hyväksymistä, velvoittavuutta, sisältöä ja rakennetta sekä talousarvioperiaatteita koskevat säännökset.

Kuntalaki pyrkii parantamaan suunnittelun asemaa kunnan päätöksenteossa toiminnan ja talouden ohjausvälineenä. Kuntalain mukaisessa taloussuunnittelussa korostetaan toiminnan ja talouden tiivistä yhteyttä, taloudellisten resurssien merkitystä sekä suunnittelun realistisuutta. Lain mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Kuntalain 110 pykälän 2 momentin säännöksessä korostetaan sitovien tavoitteiden asettamista ja niiden seurannan merkitystä talouden ohjauksessa ja kytkemistä määrärahoihin ja talousarvioihin. Säännös edellyttää valtuuston sitoutumista asettamiinsa tavoitteisiin. Valtuuston tulee osoittaa tavoitteiden saavuttamiseen tarvittavat voimavarat koko suunnittelukaudelle.

Kuntalain mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvio ja -suunnitelma sitovat toimielimiä ja henkilöstöä ja ovat samalla näiden valvonnan välineitä.

Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

Talousarviolla ja -suunnitelmalla on kaksi näkökulmaa, jotka määräävät myös suunnitelman rakenteet:

1. toiminnan ohjauksen näkökulma, jota palvelee käyttötalousosa ja investointiosa sekä
2. kokonaistalouden näkökulma, jota palvelee tuloslaskelmaosa ja rahoitusosa.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena, jos talousarvion laatimisvuoden taseeseen ei arvioida kertyvän ylijäämää. Jos taseen alijäämää ei saada katetuksi suunnittelukautena, taloussuunnitelman yhteydessä on päätettävä yksilöidyistä toimenpiteistä (toimenpideohjelma), joilla kattamaton alijäämä katetaan valtuuston erikseen päättämänä kattamiskautena (alijäämän kattamisvelvollisuus).

Määrärahat ja tuloarviot on otettu talousarvioon bruttomääräisinä.

Kirjanpito ja tilinpäätös

Kuntalain 112 pykälän mukaan vuoden 1997 alusta kunnan kirjanpitovelvollisuudesta, kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä on sen lisäksi, mitä kuntalaissa säädetään, soveltuvien osin voimassa, mitä kirjanpitolaissa säädetään. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto antaa ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolain ja kuntalain soveltamisesta. Kun kunnissa ja kuntayhtymissä siirryttiin soveltamaan kirjanpitolakia, otettiin samalla käyttöön suunnitelman mukaiset poistot. Käyttöomaisuuden hankintameno aktivoidaan ja kirjataan suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan poistona kuluksi. Poiston ensisijaisena tehtävänä on jaksottaa hankintameno vuotuisiksi kuluksi. Suunnitelman mukaiset poistot esitetään myös talousarvion tuloslaskelmaosassa.

Kirjanpitolain mukaan menot ja tulot on jaksotettava suoriteperusteen mukaisesti. Myös talousarviossa määrärahat ja tuloarviot esitetään suoriteperusteen mukaisina. Talousarviossa esitetään talousarviovuoden suunnitelman mukaiset poistot. Seuranassa talousarvion tuloslaskelmaosasta laaditaan kaksi toteutumisvertailua, toisessa sisäiset erät ovat mukana ja toisessa ne on eliminoitu. Käyttötalouden toteutumisvertailussa sisäiset erät ovat mukana.

2.2.1 Talousarvion sitovuus

Kuntalain 110 pykälän mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Siihen tehtävistä muutoksista päättää valtuusto. Talousarvion noudattaminen on mahdollista vain, jos jokainen määrärahojen käytöstä vastaava henkilö tuntee talousarvion toteuttamisesta annetut määräykset, perustelut ja ohjeet. Toimialajohtajien tulee huolehtia siitä, että kaikilla talousarviomäärärahojen hyväksymiseen oikeutetuilla henkilöillä ja määrärahojen käytöstä vastaavilla henkilöillä on riittävä perehtyneisyys määrärahojen käyttöön ja hyväksyntään.

Kaupunginvaltuusto määrää, että käyttöomaisuushankintojen aktivointiraja on 10.000 euroa. Tätä pienemmät hankinnat kirjataan suoraan vuosikuluiksi ja 10.000 euron tai sen yli olevat hankinnat aktivoidaan ja niistä tehdään vuosittain poistosuunnitelman mukaiset poistot ohjeiden mukaisesti.

Käyttötalouden valtuusto myöntää määrärahat ja tuloarviot bruttomääräisinä toimialoittain ja asettaa tavoitteet joko palvelualueittain tai palveluyksiköittäin Investointiosassa määrärahat myönnetään toimialoittain hankkeittain. Rahoitusosassa määrärahat myönnetään rahoitusryhmittäin tai hankeryhmittäin.

Käyttötalouden määrärahat sitovat toimielimiä valtuustoon nähden toimialatasolla. Samoin toimielin on vastuussa tulojen kertymisestä toteutumasta ja talousarviossa vahvistettujen tavoitteiden toteutumisesta. Työllistämistuella palkatun henkilöstön palkkaus tapahtuu elinvoima- ja työllisyyspalveluihin varattujen määrärahojen puitteissa. Työllistämistuella palkattavan henkilöstön rekrytoinnista tekee päätökset ensisijaisesti hallintojohtaja ja hänen estyneenä ollessaan kaupunginjohtaja. Avustuskohdtaan varattuja määrärahoja ei voida käyttää muihin tarkoituksiin ilman kaupunginvaltuuston päätöstä.

Rahoitusosan määrärahat sitovat valtuustoon nähden rahoitusryhmittäin.

Investointiosan määrärahat sitovat valtuustoon nähden yli 150.000 euroa hankkeittain ja muut hankeryhmittäin. Investointimenojen määrärahat esitetään bruttoperiaattella, jolloin mahdollinen rahoitusosuus tai omaisuuden luovutustulo merkitään erikseen.

Mikäli talousarvion sitoviin perusteluihin on tulosalueen tai hankkeen kohdalla annettu talousarviomäärärahan käytöstä em. yksityiskohtaisempi määrittely, ei sitovista perusteluista voi poiketa ilman kaupunginvaltuuston päätöstä.

Talousarvioasetelmalla on annettu laajat valtuudet toimielimille määrärahojen käytössä. Määrärahojen ylitysoikeusanomuksiin suhtaudutaan erittäin pidättyvästi. Tämä tulee ottaa huomioon jo määrärahojen käyttösuunnitelmia laadittaessa ja suhteuttaa toiminta annettuihin resursseihin. Mikäli talousarviovuoden aikana havaitaan määrärahojen riittämättömyys tai ennakoidaan tuloarvioiden jäävän talousarvioon merkittävästi pienemmiksi, tulee toiminta sopeuttaa määrärahoihin ensisijaisesti toimintoja supistamalla tai tehostamalla.

Kaupunginvaltuuston hyväksyttyä talousarvion kukin toimielin joutuu laatimaan käyttösunnitelman, jolla toimielimet jakavat määrärahat ja tuloarviot taloudellisen toimivallan siirtämisen ja toiminnan tulosten vastuun kannalta tarkoituksenmukaisiin tulosityksiköihin. Samalla toimielimet asettavat valtuuston määrittelemien tavoitteiden kanssa yhdenmukaiset tarkennetut tavoitteet tulosityksiköittäin. Edelleen ko. toiminnasta vastaavat viranhaltijat voivat jakaa toimielimien vahvistamien tulosityksiköiden osamäärärahat, osatuloarviot ja osatavoitteet edelleen pienempiin ja tarkempiin osiin. Jokaisen toimielimen on annettava kaupunginhallitukselle tiedoksi oma käyttösunnitelmansa. Kaupunginhallituksella on oikeus siirtää ratkaistavakseen toimielimen tekemä käyttösunnitelmapäätös. Käyttösunnitelmasta on käytävä selville ko. tulosalueen alaisten määrärahojen hyväksyjät tulosityksiköittäin.

Talousarviokirjaan on merkitty toimielin ja toimielinten alaiset viranhaltijat, jotka ovat vastuutettuja toiminnalle asetetuista tavoitteista sekä siitä, että menoja ei ylitetä ja asianomaiselle toimielimelle tulevat tulot toteutuvat. Tavoitteiden ja määrärahojen toteutumista seurataan kaupungin talousohjeen mukaisesti.

Toimialojen tulee vuosittain päättää, ketkä viranhaltijat ovat oikeutettuja hyväksymään laskut ja missä rajoissa.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO

	Sito- vuus 1)	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Keskusvaalilautakunta	B	29.900	20.000
Tarkastuslautakunta	B	22.700	
Elinvoima –ja hallintopalvelut	B	24.600.800	2.867.100
Sosiaalipalvelut	B	16.976.400	3.171.900
Koulutuspalvelut	B	10.599.600	815.500
Tekniset palvelut	B	4.640.600	4.060.700
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot	B		23.750.000
Valtionosuudet	B		24.600.000
Korkotulot	B		185.000
Muut rahoitustuotot	B		450.000
Korkomenot	B	625.000	
Muut rahoitusmenot	B	10.000	
Satunnaiset erät			
INVESTOINTIOSA			
<i>Kaupunginhallitus</i>			
Maa-alueet	B	300.000	50.000
Osakkeet ja osuudet	B	75.000	
Valokuituverkon laajentaminen	B	100.000	
<i>Tekninen lautakunta</i>			
Muut pitkävaikutteiset menot	B	100.000	
Hallinto –ja laitosrakennukset	B	233.000	
Tehdas –ja tuotantorakennukset	B	30.000	

Muut rakennukset	B	535.000	73.500
Kadut	B	500.000	
Puistot ja muut yleiset alueet	B	215.000	
<i>Irtain omaisuus</i>			
Kaupunginhallitus	B	80.000	
Koulutuslautakunta	B	25.000	
Tekninen lautakunta	B	70.000	
RAHOITUSOSA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainauksen lisäykset	B	20.000	
Antolainauksen vähennykset	B		80.000
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		3.000.000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	2.700.000	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	B		
Oman pääoman muutokset	B		
Vaikutus maksuvalmiuteen			
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		62.488.000	63.123.700

1) N=sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B=bruttomääräraha/-tuloarvio

2.2.2 Kustannuslaskennalliset erät

Talousarviomäärärahojen ulkopuolella on käsitelty kustannuslaskennalliset erät. Kustannuslaskennalliset erät eivät määrärahan tavoin sido hallintokuntia, vaan ovat talousarviossa suoritekustannusten ja tunnuslukujen laskemista varten. Kustannuslaskennallisina erinä kaupungin talousarviossa käsitellään keskushallinnon palvelukset, arvonlisävero sekä käyttöomaisuuden poistot.

2.2.3 Tavoitteet ja tunnusluvut

Kuntalain 110 pykälän mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään sekä kunnalle että kuntakonsernille toiminnan ja talouden tavoitteet siten, että talousarvio ja -suunnitelma toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Toiminnallinen tavoite on valtuuston talousarviossa toimitelmalle tehtäväkohtaisesti asettamaa määrärahan tarkoitusta, palvelutuotannon määrää tai laatua tai toiminnan kehittämissuuntaa ohjaava tavoite.

Toiminnallisten tavoitteiden asettamisessa käytetään määrä-, laatu-, taloudellisuus- ym. tavoitteita sen mukaan, mitä eri tehtävissä katsotaan tarkoituksenmukaiseksi ja on mahdollista käyttää. Tavoitteet johdetaan tehtävän toiminta-ajatuksesta ja asetetaan tunnuslukuina, mikäli suinkin mahdollista. Tavoitteet voidaan asettaa myös sanallisesti.

Talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätetään siitä, mitkä toiminnalliset tavoitteet ovat sitovia.

Kun tavoite hyväksytään talousarvioon, sitoo se valtuustoa alempia viranomaisia samalla tavalla kuin määräraha. Talousarviossa hallitus tai lautakunta voi esittää sito-

viksi tarkoitettujen tavoitteiden lisäksi perusteluina ja informaationa muita tavoitteita, jotka ovat ohjeellisia ja mm. esittäjän omaa toimintaa ohjaavia.

Talousarvioon hyväksytään sitoviksi toiminnan mitattavissa olevat tavoitteet. Yhden määrärahan tai tuloarvion yhteydessä voi olla yksi tai useampia sitovia toiminnan tavoitteita. Tilinpäätökseen liittyvässä talousarvion toteutumisvertailussa verrataan toteutunutta toimintaa valtuuston hyväksymiin tavoitteisiin. Kunnan tehtävät on hoidettava taloudellisesti ja järkevästi siten, että vastuu toiminnallisista ja taloudellisista tuloksista on selkeää.

Toiminnallisen ja taloudellisen vallan ja vastuun hajauttaminen ovat välttämättömiä joustavan ja tuloksellisen toiminnan edellytyksiä. Vastuu toiminnallisista ja taloudellisista tuloksista on jokaisella yksiköllä ja yksilöllä. Lähinnä tehtäviä ja toimivaltaa koskevalla hallintosäännöllä määrätään toimivalta ja vastuut. Suunnitelmilla osoitetaan talouden tavoitteet.

Konserniyhtiöiden toiminnalliset tiedot ovat valtuustoon nähden informatiivisia. Valtuuston päätettäväksi esitetään yhtiöiden tavoitteet, jotka on merkitty valtuustoon nähden sitoviksi.

3

TALOUDEN TASAPAINOTUS

Alijäämän kattamisvelvollisuus

Kuntalain taloutta koskevia säännöksiä on muutettu 1.5.2015 voimaan tulleessa uudessa kuntalaissa (410/2015). Muun muassa alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tiukennettu ja alijäämän kattamisvelvollisuus on ulotettu kuntayhtymiin, kriisikuntamenettelyä koskevaa sääntelyä on uudistettu ja konserninäkökulmaa on korostettu kunnan toiminnan ja talouden suunnittelussa ja raportoinnissa. Säännösmuutoksilla on pyritty korostamaan kunnan vastuunkantoa ja turvaamaan toiminnan taloudellinen kestävyys pitkällä aikavälillä.

Alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tiukennettu niin, että alijäämä tulee kattaa määräajassa eikä kattamista voida enää siirtää erillisellä toimenpideohjelmalla katettavaksi taloussuunnitelmavuosien yli. Samalla erillisestä toimenpideohjelmasta luovutaan ja yksilöidyt tasapainottamistoimenpiteet hyväksytään jatkossa taloussuunnitelmassa.

Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien (110.3 §). Määräaikaa sovelletaan ensimmäisen kerran vuoden 2015 tilinpäätökseen kertyneeseen alijäämään, jolloin alijäämän tulee olla katettuna vuoden 2020 tilinpäätöksessä (148.1 §). Alijäämän kattamisvelvollisuus koskee vain kunnan tai kuntayhtymän taseeseen kertynyttä alijäämää, ei konsernitaseen alijäämää.

Talouden tasapainottamisohjelma vuosille 2016-2020

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kokouksessaan 14.12.2015 § 57 Suonenjoen kaupungin talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2016-2020.

Tasapainottamisohjelman laadintaan osallistui kaupunginhallituksen nimeämä työryhmä, jossa oli edustus jokaisesta valtuustoryhmästä. Lisäksi työryhmässä oli mu-

kana henkilöstöjärjestöjen valitsema edustaja. Työryhmän sihteerinä toimi kaupunginjohtaja.

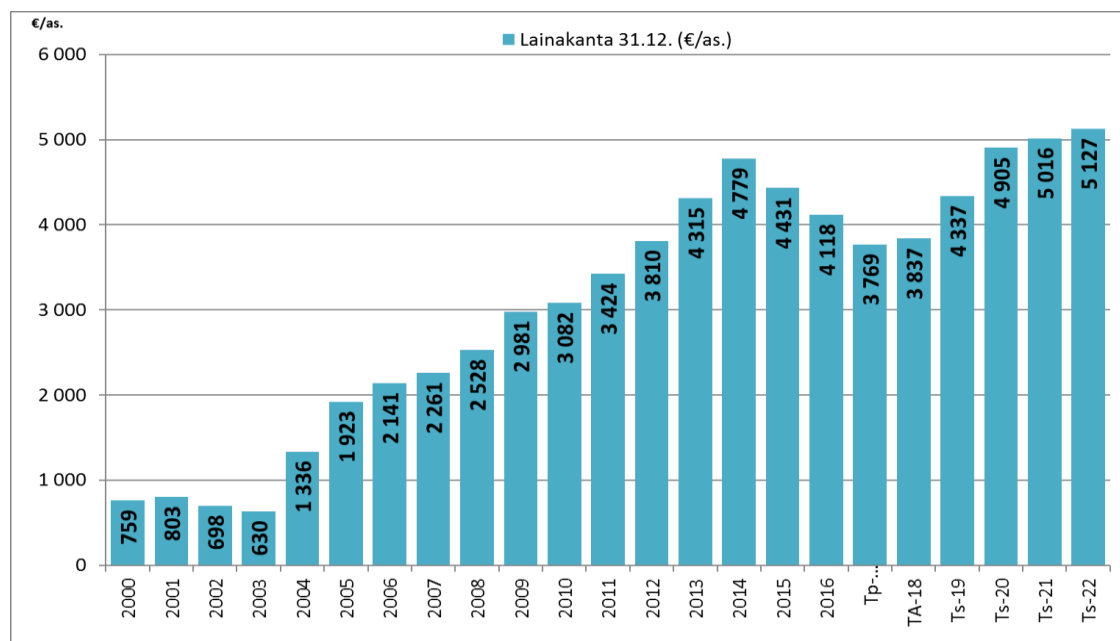
Toimenpide-ehdotusten joukosta toimikunta kokosi konkreettiset toimenpiteet, joiden toimenpanoon voitiin ryhtyä mahdollisimmin etupainotteisesti ja joiden vaikuttavuus on arvioitu talouden tasapainottamisen näkökulmasta tarpeelliseksi.

Tasapainottamis toimenpiteiden keskiössä ovat mm. vanhuspalvelujen rakenteelliset uudistukset ja tehostetun palveluasumisen ostopalvelupaikkojen vähentäminen kohti valtakunnan suositusten mukaista tasoa, kaupungin perimien taksojen ja maksujen korottamiset, kaupungin myöntämien vapaaehtoisten avustusten karsinta, investointien kriittinen tarkastelu ja tietoinen rajaaminen alle vuosikatteen. Lisäksi tasapainottamisohjelmassa korostetaan kiinteistöjen tehokkaampaa käyttöä ja tarpeettomista kiinteistöistä luopumista jo tehtyjen linjausten mukaisesti sekä rakenteellisten uudistusten jatkamista ja niihin vaadittavien lisäselvitysten aloittamista.

Taloutta on myös tasapainotettu kiinteistöveron korotuksin, joiden myötä kaupungin kiinteistöverojen tuotto kasvoi noin +150.000 euroa. Tasapainotettu talous mahdollisti kunnallisveroprosentin maltillisen alentamisen vuodelle 2017.

Tasapainottamisohjelman toimenpiteillä arvioitiin olevan noin 0,4 milj. euron (ml. kiinteistöverojen korotukset) taloutta tasapainottava vaikutus jo vuodesta 2016 alkaen. Sopeuttamistoimenpiteiden vaikutuksen arvioidaan olevan vieläkin suurempia tulevaisuudessa, jos kiinteistöihin kohdistuvissa toimenpiteissä löydetään oikeat ja kustannustasoa alentavat ratkaisut ja hallintorakenteita pystytään tiivistämään mahdollisen maakuntauudistuksen myötä.

Hyväksytyn tasapainottamisohjelman toteuttaminen luo hyvät edellytykset kaupungin talouden pitämiseksi tasapainossa myös tulevaisuudessa. Maltillinen investointitaso ja vuoden 2015 lisäpoistot hillitsivät poistotason kasvua jo vuodelle 2016. Näin luotiin mahdollisuus ylijäämäisten tilinpäätösten tekemiseen myös lähivuosina.

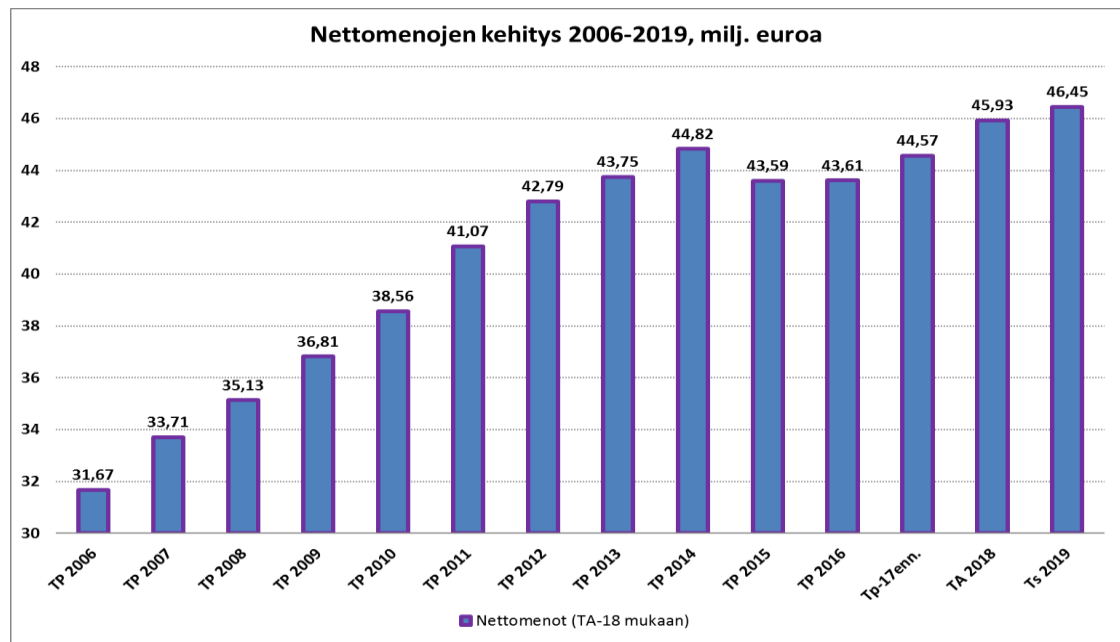
Kaupungin vuosikate on pysynyt jo kolme peräkkäistä vuotta yli +3,0 milj. eurossa. Tämä on mahdollistanut maltillisten investointien toteuttamisen tulo-rahoituksen turvin. Kaupungin velkaantuminen taittui jo vuoden 2015 aikana ja maltillinen investointitaso

ja kulutason hillintä taittoivat kaupungin velkaantumista entisestään. Vuosien 2016 ja 2017 aikana ei ole nostettu lainkaan pitkäaikaista lainaa.

Tulevien vuosien suurin yksittäinen investointikohde tulee olemaan mahdollinen liikuntasalin ja uimahallin yhdistelmä-urakka. Hankkeen toteuttaminen edellyttää pidättäytymistä muista isoista investoinneista ja tulopohjan vakautta lainanhoitokuluista selviytyäkseen.

Toimintakatteen lähes nolla kasvu vuoden 2016 osalta antaa hyvät edellytykset kulutason maltilliseen kehittymiseen myös tulevina vuosina. Vuoden 2016 toimintakate oli alhaisemmalla tasolla kuin vuoden 2013 tilinpäätöksen toimintakate. Vuoden 2017 ennuste näyttää maltillista kulujen nousua ja vahvasti ylijäämäistä vuotta.

Jatkossakin kaupungin toimintoja tulee sopeuttaa tulopohjan kasvuun nähden. Rakenteellisissa ja toiminnallisissa uudistuksissa on edettävä hyväksytyn tasapainottamisohjelman myös suunnitelmakaudella 2018-2020.

Mahdollisesti kuntarakenne ja erityisesti kuntien tuleva rooli kokee historiallisen muutoksen, jos suunnitelmat maakuntahallinnon uudistuksesta tulevat toteutumaan. Kyseessä ei ole pelkkä sosiaali- ja terveystoimen uudistus. Suonenjoen kaupungin budjetista ja osittaisesta ratkaisuvallasta on uudistuksen myötä poistumassa noin 65-70 prosenttia vuoden 2020 alusta lukien. Tämä tarkoittaa valtaisa uudistusta myös kaupungin hallinnon ja päätöksenteon näkökulmasta. Jo pelkästään tästä muutoksesta johtuen uusien ja pysyväisluonteisten kustannuksia lisäävien toimenpiteiden aloittamista tulee välttää. Maakuntauudistukseen mentäessä kaupungilla ei voi olla kattamatonta alijäämää taseessaan, koska mahdollisuudet sen kattamiseen tulevat uudistuksen myötä rajoittumaan entisestään.

SUONENJOEN TALOUSSTRATEGIA SUUNNITELMAKAUDELLE 2018 - 2022									
* sisältää ulkoiset ja sisäiset erät									
TULOSLASKELMAT Strategiakausi 2018 - 2022	TP 2015 Milj.e	TP 2016 Milj.e	TA 2017 Milj.e	TA 2018 Milj.e	Ts 2019 Milj.e	Ts 2020 Milj.e	Ts 2021 Milj.e	Ts 2022 Milj.e	
Toimintatuotot yhteensä	10,46	10,70	11,00	10,89	11,20	6,66	6,80	7,00	
Myyntituotot	3,35	3,65	3,51	3,66					
Maksutuotot	2,40	2,39	2,40	2,56					
Muut toimintatuotot ja avust.	4,71	4,66	5,08	4,66					
Toimintakulut yhteensä	54,11	54,35	56,10	56,87	57,70	22,37	22,90	23,40	
Valmistus omaan käyttöön	0,07	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
Henkilöstökulut	17,19	17,26	17,43	17,94					
Palvelujen ostot	30,06	30,33	32,49	32,65					
Aineet ja tarvikkeet	2,41	2,42	2,41	2,48					
Avustukset	2,66	2,48	1,83	1,84					
Muut kulut	1,79	1,86	1,94	1,96					
Toimintakate	-43,59	-43,61	-45,05	-45,93	-46,45	-15,66	-16,05	-16,35	
Rahoituserät yhteensä	47,86	49,10	47,85	48,35	49,20	18,65	18,95	19,25	
Verotulot	24,72	24,49	23,90	23,75	24,40	14,10	14,40	14,70	
Valtionosuudet	22,98	24,46	24,20	24,60	25,00	4,80	4,90	4,90	
Rahoituskulut (-) / tuotot (+)	0,16	0,15	-0,25	0,00	-0,20	-0,25	-0,35	-0,35	
Vuosikate	4,27	5,50	2,80	2,42	2,75	2,99	2,90	2,90	
Poistot	3,06	2,37	2,60	2,63	2,70	2,80	3,10	3,10	
Varaukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Satunn. tuotot (+) / kulut (-)	0,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Tulos	1,51	3,13	0,20	-0,21	0,05	0,19	-0,20	-0,20	
Kertyneet ylijäämät, Meur	0,33	3,46	3,66	3,45	3,50	3,69	3,49	3,29	
Ylijäämä euroa/asukas	44	473	501	476	485	513	485	457	
Asukasluku	7390	7312	7300	7250	7220	7200	7200	7200	
Tavoitteet ja tunnusluvut									
Vuosikate / Poistot, %	139,5	232,2	107,9	92,0	101,9	106,8	93,5	93,5	
Vuosikate, euro / asukas	578	752	384	333	381	415	403	403	

Vuodelle 2018 valtuusto on päättänyt pitää tuloveroprosentin ja kiinteistöveroprosentit ennallaan.

Vuoden 2018 verotulot on arvioitu siten, että

- tuloveroprosentti on 21,75 %,
- yleinen kiinteistöveroprosentti 1,05 %,
- vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 0,70 %,
- muiden asuinrakennusten veroprosentti 1,25 % ja
- yleishyödyllisten yhteisöjen osalta 0,30 %.

Vuoden 2018 talousarviossa verotuloja arvioitiin kertyvän noin 23,8 milj. euroa. Kiinteistöveron tuoton arvioidaan olevan vuoden 2017 tasolla. Yhteisöveron arvioidaan puolestaan kehittyvän hieman vuotta 2017 paremmin.

Verotulot	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kunnallisvero	19,14	20,56	21,38	21,09	20,50	20,18
Yhteisövero	1,61	1,65	1,67	1,57	1,60	1,77
Kiinteistövero	1,49	1,66	1,67	1,83	1,80	1,80
Verotulot yhteensä	22,24	23,87	24,72	24,49	23,90	23,75

Suonenjoen kaupungin valtionosuuksien arvioidaan puolestaan olevan vuoden 2017 tasolla noin 24,6 milj. euroa. Valtionosuudet pitää sisällään arvion kansalaisopiston toiminta-alueen laajentumisesta johtuvasta opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuuksien kasvusta noin +0,2 milj. eurolla.

Suonenjoen kaupungin henkilöstömenot ovat vuoden 2018 talousarvioesityksessä 17,9 milj. euroa, joka sisältää 30 %:n lomarahojen leikkauksen. Vuoden 2017 määrärahamuutetussa talousarviossa henkilöstömenot ovat 17,4 milj. euroa ja vuoden 2016 tilinpäätöksessä ne olivat 17,3 milj. euroa.

Vuoden 2018 talousarviossa on eläkemaksuina budjetoitu palkkaperusteinen KueL-maksu, eläkemienoperusteinen maksu ja ns. varhe-maksu. Palkkoihin perustuvan eläkemaksun suuruudeksi Kevan esitys vuodelle 2018 on 16,75 %. Palkkamenot eivät vaikuta eläkemienoperusteisen tai varhaiseläkemaksun suuruuteen. Nämä kulu-erät on budjetoitu asianomaisille tehtäväalueille aikaisemman vuoden käytön ja Keva:sta saatujen ennakkolaskelmien mukaisesti.

Kuntatyönantajan sairausvakuutusmaksu on tänä vuonna 1,08 % maksun perusteena olevasta palkasta. Peruspalvelubudjetin laskelmien taustaoletuksena on, että maksun suuruus alenee ensi vuonna. Kuntatyönantajan keskimääräinen työttömyysvakuutusmaksu on ennakkotietojen mukaan 2,8 prosenttia.

Kokonaisuudessaan talousarvion vuosikate on noin 2,4 milj. euroa ja poistot noin 2,6 milj. euroa. Suunnitelman mukaisten poistojen jälkeen tilikauden tulos jää noin 0,2 milj. euroa negatiiviseksi. Tilikauden tulos pitää sisällään purettavien kiinteistöjen osalta varatun 0,3 milj. euron suuruisen määrärahavarausten teknisten palvelujen käyttötalouteen.

Talousstrategian mukaisesti suunnitelmakaudella 2018-2020 tulos pystytään pitämään positiivisena.

Sote- ja maakuntauudistusta on suunniteltu toteutettavaksi vuodesta 2020 lähtien. Muutokseen liittyviä lakeja ei kuitenkaan ole vielä hyväksytty eikä niitä ehdittäne hyväksyä vuoden 2017 aikana. Lakia valmistelevien tietojen perusteella ei voida tehdä päätöksiä, vaan on tukeuduttava olemassa olevaan lainsäädäntöön. Siksi Kuntaliitto suosittelee nykyisten ohjeiden perusteella, että kunnat ja kuntayhtymät laativat vuoden 2020 taloussuunnitelmansa siten, että sen luvuissa ei huomioida mahdollista tulevaa uudistusta. Kuntia koskeva uusi lainsäädäntö tai lainsäädäntömuutokset eli arvio tulevaisuudesta ovat kuitenkin tärkeitä taloussuunnitelman sanallisissa yleisperusteluissa esiintuvia seikkoja. Yleisiä perusteita tarkastellaan kansantalouden, kuntatalouden sekä alueellisen ja oman kunnan kehityksen näkökulmista. Suositeltavaa on lisäksi laatia vaihtoehtolaskelmia ainakin kunnan omaan käyttöön johtamisen apuvälineeksi.

Vaihtoehtoinen talousstrategia suunnitelmakaudelle 2018-2022 pitää sisällään arvion, että maakuntauudistus tapahtuu vuoden 2020 alusta lukien.

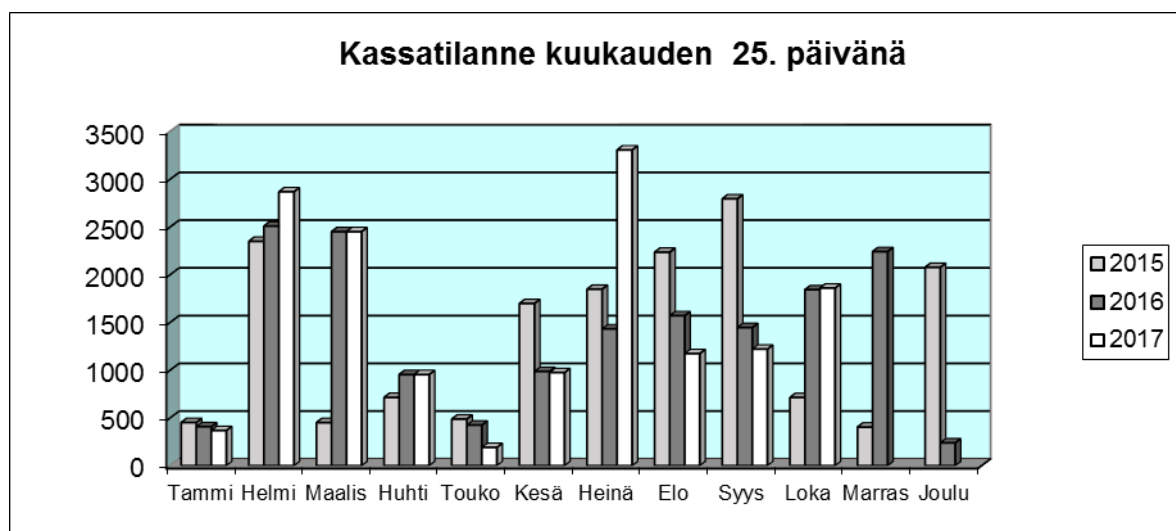
Maksuvalmius

Vuoden 2017 aikana maksuvalmiustilanteen vaihtelut ovat olleet maltilliset. Osin tähän on vaikuttanut matala investointitaso. Korkotaso on pysynyt edelleen poikkeuksellisen alhaisena ja tästä syystä korkomenot ovat pysyneet maltillisena. Lyhytaikaista lainoitusta maksuvalmiuden turvaamiseksi ei ole käytetty ollenkaan.

Vuoden 2018 investointimenot tulevat olemaan noin 2,2 milj. euron luokkaa. Investoinnit pystytään kattamaan vuosikatteella, mutta vuosikatteen ylittävät lainanlyhennykset johtavat siihen, että uutta vierasta pääomaa joudutaan nostamaan maltillisesti vuonna 2018.

Korkotason on ennustettu pysyvän vielä vuonna 2017 erittäin matalalla tasolla. Talouden elpymisen myötä korkotaso tulee väijäämättä kohoamaan ja näin ollen korkea velkaantuminen tulee näkymään tulevaisuudessa kohonneina korkokuluina.

Alla oleva taulukko kertoo vuosien 2015-2017 maksuvalmiuden kehityksestä kuukauden 25. päivänä, joka on kuukauden ns. heikoin päivä maksuvalmiuden kannalta.

KÄYTTÖTALOUSOSA

KÄYTTÖTALOUSOSA

Kunnan toimintaa ohjataan käyttötalousosan suunnitelmien avulla. Talousarvion käyttötalousosassa valtuusto asettaa toiminnalliset tavoitteet sekä osoittaa tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tulo-arviot toimielimille tehtävän tai tehtävien hoitamiseen. Kunta määrittelee itse tehtäväkokonaisuudet, joille valtuusto asettaa toiminnalliset tavoitteet ja hyväksyy määrärahat ja tuloarviot. Valtuusto seuraa toiminnallisten tavoitteiden toteutumista, joista raportoidaan talousohjeen mukaisesti kolme kertaa vuodessa valtuustolle.

Vertailu vuosien 2017 ja 2018 välillä on tehty valtuuston hyväksymään määrärahamuutettuun talousarvioon vuodelta 2017.

Toiminnalliset kehittämishankkeet ja -tavoitteet vuosina 2018-2022,
vastuuhenkilönä kaupunginjohtaja Juha Piironen

Menestystekijät	Arviointikriteeri	Tavoite
TALOUS: Talouden tasapaino	Talouden tasapainottamisohjelman toteutuminen	Sitoutuminen talouden tasapainottamisohjelman toimenpiteisiin. Taseessa on ylijäämää vuoden 2022 lopussa. Tulojen ja menojen tasapainon säilyttäminen maakuntauudistuksen yhteydessä.
ELINVOIMA: Kannustava elinkeinopolitiikka	Olemassa olevien ja uusien yritysten toimintaedellytysten turvaaminen	Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus ja positiivinen työllisyyskehitys Suonenjoella. Yritysten toimintaedellytysten mukaisten tietoliikenneyhteyksien turvaaminen.
	Suonenjoen hyvä liikenteellinen tavoitettavuus	Aseman seudun kehittäminen ja raideliikenteen toimintaedellytysten edistäminen.
		Vaikuttaminen 9-tien turvallisuuden ja liikennejärjestelyjen parantamiseen.
ELINVOIMA / VETOVOIMA: Aktiivinen maankäyttö- ja asuntopolitiikka	Laadukas ja monipuolinen tontti- ja asuntotarjonta	Riittävä ja ennakoiva asunto- ja teollisuustonttien kaavoitus.
		Tonttimarkkinoinnin tehostaminen ja asuntotuotannon edistäminen.
VETOVOIMA / HYVINVOINTI: Hyvät peruspalvelut	Viihtyisä kaupunkikuva ja keskustaluon kehittäminen	Vuorovaikutteinen yhteistoiminta eri toimijoiden kanssa. Torialueen tarkoituksenmukainen kunnostaminen.
	Lähipalvelujen turvaaminen suonenjokelaisille maakuntauudistuksen yhteydessä	Arjen sujuvuutta ja turvallisuutta tukevien peruspalvelujen tavoitettavuus Suonenjoelta Ennakoivaan ja ennaltaehkäisevään työhön panostaminen
	Omaehtoisen toiminnan edistäminen. Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen.	Monipuolinen vapaa-ajanpalvelujen tarjonta. Käytön aktivointi ja saavutettavuuden turvaaminen Hyvinvointikertomuksen laadinnan jatkaminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa
VAIKUTTAVUUS: Tehokas toimintatapa	Ammattitaitoinen, motivoitunut ja sitoutunut henkilöstö sekä tarkoituksenmukainen henkilöstörakenne	Tavoitellun palvelutason ja tarkoituksenmukaisen henkilöstömäärän yhdistäminen. Henkilöstön työhyvinvoinnin kartoittaminen toimialoittein.
	Päätöksenteon delegointi ja uusittu kuntastrategia.	Uudistuneen kuntalain velvoitteiden täyttäminen ja uuden kuntastrategian jalkauttaminen läpi organisaation. Asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet.
	Vaikuttava omistajaohjaus	Säännöllinen, aktiivinen ja vuorovaikutteinen toiminta. Konserniohjeiden päivittäminen.
VIESTINTÄ:	Positiivisen mielikuvan kehittäminen ja Suonenjoen imagon vahvistaminen	Suonenjoen markkinointi ja erilaisten viestintäkanavien hyödyntäminen. Viestintäsunnitelman laadinta.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

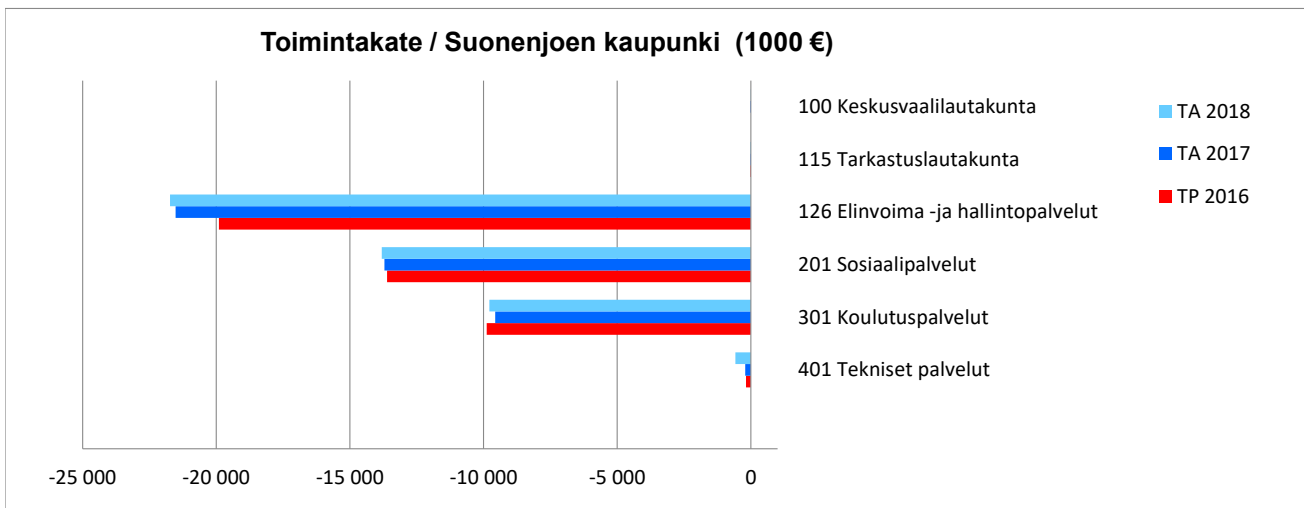
Toimielin: Suonenjoen kaupunki
Tulosalue:
Vastuuhenkilö:
Tilitunnus: 002 Suonenjoen kaupunki

Talous, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Toimintatulot	10 694 756	11 001 300	10 885 200	-116 100	-1,1
Valmistus omaan käyttöön	47 472	50 000	50 000	0	0,0
Toimintamenot	-54 348 169	-56 100 800	-56 870 000	-769 200	1,4
Toimintakate	-43 605 941	-45 049 500	-45 934 800	-885 300	2,0
Suunnitelmapoistot	-2 368 446	-2 600 000	-2 625 000	-25 000	1,0
Netto	-45 974 387	-47 649 500	-48 559 800	-910 300	1,9

Määräraha on valtuuston talousarviossa toimielimelle tehtävä, vastuuyksikkö tai menolajikohtaisesti myöntämä euro-määrältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuus varojen käyttämiseen.

Tuloarvio on valtuuston talousarviossa toimielimelle tehtävä, vastuuyksikkö tai tulolajikohtaisesti asettama sitova tulotavoite.

Talousarvion määrärahat ja tuloarviot ovat sitovia bruttomääräisinä. Määrärahat otetaan talousarvioon suoriteperusteen mukaisesti jaksotettuna.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Käyttötalous

Toimielin: Keskusvaalilautakunta

Vastuuhenkilö: Keskusvaalilautakunnan sihteeri

Tilitunnus: 100

Talous, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Toimintatulot	0		20 000	20 000	
Toimintamenot	0	-20 000	-29 900	-9 900	49,5
Toimintakate	0	-20 000	-9 900	10 100	-50,5
Suunnitelmapoistot		0	0	0	
Vyörytykset		0	0	0	
Netto	0	-20 000	-9 900	10 100	-50,5

Vaalilain 13 pykälän mukaan valtuuston on asetettava kuntaan toimikaudekseen kunnan keskusvaalilautakunta.

Toiminta-ajatus

Kunnan keskusvaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään viisi. Varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Kunnallisia vaaliviranomaisia ovat kuntien keskusvaalilautakunnat, vaalipäivän äänestyksestä vaalipaikoilla huolehtivat vaalilautakunnat, ennakkoäänestyksen toimittamisesta laitoksissa huolehtivat vaalitoimikunnat sekä yleisten ennakkoäänestyspaikkojen vaalitoimitsijat.

Vaalilain 181 pykälän mukaan kunta vastaa

- keskusvaalilautakunnan menoista
- vaalipäivän äänestyksen järjestämisestä aiheutuvista menoista ja
- ennakkoäänestyksen järjestämisestä aiheutuvista menoista.

Oikeusministeriö suorittaa kunnalle eduskuntavaaleissa, presidentin vaalissa ja europarlamenttivaaleissa kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän kutakin kunnassa asuvaa äänioikeutettua kohden.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Vuonna 2018 järjestetään presidentin vaalit, jonka vaalipäivä on sunnuntai 28.1.2018, mahdollisen toisen vaalin vaalipäivä on sunnuntai 11.2.2018. Lisäksi vuonna 2018 järjestetään mahdollisesti maakuntavaalit ensimmäistä kertaa.

Keskusvaalilautakunta
100

Tuloslaskelma, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Myyntituotot				0	
Tuet ja avustukset		0	20 000	20 000	
Vuokratuotot		0	0	0	
Muut toimintatuotot		0	0	0	
Toimintatuotot	0	0	20 000	20 000	
Palkat ja palkkiot		-10 700	-18 000	-7 300	68,2
Henkilösivukulut		-2 500	-4 000	-1 500	60,0
Henkilöstökulut yhteensä	0	-13 200	-22 000	-8 800	66,7
Palvelujen ostot		-4 800	-4 700	100	-2,1
Aineet, tarvikkeet, tavarat		-1 800	-2 500	-700	38,9
Avustukset				0	
Vuokratulot				0	
Muut toimintakulut		-200	-700	-500	250,0
Toimintakulut	0	-20 000	-29 900	-9 900	49,5
Toimintakate	0	-20 000	-9 900	10 100	-50,5
Suunnitelman mukaiset poistot		0		0	
Vyörytykset		0		0	
Ylijäämä / Alijäämä	0	-20 000	-9 900	10 100	-50,5

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	Viimeksi toimitetut vaalit	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos % / Huom.
Eduskuntavaaleissa 2015		3 660				
Europarlamenttivaaleissa 2014	Äänestäneet	1 928				
Presidentinvaaleissa 2012	suonenjokelaiset	3 531			3 600	
Kunnallisvaaleissa 2012		3 517		3600		

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	Viimeksi toimitetut vaalit	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos % / Huom.
Eduskuntavaaleissa 2015		58,5				
Europarlamenttivaaleissa 2014	Äänestysprosentti	31,2				
Presidentinvaaleissa 2012		57,5			60,0	
Kunnallisvaaleissa 2012		56,7		57,0		

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Käyttötalous

Toimielin:

Tarkastuslautakunta

Vastuuhenkilö:

Tarkastuslautakunta / Tilintarkastaja

Tilitunnus:

115

Talous, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Toimintatulot	0	0	0	0	
Toimintamenot	-21 857	-22 000	-22 700	-700	3,2
Toimintakate	-21 857	-22 000	-22 700	-700	3,2
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	
Vyörytykset	-451	-300	-300	0	0,0
Netto	-22 308	-22 300	-23 000	-700	3,1

Vastuutilintarkastusyhteisö

Kaupunginvaltuuston valitsemaan tarkastuslautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä. Kuntalain mukaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Kaupunginvaltuusto on valinnut kaupungin tilintarkastusyhteisöksi BDO Auditor Oy:n vuosiksi 2013-2016 ja lisäksi valintapäätökseen sisältyy optio koskien vuosia 2017-2018.

Tilintarkastuspalveluja hankitaan vuosittain enintään 25 päivää. Vuodelle 2018 tarkastuspäiviä hankitaan noin 20.

Tarkastuspalvelujen hankinta on mitoitettu siten, että tilintarkastaja toimii myös tarkastuslautakunnan asioiden valmistelijana ja pöytäkirjanpitäjänä.

Kaupungin konserniohje edellyttää, että konserniin kuuluvan yhteisön on valittava tilintarkastajaksi kaupungin tilintarkastajaksi valitun JHTT-yhteisön palveluksessa oleva tilintarkastaja tai sellaisen yhteisön tarkastaja, jolla on yhteistyösopimus kaupungin tilintarkastusyhteisön kanssa.

Toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunnalla on kolme päätehtävää. Tarkastuslautakunnalla on vastuu:

- valtuuston toimikautta vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä,
- valtuuston päätettävien hallinnon ja talouden tarkastusta koskevien asioiden valmistelusta
- valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arvioinnista

Keskeiset tarkastustoiminnan painopisteet

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko kaupunginvaltuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunta määrittää vuotuisissa arviointisuunnitelmissa kunkin vuoden arvioinnin painopistealueet. Arviointisuunnitelmat laaditaan siten, että valtuustokauden aikana kaikki kaupungin toiminnot tulevat arvioinnin kohteeksi. Taloudellisesti ja toiminnallisesti merkittäviä kohteita arvioidaan useamminkin. Tarkastuslautakunta seuraa myös tilintarkastuksen asianmukaista suorittamista ja saa raportteja tilintarkastuksen toteutumisesta ja tarkastushavainnoista ennalta laadittuun suunnitelmaan pohjautuen.

Tarkastuslautakunta antaa vuosittain arviointikertomuksen ja tilintarkastaja tilintarkastuskertomuksen valtuustolle toukokuun loppuun mennessä.

Tarkastuslautakunta
115

Tuloslaskelma, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Myyntituotot	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	
Vuokratuotot	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	
Toimintatuotot	0	0	0	0	
Palkat ja palkkiot	-3 596	-3 500	-3 500	0	0,0
Henkilösivukulut			-700	-700	
Henkilöstökulut yhteensä	-3 596	-3 500	-4 200	-700	20,0
Palvelujen ostot	-18 261	-18 400	-18 400	0	0,0
Aineet, tarvikkeet, tavarat	0	-100	-100	0	0,0
Avustukset	0			0	
Vuokratulot	0			0	
Muut toimintakulut	0			0	
Toimintakulut	-21 857	-22 000	-22 700	-700	3,2
Toimintakate	-21 857	-22 000	-22 700	-700	3,2
Suunnitelman mukaiset poistot				0	
Vyörytykset	-451	-300	-300	0	0,0
Ylijäämä / Alijäämä	-22 308	-22 300	-23 000	-700	3,1

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos % / Huom.
Kunnan pysyvät toimitilimet	lkm	9	9	9	
Kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt	lkm	10	10	10	
Tytäryhteisöt	lkm	4	4	4	
Toiminnan laillisuuden turvaaminen ja julkinen luotettavuus. Kirjanpidon oikeellisuuden varmistaminen.	Tarkastuspäivät / vuosi	20	20	20	0,0
Lautakunnan kokoukset	Kokoontumiskerrat	7	8	8	0,0

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

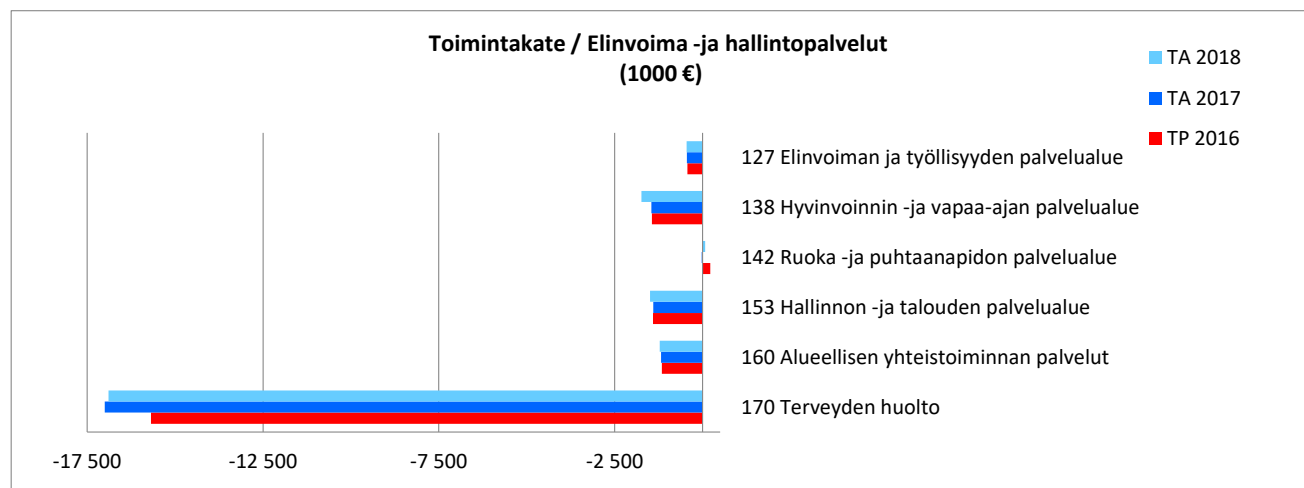
Käyttötalous

Toimiala: Elinvoima -ja hallintopalvelut

Vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja

Talous, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Toimintatulot	2 766 570	2 537 000	2 867 100	330 100	13,0
Toimintamenot	-22 673 564	-24 058 100	-24 600 800	-542 700	2,3
Toimintakate	-19 906 994	-21 521 100	-21 733 700	-212 600	1,0
Suunnitelmapoistot	-207 753	-211 400	-211 300	100	0,0
Vyörytykset	585 244	550 700	550 900	200	0,0
Netto	-19 529 503	-21 181 800	-21 394 100	-212 300	1,0

Tuloslaskelma, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Myyntituotot	2 375 258	2 108 800	2 315 100	206 300	9,8
Maksutuotot	206 925	233 500	294 200	60 700	26,0
Tuet ja avustukset	143 314	170 000	229 500	59 500	35,0
Vuokratuotot	3 202	2 600	4 000	1 400	53,8
Muut toimintatuotot	37 870	22 100	24 300	2 200	10,0
Toimintatuotot	2 766 570	2 537 000	2 867 100	330 100	13,0
Palkat ja palkkiot	-2 699 002	-2 692 500	-3 051 400	-358 900	13,3
Henkilösivukulut	-989 358	-995 600	-1 038 400	-42 800	4,3
Henkilöstökulut yhteensä	-3 688 360	-3 688 100	-4 089 800	-401 700	10,9
Palvelujen ostot	-17 893 437	-19 265 800	-19 315 200	-49 400	0,3
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-525 676	-526 900	-559 300	-32 400	6,1
Avustukset	-97 158	-167 000	-168 000	-1 000	0,6
Vuokratulot	-380 817	-375 900	-429 500	-53 600	14,3
Muut toimintakulut	-88 115	-34 400	-39 000	-4 600	13,4
Toimintakulut	-22 673 564	-24 058 100	-24 600 800	-542 700	2,3
Toimintakate	-19 906 994	-21 521 100	-21 733 700	-212 600	1,0
Suunnitelman mukaiset poistot	-207 753	-211 400	-211 300	100	0,0
Vyörytykset	585 244	550 700	550 900	200	0,0
Ylijäämä / Alijäämä	-19 529 503	-21 181 800	-21 394 100	-212 300	1,0

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Käyttötalous

Palvelualue:

Elinvoima -ja hallintopalvelut

Vastuhenkilö:

Kaupunginjohtaja ja hallintojohtaja

Palvelualue:

127 Elinvoiman ja työllisyyden palvelualue

Talous, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Toimintatulot	81 001	85 000	75 000	-10 000	-11,8
Toimintamenot	-512 247	-533 800	-529 600	4 200	-0,8
Toimintakate	-431 246	-448 800	-454 600	-5 800	1,3
Suunnitelmapoistot				0	
Vyörytykset	-5 573	-4 600	-4 600	0	0,0
Netto	-436 819	-453 400	-459 200	-5 800	1,3

Toiminta-ajatus

Elinkeinotoimen tehtävänä on parantaa yritysten toimintaedellytyksiä kaupungissa. Elinkeinoelämän edistämistoimenpiteinä tarjotaan aloittaville yrityksille perustamisneuvontaa sekä kehitetään toimivien yritysten kilpailukykyä ja toimintaedellytyksiä sekä edistetään uusien yritysten syntymistä ja muuttamista alueelle.

Suonenjoen kaupungin elinkeinotoimen palvelut tuottaa vuonna 2018 Kehitysyhtiö SavoGrow Oy, joka perustettiin vuoden 2015 alusta yhdessä Keiteleen, Pielaveden, Rautalammin, Tervon ja Vesannon kuntien kanssa jatkamaan Sisä-Savon seutuyhtymän toimintaa.

Suonenjoen kaupungilla on elinkeinoasiamies, jonka palvelut ostetaan Kehitysyhtiö SavoGrowlta. Palveluun kuuluu mm. toimialavapaata ja maksutonta neuvontaa yritystoimintaa suunnitteleville ja aloittaville henkilöille sekä yritystoimintaansa kehittäville toimiville yrityksille. Elinkeinoasiamies on usein kunnan yrityspalveluiden ensimmäinen yhteydenottopiste. Palveluun kuuluu myös TE-toimistojen starttilausuntojen kirjoittamiset aloittaville yrityksille. Futurian tilojen varaus- ja markkinointipalvelu ostetaan myös kehitysyhtiö Savogrowlta.

SavoGrown alueella on solmittu sopimukset Yritys-Suomi sekä Uusyrityskeskus palvelukokonaisuudesta. Sopimusten tarkoituksena on parantaa ja tehostaa keskeisten alueen yritys- ja elinkeinotoiminnan palveluorganisaatioiden yhteistyötä yritysten perustamisessa, kehittämisessä ja sijoittumisessa seudulle sekä näihin liittyvää osaamisen kehittämistä, viestintää ja markkinointia. Suonenjoen elinkeinoasiamies vastaa Uusyrityskeskukseen aloittavien yritysten neuvontaprosessista yhtiön alueella. Itse neuvontatyön tekee kunkin kunnan nimetty elinkeinoasiamies.

SavoGrow tuottaa omistajakuntiensa kunnalliset elinkeino- ja kehittämispalvelut. Alueen kärkitoimialoina ovat elintarvike- ja marjaosaaminen, palvelut sisältäen matkailun sekä puu- ja metalliteollisuus. Elintarvikekehityksessä ja marjaosaamisessa palvelut ovat valtakunnallisia. Nousevina aloina ovat mm. biotalous ja eri sisällöntuotantoalat. Kehittämishankkeissa tehdään tiivistä yhteistyötä muiden elinkeinotoimijoiden kanssa. Työhön osallistuvat kehitysyhtiön vakinaisten toimihenkilöiden lisäksi kehittämissankkeiden henkilöt. Savogrown kuntaosuus vuodelle 2018 on 188 000 euroa (vuonna 2017: 187 263 euroa).

Maakunnallisiin ja alueellisiin elinkeinojen kehittämissankkeisiin osallistutaan kehittämissyhtiön kautta. EU-rakennerahastojen ohjelmakausi 2014-2020 on parhaillaan menossa. Ohjelmakauden hanketoimintaa ohjaa kuntien ja elinkeinoyhtiön strategiat.

Maaseudun kehittämissyhistys Mansikka ry toteuttaa Leader-ohjelmaa 2014-2020. Ohjelman toiminta-alueena on Suonenjoen kaupunki, Leppävirran, Rautalammin, Tervon ja Vesannon kunnat sekä kaava-alueen ulkopuolinen osa Varkauden kaupungista. Ohjelman kuntaosuus on jaettu toiminta-alueen kuntien kesken asukaslukujen suhteessa. Suonenjoen kaupungin osuus vuonna 2018 on 34 000 € (vuonna 2017: 33 724€).

Työllistämistoimin pyritään aktivoimaan ja luomaan työtä pitkään työttömänä olleille henkilöille. Työllistämistä toteutetaan yhteistyössä työvoimaviranomaisten kanssa.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Kasvuhakuisen kuntastrategian jalkauttaminen. Keskeinen painopiste osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen suonenjokelaisiin yrityksiin.

Elinvoima -ja hallintopalvelut
127 Elinvoiman ja työllisyyden palvelualue

Kysyntä- ja laajuustiedot	Mittari	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos kpl / %	
Elinkeinotoiminnan kehittyminen ja työllisyyden parantaminen	Perustetut uudet yritykset	27	30	30	0	0,0
	joista useamman kuin yhden henkilön työllistävät yritykset	3	3	3	0	0,0
	Kontaktoidut yritykset / kpl	642 tapahtumaa, 84 toimijan kanssa	120	120	0	0,0
Työllisyys	Työttömyysprosentti	11,00 %	< 11,00 %	< 10,00 %	- 1,0%-y.	
Kaupungin työllistämät henkilöt	Lukumäärä	20	15	15	0	0,0
Työllistettyjen henkilöiden työ määrä kuukausina	Työkuukausi	82	130	120	-10	-7,7

Työllistämistukipalkat ja henkilösivukulut	€	188 913	205 000	171 400	-33 600	-16,4
Työllistämistuki valtiolta	€	79 984	85 000	75 000	-10 000	-11,8
Työllistämissuunnitelma: Työkuukaudet yhteensä	Työkuukausi	0	90	90	0	0,0

Nuorten kesätyöllistämistä edistävä palvelusetelikokeilu jatketaan. Varataan 20.000 euron suuruinen kannustinraha nuorten työllistämiseen vuodelle 2018. Tarkemmat ohjeet päivitetään vuoden 2018 alusta. Yrityksiin suunnatun työllisyyssetelin pilotointiin vuoden 2018 aikana on varattu 18.000 euron suuruinen määräraha.

Työllistämishankkeiden kuntaosuudet. Varaus 15 000 euroa vuodelle 2018.

Elinkeinopoliittisten hankkaiden avustaminen. Kohdentamaton määräraha vuodelle 2018 on 15 000 euroa.

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite
SavoGrown liiketoimintasuunnitelman jalkauttaminen ja edunvalvonta	K / E	Aktiivinen osallistuminen strategiatyöhön
Yritysten toimintaedellytysten turvaaminen	K / E	Liikenteellinen tavoitettavuus
		Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus
Yhteistyön tiivistäminen kehitysyhtiön osakaskuntien ja yrittäjien kanssa	K / E	Elinkeinoneuvottelijoiden yhteistyö
		Kaupungin johtoryhmän osallistaminen elinkeinopoliittisten hankkeiden toteuttamiseen
Työttömien määrä	ELY-keskuksen tilasto	Työttömyyden vähentäminen.
300 ja 1000 päivää työttömänä olleiden ja TYP-asiakkaiden määrä ja työllisyyskoordinaattorin kontaktien määrä.	Kelan tilasto, TYP-järjestelmän tiedot, koordinaattorin raportti	Pitkään työttöminä olleiden aktivointi, osittainen ja kokoaikainen työllistyminen.
Keskitetty koululaisten kesätyöllistäminen työllisyysbudjetista.	Kesätyöntekijöiden määrä.	Tarkempi suunnitelma kesätyöpaikoista tehdään yhteistyössä toimialojen kanssa.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Käyttötalous

Toimiala: Elinvoima -ja hallintopalvelut

Vastuuhenkilö: Hallintojohtaja

Palvelualue: 138 Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan palvelualue

Talous, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Toimintatulot	419 457	458 200	693 200	235 000	51,3
Toimintamenot	-1 856 648	-1 917 100	-2 434 400	-517 300	27,0
Toimintakate	-1 437 191	-1 458 900	-1 741 200	-282 300	19,4
Suunnitelmapoistot	-116 800	-111 500	-111 400	100	-0,1
Vyörytykset	-32 058	-33 900	-33 700	200	-0,6
Netto	-1 586 049	-1 604 300	-1 886 300	-282 000	17,6

Toiminta-ajatus

Hyvinvoinnin- ja vapaa-ajan palvelualueeseen kuuluvat kansalaisopisto, kirjasto,- kulttuuri,- nuoris- ja liikunta palvelut. HyVa-palvelualue on merkittävä osa kaupungin vetovoimaisuutta ja imagon rakentamista sekä suonenjokelaisten arjen hyvinvointia. Hyvinvoinnin- ja vapaa-ajan palvelualue edistää aktiivisen kansalaisuuden toteutumista yhdessä eri toimijoiden kanssa. Aktivoi suonenjokelaisia oman elinympäristönsä ja kaupungin kehittämiseen sekä omaehtoiseen hyvinvoinnin edistämiseen. HyVa-palvelualue edistää suonenjokelaisten osallisuutta ja arjen hyvinvointia.

Sisä-Savon kansalaisopisto on avoin vapaan sivistystyön opisto, toimialueensa Suonenjoen, Leppävirran, Rautalammin, Tervon ja Vesannon asukkaille. Kansalaisopisto järjestää alueen koulutus- ja kulttuuritarpeita tukevaa monipuolista ja hyvinvointia lisäävää yleissivistävää koulutusta ja harrastustoimintaa, ammatillista lisäkoulutusta, työvoimapolitiikka koulutusta, asukkaita aktivoivaa muuta toimintaa sekä maksupalvelu- ja projektoimintaa.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Hallinto on uudelleen järjestetty 1.6.2017 lukien. Sisä-Savon kansalaisopiston toiminta-alue laajenee 1.1.2018 alkaen, kun Leppävirran kunta liittyy toiminta-alueeseen. Vuoden 2018 aikana arvioidaan uuden kunnan kansalaisopistotoiminnan resurssien riittävyys suhteessa toiminnallisiin tavoitteisiin. Toimintakäytännöt pyritään yhtenäistämään opistoalueella ja kehittämään alueen kuntien toimintaa tarpeiden ja resurssien mukaisesti. Hanketoimintaa suunnitellaan useamman vuoden perspektiivillä. Etsivä nuorisotyö siirtyy kaupungin omaksi toiminnaksi 1.8.2018 alkaen. Uuden uimahallin ja liikuntatilan hankesuunnittelu etenee aktiivisesti. Kirjastopalveluissa keskitytään lasten -ja nuorisokirjastopalvelujen kehittämiseen ja digineuvontaan panostamiseen. Nuorisotoimen keskiössä on koulussa tehtävän nuorisotyön kehittäminen sekä nuorisotoimen kerhotoimintojen uudistaminen. Lisäksi suunnitelmakauden tavoitteen nuorisotiedotuksen ja nuorisovaltuustotoiminnan vakiinnuttaminen.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos % / Huom.
Kirjaston Lainat	Kpl	79 770	100 000	100 000	0 %
Kirjaston Käynnit	Käyntikerta	45 945	60 000	60 000	0 %
Kirjaston nettokulut € / asukas	€	47	51	51	0 %
Kulttuuritapahtumat	Tapahtuminen määrä	35	35	35	0 %
Kulttuuritapahtumat	Kävijämäärä	9 000	5 000	5 000	0 %
Museot	Kävijämäärä	1 154	1 100	1 100	0 %
Kellarikallerian näyttelyt	Näyttelyiden määrä	13	20	20	0 %
Kellarikallerian näyttelyt	Kävijämäärä	5 488	4 000	4 000	0 %
Konservatorio	Maksuosuus €	75 000	73 000	72 000	-1 %
Konservatorio	Oppilaspaiikka € / op.	1 259,00	1 227,00	1 280,70	4 %
Nuorisotoimi	Toimintakerrat	126	200	200	
	Osallistuneet	3 200	3 000	3 000	
Etsivä nuorisotyö	Nuoret	18	25	40	60 %
	Osallistuneet	66	75	75	
Leirit ja ja tenavaparkki	Vuorokaudet	18	18	18	
	Kerhot			4	
Nuorisotoimen kerhotoiminta	Osallistuneet			40	
Uimahalli	Kävijät	34 321	44 000	44 000	
Kuntosali	Kävijät	10 926	11 000	11 000	
	Ryhmiä lukumäärä	18	18	20	
Liikuntaryhmät	Osallistujat	6 557	5 300	5 500	
Kansalaisopisto opetustunnit yhteensä	kpl / vuosi	12 472	11 850	17 800	

Elinvoima -ja hallintopalvelut
138 Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan palvelualue

Kansalaisopiston opetustunnin hinta (koskee valtionosuustunteja)	€/ opetustunti	73,00	77,00	80,00	
Kansalaisopiston käytetyt opiskelijapaikat		8 576	6 000	9 000	
Avustukset					
Nuorisotoimi		1 935	3 000	3 000	
Liikuntatoimi		18 509	22 000	22 000	
Kulttuuritoimi		4 313	5 000	5 000	
Muut yhteistomintaosuudet sisältää 20.000 euron suuruisen kohdentamattoman määrärahan mm. omaehtoisen liikuntaneuvonnan hankkeistamiseen tai vastaavien kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia edistävien hankkeiden kuntaraha-osuuteen.					
Nuorten bändihankkeen; The FinEst Band Camp toteuttaminen ajalle 1.1.2018-31.7.2020 sekä Suonenjoen kotiseutumuseon ja -arkiston luettelointiin on varauduttu HyVa-palvelualueen talousarviossa.					
Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite			
Tiedonhankinnan opetus / Kirjasto	Oppilasmäärä	Tiedonhaun opettaminen eri ikäryhmille erikseen laaditun opetussuunnitelman perusteella.			
Digineuvonta / Kirjasto	Opetuskerrat ja niihin osallistuneet asiakkaat	Kuntalaisten digitaalisten toimintavalmiuksien parantaminen.			
Kirjavinkkaukset / Kirjasto	Vinkkausten määrä ja niihin osallistuneet oppilaat.	Lasten ja nuorten lukutaidon edistäminen.			
Museoiden ja Kellarikallerian ylläpito ja saavutettavuus. Näyttelyiden ja tapahtumien määrän ja laadun ylläpito ja saavutettavuus.	Tiedotuksen levikki ja laatu. Käytännön järjestelyt.	Alueen toimijat ovat tietoisia toisistaan ja syntyy yhteistyötä. Luodaan toimijoille joustavia toimintamahdollisuuksia.			
Nuorisotilat ja uusi nuorisohjaaja mahdollistavat toiminnan laajentamisen sekä pienryhmän toiminnan aloittamisen.	Kerhojen määrä sekä osallistuneet nuoret.	Erilaiset ryhmät ja "kutsukerhotoiminta".			
Päiväleiritoiminta sekä toimintaleirit kesällä .	Osallistuneiden lasten määrät toiminnoissa	Saada täydet ryhmät toimintoihin sekä auttaa kouluikäisten lasten perheitä hoitojärjestelyissä.			
Etsivä nuorisotyö. 1.8.2018 alkaen aloitetaan kokonaan omana toimintana.	Tilastointiohjelmat Parent ja Sovari, joilla seurataan nuorten asiakkaiden määrää, tilanteita ja niiden etenemistä.	Tavoittaa ns. "kadonneet nuoret" , jotka eivät ole palveluiden piirissä tai kiinnittyneet opiskeluihin tai työelämään. Yhteistyössä nuorten työpajan kanssa.			
Liikuntatoimella on 18 erilaista liikuntaryhmää, jotka on suunnattu pääosin liikuntarajoitteisille ja pitkäaikaissairaille ihmisille.	Osallistuja / ryhmä	Järjestetään olemassa olevat ryhmät, sekä tarvittaessa lisätään ns. täsmäryhmiä.			
Liikuntatoimi ja uimahalli ovat mukana yhteistyökumppaneina järjestämässä tapahtumia ja tempauksia. Kehitetään edelleen kuntalaisille suunnattua liikuntaneuvontaa. Viedään Voimaa vanhuuteen - hanketta eteenpäin omilla osaamisaloilla. Tehostetaan edelleen Liikkuva koulu - hanketta erityisesti yläkoulussa ja lukiossa. Olla mahdollisuuksien mukaan mukana koulujen kerhotoiminnassa.	Tutustutetaan kuntalaiset uimahallin ja kuntosalin palveluihin. Kannustetaan kaikkia ikäryhmiä omatoimiseen liikkumiseen. Pyritään liikunnallistamaan yläkoululaisten oppitunteja sekä välitunteja.	Lisätään liikuntatoimen näkyvyyttä. Tuodaan oma työpanos Liikkuvaan kouluun sekä koulujen kerhotoimintaan.			
Uimahallin toimintaa ylläpidetään ja kehitetään mahdollisuuksien mukaan. Järjestetään lapsille ja aikuisille uimakouluja sekä tekniikka kouluja. Vesipeuhuloita ja vesileikkikouluja.	Osallistujat / ryhmät	Kuntalaisten uimataidon ja uintiharrastuksen lisääminen.			
Asiakkuus / Kansalaisopisto	Kurssiarviointien yleisarvosana opiston toiminnasta on 4 tai yli	Asiakastytytyvyyden seuraaminen ja ylläpitäminen.			

Elinvoima -ja hallintopalvelut
138 Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan palvelualue

Prosessit / Kansalaisopisto	Uusien kurssien määrä 10 % opetustarjonnasta. Maksupalvelukoulutusten määrää vuodessa.	Kurssitarjonnan uudistaminen 10 % kursseista. Maksupalvelukoulutuksen markkinointi ja toteuttaminen.
Prosessit / Kansalaisopisto	Leppävirran kunnan opistotoiminnan sisään ajaminen Sisä-Savon kansalaisopiston toimintaan.	Seurannan avulla saada resurssit ja toiminnan tavoitteet hyvään tasapainoon. Tavoite on pysyä annetussa budjetissa ja suhteuttaa toiminnalliset tavoitteet määrärahoihin niin Leppävirran kuin muidenkin kuntien kohdalla.
Henkilöstö / Kansalaisopisto	Tarkoituksenmukainen henkilöstörakenne suhteessa toiminnallisiin tavoitteisiin.	Arvioidaan opiston toiminnan volyymin kasvaessa, onko rekrytoitu vakituisen henkilöstön määrä riittävä.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Käyttötalous

Toimiala: Elinvoima -ja hallintopalvelut

Vastuuhenkilö: Palvelupäällikkö

Palvelualue: 142 Ruoka -ja puhtaanapidon palvelualue

Talous, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Toimintatulot	1 912 350	1 662 600	1 752 400	89 800	5,4
Toimintamenot	-1 694 345	-1 691 700	-1 679 000	12 700	-0,8
Toimintakate	218 005	-29 100	73 400	102 500	-352,2
Suunnitelmapoistot	-35 312	-57 400	-57 400	0	0,0
Vyörytykset	-34 225	-33 200	-33 200	0	0,0
Netto	148 468	-119 700	-17 200	102 500	-85,6

Toiminta-ajatus

Ruoka- ja puhtaanapalveluiden tehtävänä on tuottaa maukkaita, ravitsemussuositusten mukaisia ateriapalveluja kustannustehokkaasti eri asiakasryhmille sekä huolehtia erilaisten tilojen puhtaudesta ja viihtyvyydestä yhteistyössä eri kiinteistön käyttäjien kanssa.

Ympäristöystävällisyys ja ergonomia-asiat huomioidaan myös puhdistus-, pesuaine- ja laitehankinnoissa tukemaan työntekijöiden ja työympäristön hyvinvointia. Lisäksi hajusteettomuus tullaan huomioimaan mahdollisuuksien mukaan hankinnoissa.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Koululounailla tullaan tarjoamaan kasvislounasta vaihtoehdoksi joka päivä koululounas suosituksen mukaisesti. Kansainvälisen ruokakulttuurin toteuttamista yhdessä oppilaiden kanssa.

Eri työpisteiden työaikojen tarkistaminen ja muuttaminen asiakaslähtöisesti iltapäinoitteisempaan suuntaan puhtaanapalveluissa. Yhdistelmätyötä pyritään laajentamaan koulutuksen turvin koko ruoka- ja puhtaanapalveluiden alueella.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos kpl / %	
SISÄISET ASIAKKAAT	Kohde / Mittari	44 136	43000	40000	-3000	-6,9767442
VARHAISKASVATUS						
KOULUTOIMI		144 205	144 000	144 000	0	0,0
SOSIAALITOIMI		57 050	27 500	27 500	0	0,0
ULKOISET ASIAKKAAT						
TERVEYSASEMA, Vuodeosasto		52 528	52 800	52 800	0	0,0
VELJESKOTI (sis. asumispak.)		42 912	45 000	45 000	0	0,0
JOENRANNAN KOTI (teh.palv.as.)			30 200	30 200	0	0,0
KOTIANNOSPAKKAUKSET		4 434	2 000	2 400	400	20,0
HENKILÖSTÖRUOKAILU		14 311	18000	18000	0	0
Koululounas	Lounas	8 541	7 000	7 000	0	0,0
Lounas ruokasali / Joenhelmi	Lounas	3 684	7 000	2 600	-4 400	-62,9
Salaattilounas / Joenhelmi	Salaattilounas	2 086	4 000	3 000	-1 000	-25,0
Muu myynti			0	5 400	5 400	
TILAUSTARJOILU		5 378	1 200	1 500	300	25,0
YHTEENSÄ		379 265	381 700	379 400	-2 300	-0,6

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite
Kasvislounaiden kysynnän/menekin kasvattaminen.	Aterioiden määrä	Kasvisruokien lisääminen ruokalistalla.
Kansainvälisten ruokateemojen toteutus lounailla.	Toteutetut teemat	Kansainvälisten ruokateemojen toteutuminen.
Lähirookaan kohdistuvien hankintojen kasvattaminen	Osuus elintarvikehankinnoista	yli 10 prosenttia (v. 2016 : 9,1 %:a)
Täydennyskoulutus ja osaamisen lisääminen.	Täydennyskoulutuksen määrä	Koulutusta 2 pv/vuosi/työntekijä. Osaaminen paranee.
Työaikojen tarkistaminen/järjeittäminen puhtaanapalveluiden osalta työkohteen mukaan asiakaslähtöisesti.	Asiakaspalautteet	Tyytyväiset asiakkaat.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Käyttötalous

Toimiala: Elinvoima -ja hallintopalvelut

Vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja ja hallintojohtaja
Palvelualue: 153 Hallinnon ja talouden palvelualue

Talous, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Toimintatulot	302 934	288 800	290 100	1 300	0,5
Toimintamenot	-1 713 057	-1 692 300	-1 784 600	-92 300	5,5
Toimintakate	-1 410 123	-1 403 500	-1 494 500	-91 000	6,5
Suunnitelmapoistot	-55 641	-42 500	-42 500	0	0,0
Vyörytykset	657 100	622 400	622 400	0	0,0
Netto	-808 664	-823 600	-914 600	-91 000	11,0

Toiminta-ajatus

Yleishallinto luo käytännön toimintaedellytykset kaupunginvaltuuston ja -hallituksen toiminnalle. Lisäksi yleishallinto vastaa hallinnon, henkilöstöasioiden, ICT:n ja talouden tukipalveluista kaupungin toimialoille. Toiminnan tavoitteena on tuottaa keskitettyjä palveluja mahdollisimman tehokkaan ja tulokellisen toimintaan tueksi niin luottamushenkilö- ja virkamiesjohdolle kuin muillekin päävastuualueille.

Kaupunginvaltuusto huolehtii kunnallisen demokratian toteutumisesta, määrittelee palvelutason ja antaa yleiset puitteet toiminnalle sekä määrittelee kaupungin toiminta-ajatuksen.

Kaupunginvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuuston tulee:

- 1) päättää toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista
- 2) päättää hallinnon järjestämisen perusteista
- 3) päättää talouden, rahoituksen ja sijoitustoiminnan perusteista sekä hyväksyä talousarvio
- 4) päättää kunnan palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista
- 5) päättää kunnan liikelaitokselle asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista
- 6) päättää takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta
- 7) valita jäsenet kunnan toimielimiin, jollei jäljempänä toisin säädetä
- 8) päättää luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista
- 9) valita tilintarkastajat
- 10) hyväksyä tilinpäätös ja päättää vastuuvapauden myöntämisestä sekä
- 11) päättää muista valtuuston päätettäviksi säädetyistä ja määrätyistä asioista.

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus valvoo kunnan etua ja, jollei muuta ole päätetty, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa.

Lisäksi kaupunginhallituksen tehtävänä on kaupunginvaltuuston hyväksymän toiminta-ajatuksen ja päämäärien toteuttamiseksi huolehtia kaupungin toimintojen sekä taloudenhoidon kehittämisestä, edistää yhteistyössä sidosryhmien kanssa kaupungin taloudellista, sosiaalista ja henkistä kehitystä sekä vaikuttaa yhteiskuntapolitiikkaan kaupunkilaisten ja kaupungin etujen huomioon ottamiseksi.

Kaupunginhallituksen alaisena toimii henkilöstöjaos 1.6.2017 alkaen.

Tehtäväalueet:

- 1) kaupungin hallinnon sekä palvelutuotannon johtaminen ja kehittäminen
- 2) taloudesta, kuntasuunnittelusta, yleisestä elinkeinopolitiikasta sekä maaseutuelinkeinojen kehittämisestä vastaaminen
- 3) ohjaaminen maankäytön suunnittelun avulla eri toimintojen sijoittumista kaupunkiin huomioiden ympäristön vaatimukset
- 4) kuntien välisen yhteistyön kehittäminen
- 5) kaupungin toiminnan ohjaaminen, yhteensovittaminen, seuranta, arviointi.

Hallinto- ja talouspalvelut huolehtii kaupunginhallituksen alaisena kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä, talous- ja henkilöstöhallinnosta sekä kaupungin ict-palveluista. Hallinto- ja talouspalveluiden tehtäväkenttään kuuluvat lisäksi kaupungin asuntotoimi, keskusarkiston hoito, viestintä ja markkinointi. Hallinto- ja talouspalvelut palvelee kuntalaisia, luottamushenkilöitä ja kaupungin omaa henkilöstöä.

Talous -ja palkkahallinnon palveluita tarjotaan lisäksi Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymälle, Suonenjoen Vesi Oy:lle sekä Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokrataloille.

ICT-palveluja tarjotaan muille Sisä-Savon kunnille, Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymälle, kehitysyritys Savo Grow Oy:lle sekä konsernin tytäryhtiöille.

Elinvoima -ja hallintopalvelut
153 Hallinnon ja talouden palvelualue

Kaupungin **henkilöstöasioita** hoidetaan kaupungin strategian tavoitteiden suuntaisesti avoimuutta lisäten. Keskitetty henkilöstöhallinto hoitaa kaupungin työsuojelun, työhyvinvoinnin ja henkilöstön kehittämisen sekä pääluottamusmiesten korvaukset.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Uudistuneen kuntalain lopullisen voimaanastumisen 1.6.2017 vaikutukset hallinto- ja talouspalveluihin ja päätöksentekoon. Kaupunginhallituksen tehtävänä on huolehtia kaupungin uuden kuntalain velvoitteiden noudattamisesta kaupungin toiminnassa. Uuden kuntastrategian valmiiksi saattaminen ja jalkauttaminen.

Hallinnon tukipalveluiden palvelutason tarkastelun ja työn uudelleen organisoimisen loppuun saattaminen ja siten palvelutoimintojen ja henkilöstöresurssin vakiinnuttaminen.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos / Muutos %	
Kaupunginvaltuusto	Kokoonutumiskerrat	5	6	5	-1	-16,7
	Pöytäkirjapykälät	54	70	50	-20	-28,6
Kaupunginhallitus	Kokoonutumiskerrat	18	22	20	-2	-9,1
	Pöytäkirjapykälät	288	250	200	-50	-20,0
Henkilöstö						
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	Vakituiset	344	350	360	10	2,9
	Määräaikaiset	155	120	110	-10	-8,3
Eläköityminen	Eläkeiän saavuttavat	6	8	10	2	25,0
	Eläkkeelle siirtyneet		8	10	2	25,0

Kaupunginhallituksen määrärahoihin sisältyy kaupunginjohtajan palkkaus sekä muut kaupunginhallituksen toiminta suhdetoiminta ja edustaminen. Kaupungin suhdetoimintaan ja edustukseen varatun määrärahan käytöstä päättää kaupunginjohtaja. Lautakunnat eivät saa käyttää edustusmenoihin omia määrärahojaan. Kaupungin markkinointitoimenpiteisiin strategian mukaisesti on varattu 15.000 euron määräraha vuodelle 2018.

Kaupunginhallituksen määrärahoihin sisältyvät yhteistoimintaosuudet	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € / Muutos %	
Pohjois-Savon liiton jäsenmaksu	61 303	62 000	62 000	0	0,0
Pohjois-Savon kehittämisrahaston maksuosuus	8 184	8 200	9 300	1 100	13,4
Suomen Kuntaliiton jäsenmaksu	28 668	26 000	30 000	4 000	15,4
Kunnan osuus verotuskustannuksista valtiolle	170 933	170 000	148 000	-22 000	-12,9
Muut yhteistoimintaosuudet	2 147	5 800	7 000	1 200	20,7 %
Yhteensä	271 235	272 000	256 300	-15 700	-5,8

Kaupunginvaltuusto on 25.10.2010 § 68 muuttanut avustuspäämäärärahajen jakokäytäntöä vuodesta 2011 lukien. Valtuusto varaa eri tarkoituksiin käytettävät avustuspäämäärärahat kullekin lautakunnalle kokonaisuudessaan ja niiden jakamisesta päättää kukin lautakunta omalla tahollaan talousarviovuoden aikana.

Kaupunginhallituksen avustukset	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos % / Huom.
Avustukset yhteisöille:	62 400	75 000	75 000	0,0
<i>Kaupungin strategiatavoitteita tukevien hankkeiden kuntaosuudet; erillisellä päätöksellä</i>		6 000		
<i>Rivertec/nuorten työpajapalvelu ja etsivä nuorisotyö (KH 17.6.2013 § 208)</i>	30 400	32 000	32 000	0,0
<i>Suonenjoen Mansikkakarnevaalit ry:n toiminta-avustus (KH 28.11.2016 § 254)</i>	24 000	24 000		
<i>Hakemuksen perusteella jaettavat avustukset</i>	8 000	10 000	10 000	
Muut avustukset:				
<i>Urheilijoiden palkitseminen</i>		3 000	3 000	
Yhteensä	62 400	75 000	75 000	

Määrävaraukset kuntalain 410/2015 mukaisten Nuorisovaltuuston, Vanhusneuvoston ja Vammaisneuvoston toimintaan. Kaupunginhallitus on asettanut sekä määrittänyt kokoonpanot ja toimintatavat kevään 2017 aikana. Kunkin osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia tukevan ryhmän toimintaan on varattu 3.000 euron suuruinen toimintaraha vuodelle 2018. Tavoitteena vuorovaikutteisuus ja yhteisten toimintamallien vakiinnuttaminen kaudella 2018-2019.

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite
Kasvuhakuisen kuntastrategian jalkauttaminen läpi organisaatiotasojen.	K / E	Henkilöstö, luottamushenkilöt ja virkakunta tunnistaa ja tiedostaa Suonenjoen kaupungin strategiset tavoitteet.

Elinvoima -ja hallintopalvelut
153 Hallinnon ja talouden palvelualue

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite
Suonenjoen tunnettavuuden ja vetovoiman kasvattaminen.	K / E	Suonenjoen tunnettavuus kasvaa ja lisää paikkakunnan vetovoimaa niin asumisen kuin työllisyyden näkökulmasta.
Henkilökohtaisten osaamisten kartoittaminen ja sen mukainen työn suunnittelu.	Kerätyt osaamistiedot	Osaamispohjainen henkilöstösuunnitelma.
Toimielinten sähköiset kokouskäytännöt.	Hallinnon sähköisten toimintojen kehittäminen	Hallinnon prosessien virtaviivaistaminen ja sujuvoittaminen.
Hallinto- ja talouspalveluiden työn uudelleen organisoinnin loppuunsaattaminen ja uudistuneiden tehtävien vakiinnuttaminen.	Asiantuntijuuden vahvistaminen	Toimivat ja oikein mitoitettut hallinto- ja talouspalvelut kaupungin omalle organisaatiolle sekä konserniyhteisöille.
	Henkilöstön osallistuminen työn suunnitteluun.	
	Prosessien uudistaminen ja tehtäväkuvien tarkentaminen.	

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Käyttötalous

Toimiala: Elinvoima -ja hallintopalvelut

Vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja

Palvelualue: 160 Alueellisen yhteistoiminnan palvelut

Talous, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Toimintatulot	13 733	12 400	11 400	-1 000	-8,1
Toimintamenot	-1 171 998	-1 195 600	-1 232 600	-37 000	3,1
Toimintakate	-1 158 265	-1 183 200	-1 221 200	-38 000	3,2
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	
Vyörytykset				0	
Netto	-1 158 265	-1 183 200	-1 221 200	-38 000	3,2

Pohjois-Savon pelastuslaitos vastaa pelastustoimilain 561/1999 4 pykälän mukaisten tehtävien hoitamisesta Pohjois-Savon alueella. Hallinnosta vastaa Kuopion kaupunki. Pohjois-Savon pelastuslaitos laskuttaa kuntien maksuosuudet talousarvion mukaisiin kustannuksiin kuukausittain. Lopulliset maksuosuudet tasataan vuosittain heinäkuun loppuun mennessä sen jälkeen, kun Kuopion kaupunginvaltuusto on hyväksynyt pelastuslaitoksen tilinpäätöksen osana Kuopion kaupungin tilinpäätöstä.

Kuopion ympäristö- ja rakennuslautakunta hoitaa Suonenjoen rakentamisen ja ympäristönsuojelun lupa-, valvonta ja neuvontatehtävät, ympäristön tilan seurannan sekä maa-aineslain mukaiset lupa- ja valvontatehtävät.

Sydän-Savon maaseutupalvelut, jonka isäntäkuntana toimii Siilinjärvi, kehittää alueen maaseudun palveluja, yritteliäisyyttä ja elinvoimaa. Yhteistoimintasopimuksella kunnat ovat sopineet maaseutuelinkeinojen hallinnosta kunnissa annetun lain (210/2010) mukaisten tehtävien, maaseutuelinkeinojen ja maaseudun toimintaympäristön kehittämistehtävien sekä kuntien muiden maaseututoimen hallinto- ja kehittämistehtävien hoidosta.

Suonenjoen kaupunki ostaa yhteistoiminta-alueelta työpanosta 1,1 henkilötyövuoden verran. Viranomaistehtävien hoitoon arvioitu työpanos on 0,5 htv., maaseudun kehittämiseen 0,3 htv. ja yritysneuvontaan 0,3 htv.

Avustusten myöntämisperusteet vahvistaa kaupunginhallitus.

Maatalouslomitajien eläkemenoperusteiset maksut kohdennetaan bruttokirjauksella maaseututoimen kustannuspaikalle.

Kaupunki laskuttaa maksamansa osuuden lomituspalvelujentuottajalta.

Hankintatoimen käytännön toteutus tapahtuu yhteistyössä IS-Hankinta Oy:n kanssa.

Ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon palvelujen isäntäkuntana toimii Tervon kunta. Sopimuskunnat ovat antaneet isäntäkunnalle hoidettavaksi terveydenhuoltolain (1326/2010) 21 §:ssä määritellyt, lääkelain 54a ja 52 c §:ssä sekä eläinsuojelulain (247/1996) 15 §:ssä kunnalle määrätyt tehtävät. Kustannukset jaetaan kuntien asukaslukujen suhteessa.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Maakuntaudistuksen toimenpiteet heijastuvat alueelliseen yhteistyöhön, palvelujen tuottamisen malleihin ja niiden tulevaisuuden suunnitteluun.

Alueellisen yhteistoiminnan palvelut, toimintakate	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
1611 Pelastustoimi	-580 578	-602 900	-610 900	-8 000 1,3
1613 Rakennustarkastus (6111)	-46 839	-24 400	-39 400	-15 000 61,5
1614 Ympäristönsuojelu (6112)	-50 639	-56 900	-56 900	0 0,0
1615 Maaseututoimi (1521)	-69 675	-74 900	-75 900	-1 000 1,3
1616 Hankintatoimi (1334)	-3 570	-3 500	-3 500	0 0,0
1617 Ympäristöterveydenhuolto (1714)	-119 177	-125 400	-135 400	-10 000 8,0
1618 Eläinlääkintähuolto (1714)	-287 787	-295 200	-299 200	-4 000 1,4
Yhteensä	-1 158 265	-1 183 200	-1 221 200	-38 000 3,2

Elinvoima -ja hallintopalvelut
160 Alueellisen yhteistoiminnan palvelut

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Huom. / Muutos %	
Rakennusvalvonta						
Rakennusluvut	kpl	56	80	60	-20	-25,0
Ympäristönsuojelu						
Ympäristöluvut	kpl	1	2	2	0	0,0
Katselmukset ja tarkastukset	kpl	98	100	85	-15	-15,0
Maa-ainesluvut	kpl	1	3	2	-1	-33,3

Maaseututoimi						
Peltoala tukihakemuksissa	Ha	4 274	4 100	4 200	100	2,4
Tilaluku tukihakemuksissa	Kpl	133	133	130	-3	-2,3
Maataloustuki	€	3 090 715	3 000 000	3 150 000	150 000	5,0

Avustukset	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Huom. / Muutos %	
Maaseututoimi					
Suonenjoen kaupungin myöntämät avustukset	10 000	10 000	10 000	0	0,0
<i>Toiminta-avustuksena kylätoimikunnille/kyläyhdistyksille ja seurojentaloja ylläpitäville yhdistyksille</i>	10 000	9 000	9 000		
<i>Suonenjoen omana kuntarahana maatalouden kehittämiseen</i>		1 000	1 000		

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite
Alueelliset palvelut		
Vaikutetaan siihen, että alueelliset palvelut järjestetään kustannustehokkaasti ja otetaan huomioon sopimuskuntien taloudellinen tilanne sekä talousarvio-ohjaus.	Toteutunut/ei toteutunut	Kustannusten nousu ei ylitä omien toimintojen keskimääräistä kustannusten nousua.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Käyttötalous

Toimiala:

Elinvoima -ja hallintopalvelut

Palvelut tuottaa Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymä

Vastuuhenkilö:

Kaupunginjohtaja ja hallintojohtaja

Palvelualue:

170 Terveydenhuolto

Talous, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Toimintatulot	37 095	30 000	45 000	15 000	50,0
Toimintamenot	-15 725 269	-17 027 600	-16 940 600	87 000	-0,5
Toimintakate	-15 688 174	-16 997 600	-16 895 600	102 000	-0,6
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	
Vyörytykset		0	0	0	
Netto	-15 688 174	-16 997 600	-16 895 600	102 000	-0,6

Suonenjoen kaupunki ostaa **perusterveydenhuollon palvelut** Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymältä. Kuntayhtymä vuokraa toimitilat Suonenjoen kaupungilta.

Erikoissairaanhoidon palvelut tuottaa Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä. Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri laskuttaa Suonenjoen käyttämistä erikoissairaanhoidon palveluista Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymää, joka laskuttaa edelleen Suonenjoen kaupunkia.

Vastuu sairaankuljetuksesta ja ensihoidosta kuuluu sairaanhoitopiirille, jolloin myös nämä kustannukset kuuluvat erikoissairaanhoitoon.

Toiminta-ajatus

Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymän perustehtävänä on

- tuottaa terveydenhuollon palveluja Suonenjoen ja Rautalammin kuntien asukkaille asiantuntevasti, tehokkaasti ja joustavasti
- asukkaiden terveyden edistäminen yhdessä asukkaiden ja kuntien kanssa.

Toiminnan visiona on ollut toteuttaa

- väestövastuiseen työhön perustuva, kotona asumista tukeva ja asukkaiden aktiivisuutta korostava työtap, jossa asukkaiden lähipalvelut on järjestetty kotikunnassa ja seudulliset palvelut kuntayhtymän alueella.
- lähipalveluita ovat (palvelu ei välttämättä ole joka arkipäivä kotikunnassa): äitiys- ja lastenneuvola, kouluterveydenhuolto, lääkärin päivävastaanotto, laboratorion näytteenotto, mielenterveyshuollon avohuolto, suun terveydenhuolto ja pääosa kuntoutuspalveluista.
- seudullisia palveluita ovat: lääkäripäivystys, akuuttilaitoshuolto, puheterapia, laboratoriapalvelut ja röntgen.

Kuntayhtymässä päätetään aina erikseen, mitä palveluita tuotetaan itse ja mitä ostetaan ulkopuolelta.

Toimintaympäristön muutos

Sote-uudistus on väärtänyt mennyttä useampaa vuotta. Parhaillaan syksyllä 2017 odotetaan uutta valinnanvapauslakiesitystä lausuntokierrokselle. Tavoitteena tällä hetkellä on, että Sote-uudistus tulee voimaan 1.1.2020, jolloin uudet organisaatiot aloittavat toimintansa.

Pohjois-Savon kunnat ovat sopineet, että Pohjois-Savossa Sote-uudistuksen valmistelutyö tehdään Pohjois-Savon liiton johdolla. Maakunnasta tulee järjestämisvastuullinen toimija Pohjois-Savonkin alueella. Pohjois-Savoon tulee yksi tai useampi julkinen tuotanto-organisaatio. Lisäksi odotetaan muodostuvan yksityisiä ja kolmannen sektorin omistamia tuotanto-organisaatioita liittyen valinnanvapauslainsäädäntöön. Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymän toimintaa on ollut tarkoitus jatkaa uuden Sote-alueen toiminnan alkuun saakka. Toimintakauden 2018 aikana on päätettävä kuntayhtymän jatkosta koskien vuotta 2019. Lisäksi on varauduttava mahdollisiin muutoksiin esimerkiksi Rautalammin kunnan ulkoistamisaikeista johtuen. Muutokset voivat aiheuttaa huomattavia taloudellisia kustannuksia sekä henkilöstömuutoksia. Kuntayhtymä on mukana suunnittelemassa maakunnan järjestämiseen ja tuottamiseen liittyviä asioita. Sote-uudistuksesta huolimatta on tarpeen aktiivisesti tarkastella oman toiminnan nivoutumista. Suunnitelmakaudella on tarpeen tarkastella mm alueellisen kuvantamisen mahdollisuuksia sekä muita yhteistyökuvioita eri toimijoiden kanssa.

Kuntayhtymän alueelle on perustettu alaikäisten maahanmuuttajien ryhmäkoteja ja Rautalammin saapuu vuosittain kiintiöpaikolaisia muutamia perheitä. Nämä aiheuttavat lisäpalvelujen tarvetta.

Vanhuspalvelulain päivityksestä ja perhelain muutoksesta sekä hallituksen kärkihankkeesta johtuen on käynnistetty terveystarkastuksia työttömille, omais- ja perhehoitajille. Nämä toiminnot jatkuvat entiseen tapaan.

Kuntayhtymässä toteutetaan henkilöstönsäätöjä mm. eläkkeelle siirtymisten yhteydessä. Virkoja tai toimia jätetään täyttämättä, mikäli palvelut voidaan turvata muun henkilöstön turvin. Vakituisten virkojen ja toimien lukumäärä lisääntyy vuoden 2018 loppuun mennessä 2 toimella kuluva vuodesta, koska kaksi pitkäaikasta sijaista muutetaan vakituiseksi varahenkilöksi.

Elinvoima -ja hallintopalvelut

170 Terveysthuolto

Sähköisen potilasarkiston käyttöönotto toteutui marraskuussa 2014. ICT-palveluiden infrastruktuuri uudistui sähköisen reseptin käyttöönoton yhteydessä vuonna 2013. Potilasarkiston käyttö laajenee vähitellen valtakunnallisten linjausten mukaisesti. Seuraavana v. 2017 on vuorossa ollut suun terveydenhuolto. Käyttöönotto jatkuu vuoden 2018 aikana ja uusia Kanta-palveluja otetaan käyttöön määräysten astuessa voimaan.

Kysyntä -ja laajuustiedot	Mittari	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos % / Huom.
Neuvolatoiminta		5 905	6 250	5 990	-4,16
Lääkärin vastaanottokäynnit					
- perustyoaika		12 211	12 145	12 065	-0,66
- päivystys		3 247	4 000	3 130	-21,75
Mielenterveystyö, avohoito	Suoritteet	5 007	4 695		-100,00
Hammashuolto	Käynnit	8 156	8 140	8 160	0,25
Vuodeosasto	Hoitopäivät	7 370	8 025	7 700	
	Sairaansijoja	30-45	35	35	
	Sairaansijojen käyttö / keskimääräinen paikkoja	35,7	35,0	35,0	0,00
	Sairaansijojen ulkopaikkakuntamyyni	1 018	555	500	
Röntgen		3 116	2 400	2 700	12,50
Fysioterapiakäynnit		1 063	1 180	1 180	0,00
Lisäksi:					
- ryhmät		151	160	160	
- ryhmiin osallistuja		1095	1000	1000	
Puheterapeutti, Suonenjoki	Suoritteet	649	690	680	-1,45
Muistopoliklinikka	Käynnit	588	640	600	
Henkilöstö	Lukumäärä	120	122	124	
	Lukumäärä / sairaansija	0,79	0,80	0,80	

Terveysthuolto eriteltynä vuosina 2013 - 2018, 1000 €	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Perusterveydenhuolto*	-6 145	-6 326	-5 726	-5 355	-6 177	-6 130	-0,8
Erikoissairaanhoido	-10 694	-10 863	-10 415	-10 333	-10 820	-10 765	-0,5
PSSHP*	-9 142	-9 329	-8 928	-9 040	-9 545	-9 500	-0,5
Ensihoito	-486	-499	-463	-414	-400	-360	-10,0
Pieksämäen terveyskeskus*	-195	-180	-199	-77	-25	-25	0,0
Muu ostopalvelu	-145	-118	-93	-100	-110	-110	0,0
Psykiatrinen hoito (Suonenjoki)	-527	-573	-546	-532	-520	-520	0,0
Oma erikoissairaanhoido	-199	-164	-186	-170	-220	-250	13,6
Terveysthuolto yhteensä	-16 839	-17 189	-16 141	-15 688	-16 997	-16 895	-0,6

* sisältää Suonenjoen kaupungin maksuosuuden eläkemenooperusteisesta maksusta, 113.300 euroa vuonna 2018

Työterveyshuollon palvelut ostetaan vuonna 2018 Verso Oy:ltä. Määrärahaavaraus 75.000 euroa.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Käyttötalous

Toimiala: Sosiaalipalvelut

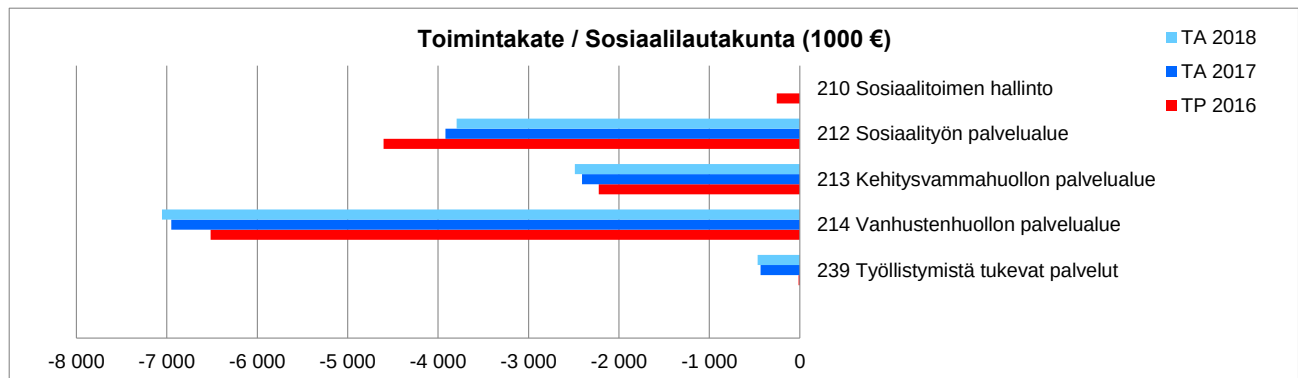
Vastuuhenkilö: Sosiaalijohtaja

Talous, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Toimintatulot	3 134 644	3 371 100	3 171 900	-199 200	-5,9
Toimintamenot	-16 748 063	-17 084 000	-16 976 400	107 600	-0,6
Toimintakate	-13 613 420	-13 712 900	-13 804 500	-91 600	0,7
Suunnitelmapoistot	-189 186	-157 700	-158 600	-900	0,6
Vyörytykset	-322 485	-308 600	-308 600	0	0,0
Netto	-14 125 091	-14 179 200	-14 271 700	-92 500	0,7

Toiminta-ajatus

Sosiaalilautakunnan tehtävänä on järjestää lakisääteiset sosiaalipalvelut ja kehittää palveluja aktiivisesti ennaltaehkäisevään ja asiakaslähtöiseen suuntaan. Lautakunta kehittää ja arvioi sosiaalipalvelujen vaikuttavuutta ja taloudellisuutta. Lautakunnan tavoitteena on myös edistää ja tehdä yhteistyötä niiden toimijoiden kanssa, jotka tukevat yksityisen henkilön, perheen ja yhteisön sosiaalista turvallisuutta, toimintakykyä, terveyttä ja hyvinvointia.

Tuloslaskelma, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Myyntituotot	135 230	96 300	105 000	8 700	9,0
Maksutuotot	1 814 927	1 792 200	1 903 400	111 200	6,2
Tuet ja avustukset	620 229	964 000	644 100	-319 900	-33,2
Vuokratuotot	501 106	513 600	519 400	5 800	1,1
Muut toimintatuotot	63 152	5 000		-5 000	-100,0
Toimintatuotot	3 134 644	3 371 100	3 171 900	-199 200	-5,9
Palkat ja palkkiot	-3 844 980	-3 996 100	-4 055 100	-59 000	1,5
Henkilösivukulut	-1 188 048	-1 245 700	-1 215 700	30 000	-2,4
Henkilöstökulut yhteensä	-5 033 028	-5 241 800	-5 270 800	-29 000	0,6
Palvelujen ostot	-9 206 056	-9 961 100	-9 892 200	68 900	-0,7
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-232 376	-255 800	-286 700	-30 900	12,1
Avustukset	-1 808 611	-1 083 000	-1 010 500	72 500	-6,7
Vuokratulot	-445 506	-519 600	-491 900	27 700	-5,3
Muut toimintakulut	-22 486	-22 700	-24 300	-1 600	7,0
Toimintakulut	-16 748 063	-17 084 000	-16 976 400	107 600	-0,6
Toimintakate	-13 613 420	-13 712 900	-13 804 500	-91 600	0,7
Suunnitelman mukaiset poistot	-189 186	-157 700	-158 600	-900	0,6
Vyörytykset	-322 485	-308 600	-308 600	0	0,0
Ylijäämä / Alijäämä	-14 125 091	-14 179 200	-14 271 700	-92 500	0,7

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Käyttötalous

Toimiala: Sosiaalipalvelut

Vastuhenkilö: Sosiaalijohtaja

Palvelualue: 210 Sosiaalitoimen hallinto

Talous, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Toimintatulot		0	0	0	
Toimintamenot	-256 103			0	
Toimintakate	-256 103	0	0	0	
Suunnitelmapoistot	-88			0	
Vyörytykset	-4 897			0	
Netto	-261 088	0	0	0	

Sosiaalitoimen hallinnon kustannukset on kirjattu 1.1.2017 alkaen suoraan palvelualueille aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.

Toiminta-ajatus

Sosiaalitoimen hallinnon tehtävänä on johtaa ja kehittää palveluja sekä valvoa sosiaalilautakunnan alaisten palveluiden toiminnan laillisuutta, taloudellisuutta ja palvelujen laatua yhdessä palvelualueiden – sosiaalityö, vanhuspalvelut ja kehitysvammapalvelut - esimiesten kanssa. Lisäksi sosiaalitoimen hallinto tuottaa sosiaalitoimen keskitettyjä hallinto - ja toimistopalveluita.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Valtakunnallisen sosiaali- ja terveystalouden rakenteen uudistamisen pitkittyminen haastaa kuntia epävarmuuden sietämiseen. Valinnanvapauteen liittyvä lakiesitys on eduskunnan käsittelyssä vuoden 2017 lopulla. Pohjois-Savon sote-suunnitelmatyötä (PoSoTe) on tehty Pohjois-Savon Liiton johdolla ja todennäköisesti työ jatkuu. Tällä hetkellä Suomessa tavoitteena on sote-palveluiden siirtyminen kunnilta maakunnille 1.1.2020 alkaen. Toimeentulotuki (paitsi täydentävä ja ennaltaehkäisevä toimeentulotuki) on siirtynyt Kelalle 1.1.2017 alussa. Sosiaalipalveluja kehitetään edelleen painottaen sosiaalihuoltolain mukaisia ennalta ehkäiseviä ja avopalveluja; Suonenjoki on mukana valtakunnallisissa kärkihankkeissa, joissa kehitetään lapsiperhepalveluja (LAPE) ja vanhusten sekä omaishoitajien palveluja (I&O) maakunnallisten muutosagenttien johdolla. Lisäksi Suonenjoki on mukana Ikäinstituutin Voimaa vanhuuteen-ohjelmassa, jonka tavoitteena on parantaa erityisesti kotona asuvien yli 75-vuotiaiden toimintakykyä. STM:n ja Kuntaliiton yhdessä laatima uusi Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2017-2019 ohjaavat myös vanhuspalveluja ja toiminnan kehittämistä Suonenjoella. Vanhuspalveluissa toiminnan painopiste on siirtynyt erityisesti kotihoidon palvelujen kehittämiseen ja riittävään resurssointiin. Kehitysvammapalveluissa toimintaa ohjaa ASPA-säätiön Tarve-projektin toiminepidesuosituksien. Työllistymisen tukeminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen on keino ehkäistä terveyseroja ja edistää sisäistä turvallisuutta.

Talousarvioon vuodelle 2018 sisältyvät avustukset vanhusneuvostolle ja vammaisneuvostolle on siirretty kaupungin hallituksen alle. Toiminta-avustus Suonenjoen Rintamaveteraaneille 10.000 euroa. Liukuasteiden hankintaan on varattu 7.000 euron suuruinen määräraha vuodelle 2018.

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Arviointikriteeri	Mittari / keino	Tavoite
Valtakunnallinen SOTE-palvelurakenne uudistus toteutuu.	Suonenjoen sosiaalipalvelut siirtyvät maakunnalle 1.1.2020.	Aktiivinen työskentely maakunnallisen PoSoTe:n kehittämisessä.
Suonenjoen sosiaalitoimen ja Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymän yhteistyö tiivistyy mm. mielenterveyskuntoutujien, vanhusten, perheiden ja työttömien terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Asiakaslähtöiset, toimivat ja vaikuttavat sosiaalipalvelut.	Yhteiset säännölliset palaverit sosiaalipalveluiden ja terveyskeskuksen johtoryhmien kanssa noin neljä kertaa vuodessa.	Suonenjoen sosiaali- ja terveystalouden integroidaan sote-palvelurakenteen uudistukseen liittyen.

Johtamisessa hyödynnetään hyvinvointi-indikaattoritietoja. Tunnistetaan paljon palveluja käyttäviä asiakasryhmiä. Terveyserojen kaventuminen.	Hyvinvointi-indikaattorit osoittavat positiivista muutosta tulevina vuosina.	Sosiaalipalveluiden kohdentaminen erityisen heikossa elämäntilanteessa oleville.
Varautumissuunnitelmassa on huomioitu myös sisäinen turvallisuus syrjäytymisen osalta.	Sosiaalitoimen varautumissuunnitelma on päivitetty.	Turvallisuusriskin tunnistaminen syrjäytymiseen, yksinäisyyteen ja mielenterveysongelmiin liittyen.
Sosiaalitoimi antaa käyttöön oman asiantuntemuksensa kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen poikkihallinnollisessa hyvinvointijohtoryhmässä, jonka puheenjohtajana toimii kaupunginjohtaja.	Kuntalaisten hyvinvoinnin lisääntyminen. Hyvinvointiseminaarin järjestäminen kaksi kertaa vuodessa. Suonenjoen kaupungin talouden tasapainottuminen. Sosiaalipalveluiden kustannusten hillintä.	Kuntalaisten terveyden - ja hyvinvoinnin edistäminen poikkihallinnollisesti.
Säännölliset sosiaalijohtoryhmän palaverit ja palvelualuepalaverit sosiaalijohtajan johdolla sekä esimiesten pitämät työpaikkapalaverit kaikilla palvelualueilla. Sähköisen hyvinvointikertomuksen indikaattoritietoa osataan käyttää eri asiakasryhmien palvelutarpeen arvioinnissa.	Sosiaalitoimen tavoitteet saavutetaan eri palvelualueilla.	Tavoitteellinen työnteon toimintamalli ja tiedolla johtaminen.
Osaava, työhönsä motivoitunut ja kehittämismyönteinen henkilöstö. Painopisteen siirtäminen korjaavista palveluista ennaltaehkäiseviin ja varhaisiin palveluihin. LEANin mahdollisuuksien tunnistaminen sosiaalipalvelussa.	Sosiaalitoimen kehittämisiltapäivä pidetään 3-4 kertaa vuodessa. Sosiaalipalveluiden toiminnan kehittäminen ja kustannusten hillintä.	Sosiaalipalveluiden kehittäminen yhteistyössä henkilöstön ja palvelualuejohtajien kanssa. Henkilökunnan kouluttautuminen ja ammattitaidon ylläpitäminen.
Lautakunnan päätökset ovat lain mukaisia ja toiminta edistää kuntalaisten hyvinvointia ja tukee sosiaalitoimen työntekijöiden ja viranhaltijoiden työssä jaksamista.	Lautakunnan tiedostaa päätöstensä vaikutukset sekä kuntalaisiin että henkilöstöön.	Laadukas lautakuntatyöskentely.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Käyttötalous

Toimiala:

Sosiaalipalvelut

Vastuuhenkilö:

Johtava sosiaalityöntekijä

Palvelualue:

212 Sosiaalityön palvelualue

Talous, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Toimintatulot	886 711	1 184 400	872 400	-312 000	-26,3
Toimintamenot	-5 491 022	-5 103 400	-4 668 000	435 400	-8,5
Toimintakate	-4 604 310	-3 919 000	-3 795 600	123 400	-3,1
Suunnitelmapoistot				0	
Vyörytykset	-103 960	-104 700	-99 200	5 500	-5,3
Netto	-4 708 271	-4 023 700	-3 894 800	128 900	-3,2

Toiminta-ajatus

Sosiaalityön palvelualue koostuu kuudesta osa-alueesta: lastensuojelu, muut lasten ja perheiden palvelut, vammaispalvelut, päihdehuolto ja muu sosiaalitoimi, joka sisältää täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen, sosiaaliasiamestoinnin, erityisryhmien asumispalvelut ja työtoiminnan. Sosiaalityön palvelualueen tehtävänä on tuottaa ja järjestää lakisääteiset palvelut. Toiminta-ajatuksena on edistää yksilön, perheen ja yhteisön sosiaalista turvallisuutta ja itsenäistä selviytymistä, tarjoamalla kuntalaisille vaikuttavia ja monipuolisia sosiaalityön palveluja. Sosiaalityön tavoitteena on saada asiakkaan tilanteeseen muutos niin, että sosiaalityön palvelujen tarve vähenee tai lakkaa. Sosiaalityössä korostuvat ennaltaehkäisevät ja varhaiset työmuodot.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Valtakunnallisen lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman (LAPE) tavoitteena on kehittää lapsi- ja perhelähtöisiä, yhteensovitettuja, oikea-aikaisia ja tarpeenmukaisia palveluja, jossa kaikki nuorten ja perheiden palvelut on sovitettu yhteen integroiduksi lapsi- ja perhelähtöiseksi palvelujen kokonaisuudeksi. Vammaispalvelulainsäädännön uudistus on vireillä ja sen keskeisiä tavoitteita ovat vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja osallistumisen edistäminen ja toteutuminen sekä palvelujen saaminen tarpeen mukaan. Lähtökohdiana uudistukselle on toimintarajoitteesta seuraava välttämätön ja toistuva avun tarve. Lain on tarkoitus tulla voimaan 2019. STM:n ehdotuksessa mielenterveys- ja päihdetyön painopistealueina vuoteen 2020 korostuvat asiakkaan aseman vahvistaminen, mielenterveyttä ja päihteettömyyttä edistävä ja ongelmia ehkäisevä työ, palveluiden järjestäminen erityisten tarpeiden mukaisesti ja tietopohjan kehittäminen mielenterveys- ja päihdetyössä.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos % / Huom.
Lapsiperheiden palvelut					
Perheneuvola	Asiakkaat	180	130	150	15,4
Lapsiperheiden kotipalvelu	Asiakkaat			30	
Perhetyö	Asiakkaat	30	30	30	0,0
Tehostettu perhetyö	Asiakkaat	1	5	5	0,0
Tukihenkilö	Asiakkaat		13	15	15,4
Tukiperhe	Asiakkaat		20	25	25,0
Sijaishuolto:perhehoito	Asiakkaat			10	
	Hoitopäivät	4 147	3 345	3 650	9,1
	Hoitopäivä hinta Nt € / vrk	48,00	64,00	67,00	4,7
Sijaishuolto:ammattilliset perhekodeit	Asiakkaat			< 5	
	Hoitopäivät	365	400	786	96,5
	Hoitopäivä hinta Nt € / vrk	188,00	240,00	219,00	-8,8
Sijaishuolto:laitoshoido	Asiakkaat			< 5	
	Hoitopäivät	1 414	730	730	0,0
	Hoitopäivä hinta Nt € / vrk	194,00	239,00	245,00	2,5
Jälkihuolto	Asiakkaat		11	18	63,6
Vammaispalvelut					
Kuljetuspalvelu/VPL	Asiakkaat	120	130	130	0,0
	€/asiakas/v			932	
Omaishoidontuki	Asiakkaat		15	17	13,3

Sosiaalipalvelut
212 Sosiaalityön palvelualue

	€/asiakas/v			2 940	
Henkilökohtainen apu /VPL*	Asiakkaat	46	42	43	2,4
	€/asiakas/v			13 400	
* sisältää myös kehitysvammaiset asiakkaat					
Päihdepalvelut					
Päihdekuntoutus, ostopalvelut	Asiakkaat			12	
	€/asiakas/vuosi			5 800	
Toimeentulotuki					
Täydentävä toimeentulotuki	Kotitalous		150	120	-20,0
	Kotitalous €/vuosi			334	
Ehkäisevä toimeentulotuki	Kotitalous			20	
	Kotitalous €/vuosi			500	
Erityisryhmien ostetut asumispalvelut					
Tukiasuminen	Asiakkaat		9	13	44,4
	Hoitopäivät			4 380	
	Hoitopäivähinta Br €/vrk			42,00	
Palveluasuminen	Asiakkaat		6	7	16,7
	Hoitopäivät			2 555	
	Hoitopäivähinta Br €/vrk			76,00	
Tehostettu palveluasuminen	Asiakkaat		23	25	8,7
	Hoitopäivät			9 125	
	Hoitopäivän hinta Br €/vrk		109,00	105,00	-3,7
Erityisryhmien työtoiminta					
	Asiakkaat	11	16	15	
	Työtoimintapäivät	1 178	1 330	1 300	-2,3
Erityisryhmien päivätoiminta					
	Asiakkaat			7	
	Päivätoimintapäivät			600	

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite
Mielenterveys- ja päihdestrategia on laadittu yhdessä erityisryhmien ja yhteistyötahojen kanssa. Strategiatyön pohjana käytetään kokemustietoa.	Lautakunta on hyväksynyt mielenterveys- ja päihdestrategian.	Päihde- ja mielenterveyskuntoutujille turvataan tarpeenmukaiset palvelut laatimalla mielenterveys- ja päihdetyön suunnitelma yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.
Järjestetään nuorille ja mielenterveys- ja päihdekuntoutujille toiminnallisia ryhmiä ja päivätoimintaa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien kotona asuminen mahdollistuu.	Asumispalvelujen ostopalvelujen tarvetta hillitään: ostettujen asumispalvelupaikkojen määrä.	Syrjäytymisen ehkäisy kehittämällä matalan kynnyksen palveluita nuorille ja mielenterveys- ja päihdekuntoutujille.
Huomioidaan asiakkaiden esiintuomat ehdotukset osana palveluiden kehittämistä. Kerätään asiakkailta kokemustietoa ja palautetta.	Vaikuttavammat ja asiakaslähtöiset palvelut.	Asiakkaiden osallisuuden lisääminen palvelujen kehittämisessä.
Sosiaalityöntekijöiden työkuva uudistettu; Sosiaalityöntekijöiden, perhepalveluohjaajan, perheohjaajan ja perhetyöntekijän työnkuvat selkiinnetty.	Toimivat perhepalvelut. Vakiintunut henkilöstö, riittävät ja oikein kohdennetut resurssit.	Perhepalveluiden henkilöstörakenteen ja palvelujen kehittäminen. Sosiaalityöntekijöiden asiakasmäärät suositusten mukaiseksi ja resurssit tarvetta vastaavaksi.
Jatketaan LAPE-muutosohjelman toimintatapojen työstämistä. Tiivistetään yhteistyötä lastensuojelun kehittämissyksikön, neuvolan ja muiden yhteistyötahojen kanssa.	Lastensuojelun kustannusten hillintä.	Varhaisen tuen ja ehkäisevien palvelujen edelleen kehittäminen lapsi- ja perhepalveluissa yhteistyökumppaneiden kanssa.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Käyttötalous

Toimiala: Sosiaalipalvelut

Tulosalue:

Vastuhenkilö: Kehitysvammapalveluiden esimies

Palvelualue: 213 Kehitysvammahuollon palvelualue

Talous, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Toimintatulot	60 661	63 400	134 100	70 700	111,5
Toimintamenot	-2 282 741	-2 471 800	-2 622 500	-150 700	6,1
Toimintakate	-2 222 080	-2 408 400	-2 488 400	-80 000	3,3
Suunnitelmapoistot	-8 168	-8 200	-8 200	0	0,0
Vyörytykset	-46 352	-41 800	-47 300	-5 500	13,2
Netto	-2 276 600	-2 458 400	-2 543 900	-85 500	3,5

Toiminta-ajatus

Tuotetaan ja järjestetään lakisääteiset kehitysvammapalvelut. Kehitysvammapalveluiden tavoitteena on tukea asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja turvata asiakkailleen yksilölliset peruspalvelut, joita täydennetään kehitysvammaisten erityishuoltolain pohjalta myönnettävillä palveluilla. Hyvät peruspalvelut pitävät sisällään yksilöllisen asumisratkaisun, päiväaikaisen toiminnan järjestämisen sekä tarvittavan tuen mielekkääseen vapaa-aikaan.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Valtakunnallisen sote-uudistuksen mukanaan tuomat mahdolliset muutokset kehitysvammapalveluihin. Henkilökohtaisen budjetoinnin mahdollisuudet kehitysvammapalveluiden järjestämisessä.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos % / Huom.
Asumispalvelut:					
Kehitysvammaisten	Asukkaita	26	27	22	-18,5
Palvelukodit, ostopalvelut	Asumispäivät	9 470	9 855	8 030	-18,5
Kustannukset yhteensä	Euroa/vuosi		1 260 000	1 112 000	-13,3
Asumispalvelut/päivätoiminta:					
Palvelukeskus Väinölä	Asukkaita	6	7	7	0,0
	Asumispäivät	1 961	2 555	2 555	0,0
	Päivätoiminta-asiakkaat	17	17	16	-5,9
	Päivätoimintapäivät	1 944	2 150	2 024	-5,9
Laitohoito:					
Vaalijalan kuntayhtymältä ostetut palvelut	Hoitopäivät	1 547	1 460	1 460	0,0
	Hoitopäivän hinta € / vrk	400	482	396	-17,8
Avopalvelut:					
Itsenäisen asumisen tukeminen	Asiakkaat		10	13	30,0
Iltapäivätoiminta	Koululaisten määrä		4	4	0,0
Perhehoito ja tukihenkilötoiminta:					
Perhehoito	Asiakkaat	<5	<5	6	
Tukihenkilötoiminta	Tukihenkilöasiakkaat	17	12	15	25,0
Kustannukset yhteensä	Euroa/ vuosi		53600	88800	65,7
Työtoiminta:					
Rivertech ry, ostopalvelu	Asiakkaat	15	15	15	0,0
	Työpäivät	1559	1860	1860	0,0
Avotyötoiminta	Asiakkaat		13	13	0,0
Kustannukset yhteensä	Euroa/vuosi		19500	19500	0,0

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite
Selvitetään yhteistyössä vanhuspalvelujen kanssa mahdolliset uudet tilaratkaisut.	Tehdään selvitys kehitysvammapalveluiden tilatarpeisiin liittyen.	Kaupungin omien kehitysvammapalveluiden tilojen selvittäminen.
Jatketaan tunnistetun käyttöä talouden seurannassa.	Oman palvelun yksikköhinnat pystytään laskemaan.	Omien kehitysvammapalveluiden kustannusten tiedostaminen.

Kehitetään kehitysvammapalveluita yhdessä henkilöstön ja asiakkaiden sekä heidän omaistensa kanssa. Huomioidaan ASPA-säätiön Tarve-hankkeessa esiin nousseet toimenpide-ehdotukset palveluiden kehittämisessä.	Tuotetaan asiakaslähtöisiä palveluita.	Kehitysvammaisten asumispalveluita kehitetään yhteistyössä asiakkaiden kanssa. Asiakkaan itsemääräämisoikeuden huomioiminen.
Henkilöstön jaksamisen tukeminen.	Sijaismäärärahojen riittävyys, sairauspoissaolojen seuranta.	Hyvinvoiva ja työkykyinen henkilöstö.
Eri hallinnon alojen välinen tiedon kulku ja yhteistyön tiivistyminen kehitysvammapalveluiden kanssa.	Henkilö saa hänelle kehitysvammalain nojalla kuuluvat palvelut.	Kehitysvamman varhainen tunnistaminen ja asiakkaan ohjautuminen kehitysvammapalveluiden piiriin.
Kehitysvammapalveluista pidetään aktiivisesti ja säännöllisesti yhteyttä yhteistyökumppanien kanssa. Yhteinen näkemys asiakkaan hyvinvoinnista.	Säännöllinen yhteydenpito yhteistyökumppaneiden kanssa sekä asiakkaan saaman palvelun laadun varmistaminen.	Verkostojohtamista kehitetään kehitysvammapalveluissa.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Käyttötalous

Toimiala: Sosiaalipalvelut

Vastuhenkilö: Vanhuspalvelupäällikkö
Palvelualue: 214 Vanhustenhuollon palvelualue

Talous, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Toimintatulot	2 145 246	2 099 300	2 125 400	26 100	1,2
Toimintamenot	-8 661 364	-9 049 700	-9 180 400	-130 700	1,4
Toimintakate	-6 516 119	-6 950 400	-7 055 000	-104 600	1,5
Suunnitelmapoistot	-180 930	-149 500	-150 400	-900	0,6
Vyörytyserät	-166 099	-161 300	-161 300	0	0,0
Netto	-6 863 148	-7 261 200	-7 366 700	-105 500	1,5

Toiminta-ajatus

Lakisääteisten vanhuspalvelujen järjestäminen ja toimiminen uuden vanhuspalvelujen laatusuosituksen mukaisesti. Vanhuspalvelujen tavoitteena on tukea ikäihmisten itsenäistä ja turvallista elämää sekä toimintakyvyn ylläpitämistä omassa kodissa mahdollisimman pitkään. Tavoitteena on antaa ikääntyneille yksilöllistä ja tarpeita vastaavaa tukea ja hoivaa. Kotihoidolla, kuntoutuksella, omaishoidon tuella, palvelusetelillä sekä tukipalveluilla turvataan tarvittavat palvelut vanhuksen kotiin. Ennaltaehkäisevä, omatoimisuuteen kannustava ja toimintakykyä edistävä työote ovat keskeisiä toimintaperiaatteita. Asumispalveluihin turvaututaan vasta, kun kotihoidon palvelut eivät riitä ja vanhuksen toimintakyky ja hoidon tarve sitä selkeästi vaativat.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Valtakunnalliset uudet vanhuspalvelujen laatusuositukset on julkaistu ja ne ohjaavat vanhuspalvelujen kehittämistä ja tuottamista. Vanhuspalvelujen rakennetta on linjattu sosiaalilautakunnassa niin, että toiminnan painopiste siirretään asumispalveluista kotihoitoon. Kotihoidon resursseihin lisätään yksi lähihoitajan toimi. Ennalta ehkäisevä ja ikäihmisten toimintakykyä ylläpitävä työ nousee keskiöön. Kaupunki on mukana Voimaa vanhuuteen-ohjelmassa v. 2016-2018 sekä valtakunnallisessa I&O-kärkihankkeessa, jossa Suomenjoella tavoitteena on kehittää erityisesti kotiutusta ja kotikuntoutusta sekä muistisairaiden kotihoitoa. Kotipalvelujen kehittämiseen panostetaan monin tavoin: mm. selvitetään ja kokeillaan digitaalisten palveluiden käyttöä kotihoidossa. Myös vanhusten ravitsemukseen kiinnitetään huomiota. Asumispalveluissa Joenrannan kotiin on lisätty kaksi laitoshoidon paikkaa ja paikkalisäysten myötä on saatu yksi määräaikainen lähihoitaja.

Kotipalvelun palveluseteliin varattu 62.000 euroa.
Kotihoidon kehittämiseen konsultin avulla varattu 20.000 euroa.

Stm:n valtakunnalliset suositukset > 75-vuotiaiden (31.12.2016) asumisesta ja toteuma Suomenjoella.					
Indikaattori	Suositus	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Tavoite 2019
Asuu kotona itsenäisesti	91 - 92 %	86,00 %	91,00 %	90,00 %	91 %
Saa säännöllistä kotihoitoa	13 - 14 %	14,10 %	14,00 %	14,00 %	14 %
Saa omaishoidontukea	6-7%	6,50 %	7,00 %	7,00 %	7 %
Tehostetun palveluasumisen piirissä (ympäri vuorokauden)	6-7%	10,40 %	9,00 %	9,70 %	8,20 %
		119 paikkaa	90 paikkaa	100	85
Laitoshoidossa	2-3%	1,29 %	1,29 %	2,00 %	2,00 %

Taulukossa olevat luvut ovat yli 75-vuotiaita koskevia. Kotihoidossa, asumispalveluissa sekä omaishoidon tuen saajissa on myös henkilöitä 65-74-vuotiaiden ikäryhmässä, mikä tulee huomioida kokonaistarkastelussa.

Kotihoito

Kotipalvelut:	Mittari	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos % / Huom.
Asiakkaita yhteensä	Asiakasmäärä	498	410	414	1,0
Säännöllinen kotihoito					
Vanhuskotitaloudet (75+)	Asiakasmäärä	296	230	274	19,1
Vanhuskotitaloudet (65-74-v.)	Asiakasmäärä	60	95	55	-42,1

Sosiaalipalvelut
214 Vanhustenhuollon palvelualue

Muut (alle 65-v ja vammaiset)	Asiakasmäärä	30	25	35	40,0
Tilapäiset kotihoidon asiakkaat	Asiakasmäärä	85	60	50	-16,7
Kotipalvelukäynnit**	Käyntikerta	69 002	80 000	82 000	2,5
Kotipalveluhenkilöstö***	Henkilömäärä	30	31	32	3,2
Nettokustannukset+ poistot+ vyör.	€	1 611 944	1 901 000	1 906 100	0,3
Kotihoidon käyntihinta €/ käynti	€	23,36	23,76	23,25	-2,2

* Lapsiperhepalvelut on siirretty perhepalveluihin sosiaalityön palvelualueelle.

** Sisältää myös kotisairaanhoidokäynnit.

***Päivätoiminnasta siirretty yksi työntekijä kotipalveluun 2017 ja yksi uusi lähihoitajan toimi esitetään vuodelle 2018.

Tukipalvelut: (sotainv. ateria-, siivous-, pesulapalvelut, kuljetuspalvelu, turvapuhelin, päiväkeskus)					
Asiakkaita yhteensä		218	250	247	-1,2
Päiväkeskusasiakkaat	Asiakkaita	69	85	75	-11,8
Kuljetuspalvelut, päiväkeskus	Asiakkaita	55	65	70	7,7
Kuljetuspalvelut /SHL	Asiakkaita		10	15	50,0
Turvapuhelin	Kpl	92	100	85	-15,0
Rintamaveteraanit				14	
Sotainvalidien (min. 10 %) palvelut		2	5	3	-40,0
Omaishoidon tuki	Yli 65-vuotiaat	81	70	70	0,0

Asumispalvelut

Veljeskoti palveluasuminen ja tehostettu palveluasuminen

	Mittari	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos % / Huom.
Palveluasuminen					
Asukkaita palveluasumisessa	Lukumäärä	17	22	15	-31,8
hoitopäivät,huom! Muutos*	Hoitopäivät	21828käyntiä	27500käyntiä	5475hoitopv	
Henkilöstö/palveluasuminen	Lukumäärä		9	7	
Henkilöstömitoitus/palveluas.	Hoitajaa/asukas		0,40	0,46	
Nettokustannukset+ poistot+ vyör.			409 300	378 800	
Hoitopäivän hinta			14,88	69,19	
* hoitopäivät					
Tehostettu palveluasuminen					
Asukkaita tehostettu	Lukumäärä	25	20	25	-30,0
Henkilöstö/tehostettu	Lukumäärä	20	11	13	18,2
Henkilöstömitoitus/tehostettu	Hoitajaa / asukas	0,47	0,55	0,52	-5,5
Hoitopäivät (tehostettu)	Hoitopäivät	9 125	7 300	9 125	25,0
Nettokustannukset+ poistot+ vyör.			603 000	677 500	12,4
Hoitopäivän hinta (tehostettu)	€		83	74	-10,1

Joennrannan kodin tehostettu palveluasuminen, laitoshoito- ja vuorohoitopaikat

Joennrannankoti	Mittari	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos %/Huom
Tehostetun palveluasuminen	Kpl	21	21	21	0,0
Laitoshoitopaikkoja	Kpl	13+1	13+1	16	0,0
Vuorohoitopaikkoja	Kpl	3	3	3	0,0
Paikkoja kaikki yhteensä	Kpl	37+1	37+1	40	0
Hoitopäiviä	Päiviä / vuosi	12 858	13 525	14 255	5,4
Hoitopäivät laitoshoito	Päiviä / vuosi	4 717	5 110	5 840	14,3
Hoitopäivät tehostettu palv.as.	Päiviä / vuosi	7 444	7 665	7 665	0,0
Hoitopäivät vuorohoidossa	Päiviä / vuosi	697	750	750	0,0
Kustannukset					
Nettokustannukset+ poistot+ vyör.					
Kustannukset, laitoshoito		703 731	730 700	734 400	0,5
Kustannukset, tehostettu		694 781	643 500	691 600	7,5
Hoitopäivän hinta, laitoshoito		149,19	142,99	125,75	-12,1
Hoitopäivän hinta, tehostettu	€	93,33	83,95	90,23	7,5
Henkilöstömäärä*					
Kokonaishenkilöstö, Joennranta	Henkilöä	22+2	22+2	23+2	
Henkilöstö, tehostettu	Henkilöä		14+1	13+1	
Henkilöstömitoitus,tehostettu	Hoitajaa/hoidettava		0,58	0,54	

Sosiaalipalvelut
214 Vanhustenhoidon palvelualue

Henkilöstö, laitoshoido	Henkilöä		8+1	10+1	
Henkilöstömitoitus, laitoshoido	Hoitajaa/hoidettava		0,57	0,62	
*					
Asumisen ostopalvelut:	Mittari	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos % / Huom.
Palvelukotisäätiön lisveden palvelukoti					
Paikkoja	Paikkamäärä	29+3	28+2	30	0,0
Hoitopäiviä	Päiviä / vuosi	11 692	10 950	10 950	0,0
Henkilöstömitoitus	Hoitajaa / asukas	0,70	0,70	0,70	0,0
Hoitopäivän hinta (hoitoluokka 1 / 2)	€	99,50/111,50	99,50/111,50		
Hoivakoti Valkeinen					
Sopimuspaikat+ saattohoito	Paikkamäärä	25	25	25	
Hoitopäiviä	Päiviä / vuosi	9 125	9 125	9 125	0,0
Kotikuntalain mukaiset paikat	Paikkamäärä	2	2	1	-50,0
Hoitopäiviä	Päiviä / vuosi	730	730	365	-50,0
Henkilöstömitoitus	Hoitajaa / asukas	0,60	0,60	0,60	0,0
Hoitopäivän hinta (hoitoluokka 2 / 3)	€	91,00/103,00	91,00/103,00		
Muut hoito- ja palvelukodit:					
Palveluasuminen					
Paikkoja	Paikkamäärä			12	
Hoitopäiviä	Päiviä / vuosi			4 380	
Keskimääräinen hoitopäivän hinta ostopalveluissa	€ / hoitopäivä			55,00	
Tehostettu palveluasuminen					
Paikkoja	Kpl	19,00	15,00	9,00	
Hoitopäiviä	Päiviä/vuosi	6935,00	5475,00	3285,00	
Keskimääräinen hoitopäivän hinta ostopalveluissa	€	96,00	96,00		

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite
Asiakas selviytyy kotona pidempään joko itsenäisesti tai tukipalvelujen turvin. Kotihoidon resursseihin saadaan lisäystä. I&O-ohjelman tavoitteita (muistisairaana kotihoito sekä kotiutus ja kotikuntoutus) kehitetään kotihoidossa yhteistyössä terveydenhuollon kanssa. Digitaalisten palvelujen käyttöönottoa kotihoidossa kokeillaan. Voimaa vanhuuteen-ohjelmassa kehitettävien toimintakykyä ylläpitävien työtapojen juurruttaminen. Pyritään pilottiin, jossa kehitetään vanhusten ravitsemusta. Asiakkaat suosivat kunnallisen kotipalvelun ohella myös palvelusetelin käyttöä. Selvitetään mahdollisuus sijoittaa kotipalvelun työntekijöiden ja kotihoidon palveluesimiehen tilat fyysisesti lähekkäin.	Kotona asuvien määrä lisääntyy. Kotihoitoon on saatu yksi uusi lähihoitajan toimi. Asumispalvelujen tarve vähenee. I&O-ohjelman kotihoitoon asetetut tavoitteet on saavutettu. Digitaalisia palveluja on käytössä kotihoidossa. Olemme mukana vanhusten ravitsemuspilotissa. Kotihoidon palveluseteliä käyttävien asiakkaiden määrä kasvaa. Kotihoidon tiimit yhdistetään. Kotihoidon työntekijöiden ja lähiesimiehen tilat ovat fyysisesti lähekkäin.	Kotona asumisen tukeminen ja toimintakyvyn tukeminen.
Palveluohjausta on tarjolla "yhden luukun" periaatteella.	Palveluohjausta on tarjolla ikäihmisille.	Ikäihmisten palveluohjausta kehitetään.
Henkilöstön osaamisen tunnistaminen ja lisääminen, työtapojen sekä kuntouttavan työotteiden kehittäminen. Mielenterveysosaamisen lisääntyminen: henkilöstö on osallistunut mielenterveyden ensiapukoulutukseen. Vanhuspalveluiden työtapojen kehittäminen asiakaslähtöisesti ja moniammatillisesti.	Työnkierto toimii vanhuspalveluissa.	Henkilöstö on joustavasti vanhuspalvelujen yhteiskäytössä.

Sosiaalipalvelut
214 Vanhustenhuollon palvelualue

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite
Tehostetun palveluasumisen piirissä/valtakunnallinen suositus: 6-7% ja laitoshoidossa 2-3% yli 75-vuotiaista kuntalaisista. Joenrannan kodin laitoshoidoa lisätään suositusten mukaisesti.	Tehostetussa palveluasumisessa asuvien asukasmäärä, 85 vuoteen 2019 mennessä.	Ostetun tehostetun asumispalvelun kustannukset laskevat.
Selvitetään Veljeskodin tulevaisuuden käyttötarkoitusta.	Esitetään lautakunnalle suunnitelma Veljeskodin käytölle tulevaisuudessa.	Veljeskodin tulevaisuuden käytön selvittäminen: mille asiakasryhmälle sopiva tilojensa puolesta? Suunnittelussa on otettava huomioon, että kyseiseen tilaan on saatu vuonna 2006 Aran avustus. Avustuspäätöksen mukaan mainittua tilaa on käytettävä erityisryhmään kuuluvien vuokra-asuntona 20 vuotta avustuksen ensimmäisen erän maksamisesta lukien.
RAVA-mittarikoulutuksen järjestäminen ja lisenssin hankkiminen. Asiakaskortin käyttömahdollisuuden selvittäminen. Asumispalvelujen arviointitiimin kehittäminen SAS-ryhmän tueksi.	Asumispalvelujen ja kotihoidon myöntämiskriteerit on päivitetty ja hyväksytty lautakunnassa.	Kehitetään toimintatapoja ja arviointimenetelmiä asumispalveluihin ja kotihoitoon.
Henkilöstö on tietoinen vanhuspalvelujen tavoitteista. Tiedonkulku esimiesten ja henkilöstön välillä paranee. Henkilöstö ja asiakkaat ovat mukana palvelujen kehittämisessä. Palvelujen laatu paranee.	Työyksikköpalaverit toteutetaan asumispalveluissa, päivätoiminnassa ja kotihoidossa säännöllisesti esimiesten johdolla. Vanhuspalveluiden johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti vanhuspalvelupäällikön johdolla.	Vanhuspalveluja johdetaan ja kehitetään tavoitteellisesti ja asiakaslähtöisesti sekä henkilöstön hyvinvointi huomioiden.
Asiakas asuu kotona pidempään ja hänen toimintakykynsä sekä elämänlaatunsa paranee.	Asiakas selviytyy kotona. Asiakaspalaute.	Päivätoiminnalla edistetään kotona asuvien ikäihmisten fyysistä ja psyykkistä toimintakykyä ja ehkäistään yksinäisyyttä.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Käyttötalous

Toimiala: Sosiaalipalvelut

Tilivelvöllinen: Sosiaalijohtaja
Palvelualue: 239 Työllisyyttä tukeva toiminta

Talous, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Toimintatulot	42 025	24 000	40 000	16 000	66,7
Toimintamenot	-56 833	-459 100	-505 500	-46 400	10,1
Toimintakate	-14 808	-435 100	-465 500	-30 400	7,0
Suunnitelmapoistot	0			0	
Vyörytykset	-1 177	-800	-800	0	0,0
Netto	-15 985	-435 900	-466 300	-30 400	7,0

Toiminta-ajatus

Työmarkkinatuella olevien pitkäaikaistyöttömien työllisyyden ja elämänhallinnan tukeminen on merkittävä sosiaalitoimen tehtävä. Tavoitteena on kaventaa kuntalaisten hyvinvointi- ja terveyseroja ja saada aikaan pitkäaikaistyöttömän kokonaisvaltaista hyvinvointia tukeva elämänmuutos. Yhteistyökumppaneita ovat mm. TE- toimisto, TYP, aikuissosiaalityö sekä Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymä.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Kunta on vastuussa työmarkkinatukea saavien työllistymisestä. Suonenjoki on mukana Kuopion hallinnoimassa Kuopion alueen TOPI-työllisyshankkeessa, jonka tavoitteena on pitkäaikaistyöttömien työllistyminen. Lisäksi Suonenjoki on mukana Rautalammin kunnan kanssa Työtä osuuskunnasta - hankkeessa. Työttömien terveystarkastuksia jatketaan Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymän kanssa. Terveydenhuollon päihdepalvelujen kanssa tehtävää yhteistyötä tiivistetään.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos % / Huom.
Kuntouttava työtoiminta	Asiakkaat	46	40	55	37,5

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite
Pitkäaikaistyöttömyyden väheneminen Suonenjoella. Yksilöllisten elämänpolkujen rakentaminen: koulutukseen ohjaaminen, työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen jne.	Työmarkkinatuen kuntaosuus. Pitkäaikaistyöttömien määrän väheneminen.	Työllistymisen edistäminen.
Järjestetään kuntouttavaa työtointa ja sosiaalista kuntousta yhteistyössä Rivertec, ViaDian ja muiden toimijoiden kanssa (mm Tehdään itse ry ja Vanhamäkisäätiö)	Kuntouttavassa työtoiminnassa ja sosiaalisessa kuntoutuksessa ja työkokeilussa olevien määrä.	Asiakkaan toimintakyvyn vahvistaminen.
Työttömien terveystarkastuksia toteutetaan Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymässä.	Terveydenhuoltoon ohjattujen työttömien määrä.	Kuntalaisten hyvinvointi - ja terveyserojen kaventuminen.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Käyttötalous

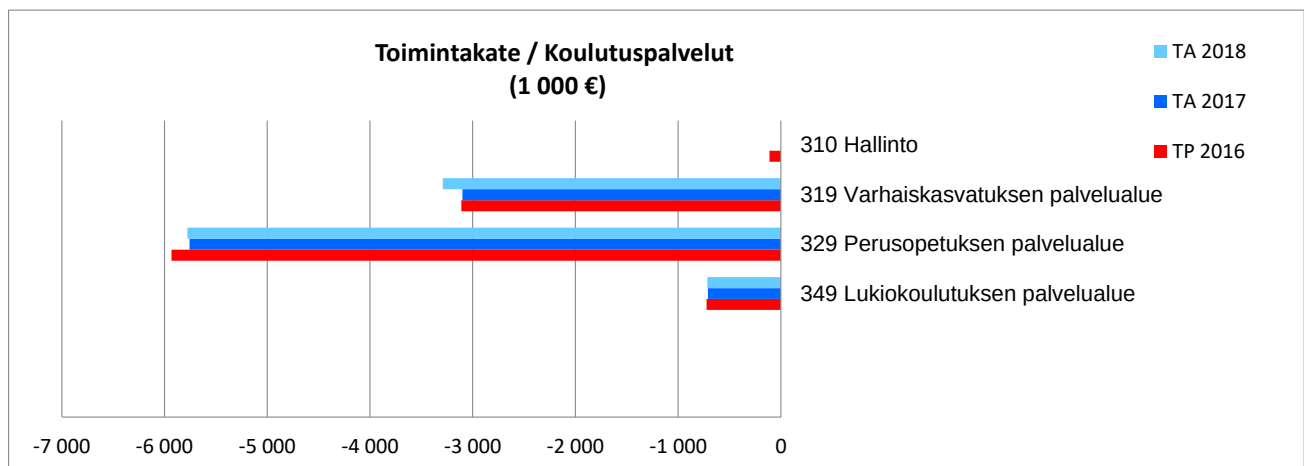
Toimiala: Koulutuspalvelut

Tulosalue:

Tilivelvollinen: Koulutusjohtaja

Talous, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Toimintatulot	798 908	912 400	815 500	-96 900	-10,6
Toimintamenot	-10 676 938	-10 480 000	-10 599 600	-119 600	1,1
Toimintakate	-9 878 030	-9 567 600	-9 784 100	-216 500	2,3
Suunnitelmapoistot	-543 680	-699 000	-792 100	-93 100	13,3
Vyörytykset	-187 474	-169 800	-172 600	-2 800	1,6
Netto	-10 609 184	-10 436 400	-10 748 800	-312 400	3,0

Tuloslaskelma, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Myyntituotot	297 232	334 900	312 700	-22 200	-6,6
Maksutuotot	342 858	363 000	348 000	-15 000	-4,1
Tuet ja avustukset	122 804	194 400	134 500	-59 900	-30,8
Vuokratuotot	18 236	9 200	9 000	-200	-2,2
Muut toimintatuotot	17 779	10 900	11 300	400	3,7
Toimintatuotot	798 908	912 400	815 500	-96 900	-10,6
Palkat ja palkkiot	-5 676 260	-5 585 300	-5 700 600	-115 300	2,1
Henkilösivukulut	-1 559 760	-1 530 400	-1 495 000	35 400	-2,3
Henkilöstökulut yhteensä	-7 236 021	-7 115 700	-7 195 600	-79 900	1,1
Palvelujen ostot	-2 036 837	-1 919 100	-1 867 900	51 200	-2,7
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-202 354	-223 600	-241 300	-17 700	7,9
Avustukset	-516 381	-515 000	-603 000	-88 000	17,1
Vuokrakulut	-670 500	-682 100	-666 600	15 500	-2,3
Muut toimintakulut	-14 846	-24 500	-25 200	-700	2,9
Toimintakulut	-10 676 939	-10 480 000	-10 599 600	-119 600	1,1
Toimintakate	-9 878 030	-9 567 600	-9 784 100	-216 500	2,3
Suunnitelman mukaiset poistot	-543 680	-699 000	-792 100	-93 100	13,3
Vyörytykset	-187 474	-169 800	-172 600	-2 800	1,6
Ylijäämä / Alijäämä	-10 609 184	-10 436 400	-10 748 800	-312 400	3,0

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Käyttötalous

Toimiala: Koulutuspalvelut**Tulosalue:****Tilivelvollinen:** Koulutusjohtaja**Palvelualue:** 310 Koulutoimen hallinto

Talous, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Toimintatulot				0	
Toimintamenot	-111 915			0	
Toimintakate	-111 915	0	0	0	
Suunnitelmapoistot	-1 966			0	
Vyörytykset	-2 261			0	
Netto	-116 142	0	0	0	

Toiminta-ajatus

Hallintopalvelujen tehtävänä on luoda edellytykset koulutuslautakunnan alaisten varhaiskasvatuksen palvelujen, kouluosaston opetuksen ja koululaisten iltapäivätoiminnan toteutukselle sekä kokonaisuuden kehittämiselle ja toiminnan arvioimiselle.

Hallintopalvelujen tehtävänä on toiminnan laillisuuden, taloudellisuuden ja laadun valvominen.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Koulutoimen hallinnon talousarvio on siirretty 1.1.2017 alkaen opetustoimen yhteishankintojen talousarvioon. Kansalaisopisto on siirretty 1.6.2017 alkaen hyvinvoinnin ja vapaa-ajan palvelualueeseen.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Käyttötalous

Toimiala: Koulutuspalvelut

Tulosalue:

Tilivelvollinen: Varhaiskasvatusjohtaja

Palvelualue: 319 Varhaiskasvatuksen palvelualue

Talous, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Toimintatulot	311 428	387 400	296 500	-90 900	-23,5
Toimintamenot	-3 423 016	-3 487 600	-3 586 600	-99 000	2,8
Toimintakate	-3 111 588	-3 100 200	-3 290 100	-189 900	6,1
Suunnitelmapoistot	-72 098	-75 000	-75 000	0	0,0
Vyörytykset	-66 044	-60 100	-62 900	-2 800	4,7
Netto	-3 249 730	-3 235 300	-3 428 000	-192 700	6,0

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatuksen tulosalue järjestää päivähoitoa ja esiopetusta, jossa turvallisuus, leikki, kannustaminen, toiminnallisuus ja myönteisyys korostuvat.

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on

1. yhdessä vanhempien ja yhteistyötahojen kanssa luoda pohja lapsen kasvulle ja kehitykselle vastuunsa tuntevaksi, psyykkisesti ja fyysisesti hyvinvoivaksi kuntalaiseksi
2. mahdollistaa vanhempien työssäkäynti ja opiskelu
3. tuottaa joustavasti tarpeellinen määrä varhaiskasvatuspalveluita, jotka edistävät Suonenjoen kaupungin strategisia tavoitteita – erityisesti aktiivisen elinkeinopolitiikan tavoitteita, jolloin esimerkiksi monipuolisten ja riittävien vuorohoitopalvelujen saatavuus voi olla merkittävä etu muihin kuntiin verrattuna
4. huolehtia erityistukea tarvitsevien lasten varhaiskuntoutuksesta

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Varhaiskasvatuspalvelujen osalta tulee palvelun määrällisen riittävyyden lisäksi kiinnittää huomiota toiminnan laatuun, jota ohjaa varhaiskasvatuslaki ja 1.8.2017 käyttöön otettu varhaiskasvatussuunnitelma. Uuden varhaiskasvatussuunnitelman laatua ja vaikuttavuutta seurataan oman ja kansallisen arvioinnin menetelmin. Suonenjoki haluaa lisätä vetovoimaisuuttaan toteuttamalla palvelut siten, että ne myös kansallisen arvioinnin osalta tulevat olemaan kilpailukykyisiä verrokkien sekä lähialueen muiden kuntien kanssa.

Hankintojen osalta uuden varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelman edellyttämää oppimis- ja toimintaympäristöjen kehittämistä pyritään edistämään ICT- ja kalustomäärärahojen pienellä lisäyksellä. Jokaiseen lapsiryhmään hankitaan vähintään yksi päätelaite, joka on tarkoitettu hyödynnettäväksi lasten työskentelytapojen monipuolistamiseksi. Perhepäivähoitajat ja päiväkodin henkilöstö voivat käyttää laitetta myös päätelaitteena lapsen sähköisen varhaiskasvatussuunnitelman seuraamisessa ja täydentämisessä sekä lapsi- ja ryhmäkohtaisessa dokumentoinnissa.

Palvelujärjestelmän muutos yksityisen päiväkotipalvelun alkaessa 1.8.2018 edellyttää toimivaa palvelusetelijärjestelmän luomista. Palveluseteli toteutetaan siten, että sitä on mahdollista käyttää myös lähikuntien palveluseteliryittäjiksi hyväksytyjen varhaiskasvatuspalvelujen tuottajien kanssa. Osa yksityisistä perhepäivähoitajista siirtynee arvion mukaan myös palvelusetelijärjestelmän piiriin.

Keväällä 2018 arvioidaan kunnallisten varhaiskasvatuspalvelujen piirissä olevan yhteensä n. 270 lasta. Syksyllä 2018 lasten määrän arvioidaan putoavan 238 lapseen yksityisten palvelujen määrän lisääntyessä.

Koulutuspalvelut
319 Varhaiskasvatuksen palvelualue

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos % / Huom.
Asiakkaita	alle 3-v lukumäärä 31.12.	48	55	56	1,8
	3-5-v lukumäärä 31.12.	110	115	122	6,1
	yli 6-v lukumäärä 31.12.	64	67	60	-10,4
Yksikkökohtaiset asiakasmäärät	YHTEENSÄ	222	237	238	0,4
			*1.10.2017		
Iisvesi	alle 3-v lukumäärä 31.12.		11*	12	
	3-5-v lukumäärä 31.12.		22*	22	
	yli 6-v lukumäärä 31.12.		11*	11	
Kopola	alle 3-v lukumäärä 31.12.		29*	16	
	3-5-v lukumäärä 31.12.		49*	42	
	yli 6-v lukumäärä 31.12.		24*	24	
Valkeisenmäki	alle 3-v lukumäärä 31.12.		12*	12	
	3-5-v lukumäärä 31.12.		31*	32	
	yli 6-v lukumäärä 31.12.		5*	0	
Metsola	yli 6-v lukumäärä 31.12.		26*	25	
Perhepäivähoito	alle 3-v lukumäärä 31.12.		19*	16	
	3-5-v lukumäärä 31.12.		27*	26	
Lasten kotihoidontuki	Lapsia yhteensä	158	145	115	-20,7
	Kotihoidon tuella (ka)	105	95	85	-10,5
	Yksityisen hoidon tuella (ka)	53	50	30	-40,0
Palveluseteliasiakkaita				55	

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite
Varhaiskasvatuspalveluiden laatu	Asiakastytyväisyyskysely	Asiakastytyväisyys pysyy ennallaan tai paranee (4,34 asteikolla 1-5). Kyselyssä selvitetään myös uuden toiminnanohjausjärjestelmän toimivuutta asiakkaan näkökulmasta.
Varhaiskasvatuspalveluiden riittävyys	Hoito- ja esiopetuspaikkojen riittävyys	Kysyntään nähden riittävät palvelut. Palvelu järjestetään lainsäädännön edellyttämässä ajassa.
Työntekijöiden työhyvinvointi	Työhyvinvointikysely	Työhyvinvoinnin edistäminen ja ylläpitäminen. Työhyvinvointikyselyn numeerinen arvo pysyy ennallaan tai paranee edellisestä vuodesta (3,98 asteikolla 1-5).
Varhaiskasvatussuunnitelma	Ryhmäkohtaisten varhaiskasvatussuunnitelmien käyttöönotto (päiväkodit)	Ryhmäkohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat käytössä 100 % päiväkodeissa.
Esiopetussuunnitelma	Arvioinnin toteuttaminen.	Arvioinnin toteuttaminen asiakastytyväisyyskyselyn yhteydessä keväällä 2018.
Täydennyskoulutus ja osaamisen lisääminen	Täydennyskoulutuksen määrä.	Täydennyskoulutustavoite 3 pv/vuosi/työntekijä.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Käyttötalous

Toimiala: Koulutuspalvelut**Tulosalue:****Tilivelvollinen:** Koulutusjohtaja, rehtorit ja koulunjohtajat**Palvelualue:** 329 Perusopetuksen palvelualue

Talous, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Toimintatulot	421 897	437 200	430 200	-7 000	-1,6
Toimintamenot	-6 353 806	-6 195 000	-6 208 700	-13 700	0,2
Toimintakate	-5 931 909	-5 757 800	-5 778 500	-20 700	0,4
Suunnitelmapoistot	-409 172	-569 100	-656 800	-87 700	15,4
Vyörytykset	-105 834	-96 400	-96 400	0	0,0
Netto	-6 446 915	-6 423 300	-6 531 700	-108 400	1,7

Aamu -ja iltapäivätoiminnan talousarvio on liitetty perusopetuksen palvelualueeseen.

Toiminta-ajatus

Perusopetuksen toiminta-ajatuksena on luoda jokaiselle oppijalle turvalliset, hyvän kasvamisen, elinikäisen oppimisen ja hyvän elämän edellytykset.

Koululaisten aamu-ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja terveyttä sekä luoda pohja hyvälle kasvuille ja tukea kodin ja koulun kasvatustyötä. Toiminnan oma erityisluonne on laadukas vapaa-ajan toiminta.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Uusien opetussuunnitelmien käyttöönotto ja digiloikkaan tarvittavien materiaalien ja välineiden hankinta sekä opettajien koulutus.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos % / Huom.
Iisveden koulu	Oppilasmäärät	67	67	67	0,0
Yhtenäiskoulu, 1-6	Oppilasmäärät	199	200	188	-6,0
Lempyyn koulu ja esiopetus	Oppilasmäärät	27	27	31	14,8
Sammalselän koulu	Oppilasmäärät	135	139	128	-7,9
Yhtenäiskoulu, 7-9	Oppilasmäärät	242	244	257	5,3
Yhteensä	Oppilasmäärät	670	677	671	-0,9
Bruttomenot	€ / oppilas	10 052	9 916	10 149	2,3
Nettomenot	€ / oppilas	9 499	9 344	9 586	2,6
Kaaton iltapäivätoiminta	Lasten lukumäärä	40	35	35	0,0
Sammalselän iltapäivätoiminta	Lasten lukumäärä	34	30	30	0,0
Iisveden iltapäivätoiminta	Lasten lukumäärä	14	13	13	0,0
Lempyyn iltapäivätoiminta	Lasten lukumäärä	13	10	10	0,0
Yhteensä	Lasten lukumäärä	101	88	88	0,0
Bruttomenot	€ / lapsi	1 324	1 672	1 725	3,2
Nettomenot	€ / lapsi	817	1 103	1 134	2,8

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite
Opetussuunnitelman toimeenpano, erityisesti digitaalisten oppimisympäristöjen kehittäminen.	Digitaalisten opetusmateriaalien kokeilu, riittävä laitekanta.	Toimintakulttuurin muutos, uusien opetusmenetelmien käyttöönotto.

Koulutuspalvelut
329 Perusopetuksen palvelualue

Kansainvälisten hankkeiden toteutuminen.	Vähintään yksi kv-hanke.	Kansainvälisen toiminnan lisääntyminen.
Yrittäjyys Hankkeen jalkautuminen kouluihin.	Yritysvierailujen määrä, TET-paikkojen määrä. Yrityskylävierailut.	Koulujen ja yrittäjien yhteistyön lisääntyminen.
Liikkuva koulu-hankkeen toiminnan vakiinnuttaminen yhteistyössä liikuntatoimen kanssa.	Välituntiliikunnan ja välineiden määrä sekä oppitunneilla liikkuminen.	Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen.
Riittävä henkilöstön täydennyskoulutus.	Koulutuksiin osallistuminen, erityisesti digi-koulutus	Koko henkilöstö osallistuu tarpeellisiin koulutuksiin.
Oppilashuoltotoimenpiteiden riittävyys.	Tarvittava henkilöstö ja toimivat oppilashuoltotyöryhmät.	Varhainen oppilashuollollisten ongelmien ratkaiseminen.
Päivittäinen liikunnallinen toiminta IP-toiminnassa.	Liikunnan määrä päiväohjelmassa vähintään 2 tuntia/ pv	Nykyisen tason säilyttäminen.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Käyttötalous

Toimiala: Koulutuspalvelut**Tulosalue:****Tilivelvollinen:** Rehtori**Palvelualue:** 349 Lukiokoulutuksen palvelualue

Talous, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Toimintatulot	65 583	87 800	88 800	1 000	1,1
Toimintamenot	-788 201	-797 400	-804 300	-6 900	0,9
Toimintakate	-722 618	-709 600	-715 500	-5 900	0,8
Suunnitelmapoistot	-60 444	-54 900	-60 300	-5 400	9,8
Vyörytykset	-13 335	-13 300	-13 300	0	0,0
Netto	-796 397	-777 800	-789 100	-11 300	1,5

Toiminta-ajatus

Suonenjoen lukio on liikuntapainotteinen, monipuolisen jatko-opintokelpoisuuden antava yleislukio, joka toimii yhteistyössä lähiseudun muiden oppilaitosten ja yhteisöjen kanssa. Lukio järjestää yhdessä yläkoulun ja urheiluseurojen kanssa urheiluvuorokauden.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Lukion uuden opetussuunnitelman myötä toimintakulttuurissa edistetään mm. kestävästä hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä digiosaamista.

Lukio vahvistaa yhteistyötä naapurilukioiden kanssa, mm. yhteisen OPH:n rahoittaman etäopetuksen kehittämiseen liittyvän hankkeen avulla. Lukio koordinoi Cimon rahoittamaa 6 eurooppalaisen koulun 3-vuotista Erasmus+ -hanketta "Healthy EU".

Lukion aikuislinjan alaisuudessa järjestetään aikuisten perusopetusta maahanmuuttajataustaisille nuorille.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos % / Huom.
Lukio-opiskelijat	Opiskelijamäärä	90	93	90	-3,2
Keskeyttämisprosentti	%	6	3	3	0,0
Ammatillisia opiskelijoita lukiossa	Opiskelijamäärä	0	0	0	
Aikuisten perusopetuksen opiskelijoita			6	10	
Ylioppilaita	Opiskelijamäärä	25	33	27	-18,2
Opetettavia kursseja yhteensä	Kurssien lukumäärä	170	170	160	-5,9
Opetustuntien lukumäärä	Kpl / vuosi	5 930	5 930	5 580	-5,9
Bruttomenot	€ / opiskelija	9 578	9 308	8 779	-5,7
Nettomenot	€ / opiskelija	8 849	8 363	7 891	-5,6

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite
Lukion kansainvälisen toiminnan ylläpitäminen.	Osallistutaan Pohjois-Savon lukioista maailmalle -hankkeeseen ja Erasmus+-hankkeeseen.	Kansainvälinen hanketoiminta jatkuu.
Riittävä opettajien täydennyskoulutus	Koulutuksiin osallistuminen, uusien opetusmenetelmien käyttö.	Kaikki opettajat osallistuvat koulutuksiin, opetusmenetelmät uudistuvat.
Uuden opetussuunnitelman toimeenpano.	Toimintakulttuurin muuttaminen uuden ops:n hengessä.	Uusien toimintatapojen käyttöönotto.
Aikuisten perusopetuksen järjestäminen	Aikuisten perusopetuksen päättötodistusten määrä.	Opintojen järjestäminen niin, että mahdollisimman moni saa päättötodistuksen.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Käyttötalous

Toimiala: Tekniset palvelut

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

Talous, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Toimintatulot	3 994 634	4 180 800	4 010 700	-170 100	-4,1
Valmistus omaan käyttöön	47 472	50 000	50 000	0	0,0
Toimintamenot	-4 227 748	-4 436 700	-4 640 600	-203 900	4,6
Toimintakate	-185 642	-205 900	-579 900	-374 000	181,6
Suunnitelmapoistot	-1 427 826	-1 531 900	-1 463 000	68 900	-4,5
Vyörytykset	-74 834	-72 000	-69 400	2 600	-3,6
Netto	-1 688 302	-1 809 800	-2 112 300	-302 500	16,7

Toiminta-ajatus

Tekniset palvelut kehittää asukkailla ja elinkeinoelämälle toimivan, turvallisen, viihtyisän ja ekologisesti kestävä ympäristön ja yhdyskuntarakenteen

- järjestämällä tarvittavat tontit ja muut alueet
- rakentamalla ja ylläpitämällä katuja, puistoja, ulkoliikuntapaikkoja ja muita yleisiä alueita
- huolehtimalla jätehuollosta jätelaetakunnan kautta
- järjestämällä tarvittavat toimitilat

Liikenneväylillä sekä kaupungin rakennus- ja korjauskohteissa huomioidaan esteettömän liikkumisen vaatimukset.

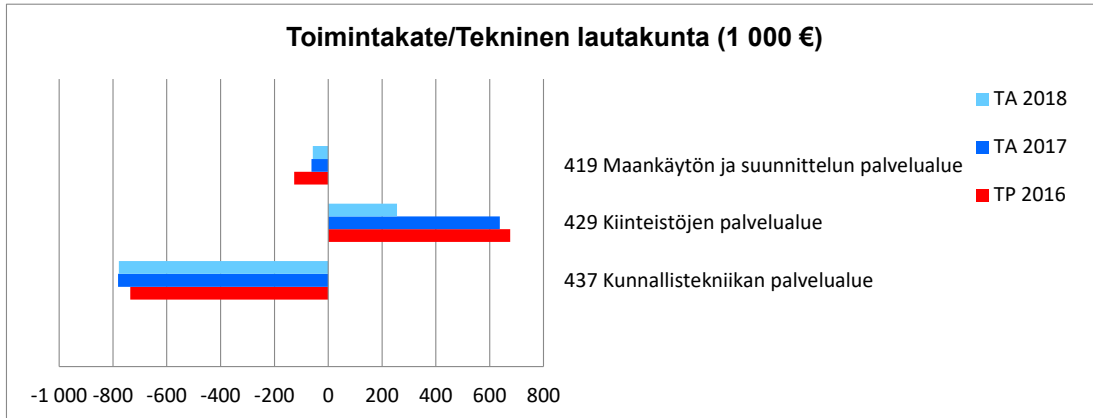
Tuloslaskelma, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Myyntituotot	843 234	972 900	928 300	-44 600	-4,6
Maksutuotot	19 891	15 000	15 000	0	0,0
Tuet ja avustukset	11 004	3 000	2 000	-1 000	-33,3
Vuokratuotot	2 945 556	3 070 700	2 950 400	-120 300	-3,9
Muut toimintatuotot	174 949	119 200	115 000	-4 200	-3,5
Toimintatuotot	3 994 634	4 180 800	4 010 700	-170 100	-4,1
Valmistus omaan käyttöön	47 472	50 000	50 000	0	0,0
Palkat ja palkkiot	-896 315	-965 000	-965 000	0	0,0
Henkilösivukulut	-402 669	-403 700	-392 100	11 600	-2,9
Henkilöstökulut yhteensä	-1 298 985	-1 368 700	-1 357 100	11 600	-0,8
Palvelujen ostot	-1 179 601	-1 321 900	-1 550 900	-229 000	17,3
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1 454 190	-1 401 800	-1 394 100	7 700	-0,5
Avustukset	-59 916	-60 000	-60 000	0	0,0
Vuokrakulut	-216 567	-277 700	-270 500	7 200	-2,6
Muut toimintakulut	-18 488	-6 600	-8 000	-1 400	21,2
Toimintakulut	-4 227 748	-4 436 700	-4 640 600	-203 900	4,6
Toimintakate	-185 642	-205 900	-579 900	-374 000	181,6
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 427 826	-1 531 900	-1 463 000	68 900	-4,5
Vyörytykset	-74 834	-72 000	-69 400	2 600	-3,6
Ylijäämä / Alijäämä	-1 688 302	-1 809 800	-2 112 300	-302 500	16,7

Tekniset palvelut

401 Tekniset palvelut

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Tekniset palvelut on organisoitunut uuden hallintosäännön mukaisesti. Hallinto jatkaa kevennetyllä oranisaatiolla, mikä tarkoittaa, että hallinnon tehtävät ovat jakautuneet palvelualueille. Yhteistyömahdollisuuksien selvittely jatkuu. Konsultti sekä asiantuntijapalveluita käytetään hankkeiden aikataulun ja asiantuntemuksen turvaamiseksi.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Käyttötalous

Toimiala: Tekniset palvelut

Vastuuhenkilö:

Kaavoittaja

Palvelualue: 419 Maankäytön ja suunnittelun palvelualue

Talous, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Toimintatulot	469 842	421 000	420 000	-1 000	-0,2
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	
Toimintamenot	-596 319	-483 200	-477 700	5 500	-1,1
Toimintakate	-126 477	-62 200	-57 700	4 500	-7,2
Suunnitelmapoistot	-61 184	-27 400	-27 400	0	0,0
Vyörytykset	-11 900	-8 600	-8 600	0	0,0
Netto	-52 904	-98 200	-93 700	4 500	-4,6

Toiminta-ajatus

Maankäytön tulosalue vastaa maankäytön suunnittelusta, paikkatiedon hallinnasta ja asemakaava-alueiden kiinteistönmuodostuksesta, hallinnoi kaupungin maaomaisuutta sekä tukee yksityisteitä ja turvaa julkisen liikenteen saatavuutta.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Vuonna 2010 hyväksytty taajama-alueiden osayleiskaava on tärkeä väline maankäytön ja yhdyskuntarakenteen kehityksen ohjaamisessa vuoteen 2025 saakka. Maankäytön tavoitteena on yhdyskuntarakenteen tiivistäminen. Painopiste on keskustan suunnittelussa, jolla edistetään asemanseudun kehittämistä sekä kerrostalorakentamista. Maapoliittinen ohjelma on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 18.4.2017. Yksityistieavustuksissa otettiin käyttöön uudet maksuperusteet vuonna 2017 ja niiden toimivuutta seurataan ja tehdään tarvittaessa muutokset.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos % / Huom.
Maa- ja metsätilat:					
Peltopinta-ala 31.12.	ha	21	21	33	
Metsäpinta-ala 31.12.	ha	432	420	460	
Vuokralle annettujen alueiden pinta-ala 31.12.	ha	141	145	148	
Valmistuneet yleiskaavat	kpl	1	0	1	
Valmistuneet asemakaavat	kpl	2	3	5	66,7
Poikkeamispäätökset ja suunnittelutarveratkaisut	kpl	7	10	10	
Hyväksytyt kaavat	Pinta-ala, ha	32	30	48	
Kiinteistönmuodostuksia	kpl	22	25	20	-20,0
Avustettuja tiekuntia	kpl / km	114 / 330	111/329	110/319	
Kutsutaksireittejä	kpl	7	7	6	-14,3

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Suunnitelmakaudelle on tiedossa asemakaavan muutoshankkeita, jotka palvelevat paikkakunnan yrityselämää. Kaava- hankkeet ja niihin liittyvät kiinteistönmuodostustehtävät pyritään viemään läpi sujuvasti, ilman tarpeettomia viivytyksiä. Yleiskaavan osalta rantojen yleiskaavoitusta jatketaan lisveden-Miekkaveden kaavan valmistuttua eteläisillä vesillä Suonteella. Aktiivista maanhankintaa pyritään toteuttamaan raakamaan ja ennenkaikkea teollisuuden käyttöön tarvittavan maan hankkimiseksi kaupungille.

Arviointikriteeri	Mittari/Kohde	Tavoite
Yleiskaavat	lisvesi-Miekkaveden rantaosayleiskaava	KV hyväksyy vuonna 2018
Asemakaavat / asemakavamuutokset (akm)	Suvilahden akm lisveden Metsän akm Maitomaan meijerin akm Korttelin 658 akm Lintikon teollisuustontin akm	KV hyväksyy vuonna 2018

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Käyttötalous

Toimiala: Tekniset palvelut

Vastuuhenkilö: Kiinteistöpäällikkö
Palvelualue: 429 Kiinteistöjen palvelualue

Talous, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Toimintatulot	3 070 411	3 319 500	3 167 500	-152 000	-4,6
Valmistus omaan käyttöön	12 000	15 000	15 000	0	0,0
Toimintamenot	-2 406 154	-2 697 000	-2 926 600	-229 600	8,5
Toimintakate	676 256	637 500	255 900	-381 600	-59,9
Suunnitelmapoistot	-717 741	-712 700	-705 300	7 400	-1,0
Vyörytykset	-44 043	-47 000	-47 000	0	0,0
Netto	-85 528	-122 200	-496 400	-374 200	306,2

Toiminta-ajatus

Kiinteistötoimiala vastaa kiinteistöpalvelujen ja kiinteistöhuollon tuottamisesta kokonaisedullisesti omiin kiinteistöihin, sekä huoltosopimuksella hoidettaviin ulkopuolisiin kiinteistöihin. Toimiala toteuttaa omien rakennusten uudis- ja korjausrakentamisen suunnittelun käynnistämisen ja rakentamisen käytännön toteuttamisen ja osallistuu kiinteistökannan kehittämiseen. Toimiala osallistuu korjausavustusten käsittelyyn ja valvontaan. Toimiala vastaa kiinteässä yhteistyössä elinkeinotoimen kanssa teollisuustilojen tehokkaasta ja tarkoituksenmukaisesta käytöstä ja vuokraamisesta.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Tilapalvelun tavoitteena suunnitelmakaudella on purkaa käytöstä poistettuja kiinteistöjä. Kiinteistöjen purku aiheuttaa huomattavia lisäkuluja, mutta samalla mahdollistaa tonttien uudelleen rakentamisen keskeisille paikoille Suonenjoen katukuvassa. Purettavien kiinteistöjen määräraha on vuodelle 2018 300.000 euroa.

lisveden koulun perusparannus valmistui 2017 kesällä, uusitun koulun takuuajan seurannat ovat käynnissä. Vanhaa Kaatron liikuntasalia pidetään käyttökunnossa toistaiseksi. Uimahallin ja liikuntasalin hankesuunnittelu on käynnistetty 2017, jonka perusteella voidaan tehdä päätökset jatketaanko kokonaisuuden suunnittelulla, vai toteutetaanko hankkeet erillisinä. Suunnittelussa huomioidaan monitoimihallin liittäminen samaan yhteyteen, jolloin saavutetaan huomattavia etuja tilojen yhteiskäytöstä. Suunnitelmakaudella pyritään löytämään uusia käyttötarkoituksia kiinteistöihin joiden käyttöaste on pieni ja jotka vaativat pikaista peruskorjausta.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos % / Huom.
Lämmitettäviä rakennuksia	m ³	274 542	274 542		-100,0
Energiakulutus aluelämmön piirissä olevissa rakennuksissa. Tilavuus 2016 237 300 m ³ , kokonaiskulutus 9 140 MWh.	KWh/m ³ /a	39,30	38,50		-100,0
Omien kiinteistöjen hoitokustannus	€/k-m ² /a	33,60	35,00		
Vuokrakiinteistöjen hoitokustannus	€/k-m ² /a	32,60	33,00		
Kiinteistöt omassa käytössä	k-m ²	36 963	36 963	36 963	0,0
	m ³	146 508	146 508	146 508	0,0
Kiinteistöt vuokralla	k-m ²	26 934	26 934	26 934	0,0
	m ³	128 034	128 034	128 034	0,0

Tekniset palvelut
429 Kiinteistöjen palvelualue

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite
Kiinteistöjen vähentäminen	Kiinteistöjen kokonaiskerrosala	Tyhjillään olevien kiinteistöjen purku.
		Asemarakennuksen tulevan käyttötarkoituksen selvittäminen tai myynti vuoden 2018 aikana.
Kiinteistön käyttötarkoituksen muuttaminen	Muutos onnistunut/ ei muutosta	Vanhan lukiokiinteistön käyttötarkoituksen selvitys / löytäminen.
		Kokonaisvaltainen tilatarveselvitys yhdessä toimialojen / toimintayksiköiden kanssa v. 2018.
Sisäilmaongelmien vähentäminen	Uusia ilmaantunut/ ongelmia korjattu	Löytää ongelma-kohteet ja kohdat hyvissä ajoin.
Kiinteistöjen oikea-aikainen peruskorjaus ja korjaussuunnitelman laadinta.	Korjausvelka kasvaa/ vähenee	Uimahallin ja liikuntahallin suunnittelu ja rakentaminen suunnitelmakaudella.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Käyttötalous

Toimiala: Tekniset palvelut

Vastuuhenkilö: Kuntatekniikan päällikkö

Palvelualue: 437 Kunnallistekniikan palvelualue

Talous, €	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos € TA 2017 - TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Toimintatulot	454 382	440 300	423 200	-17 100	-3,9
Valmistus omaan käyttöön	35 472	35 000	35 000	0	0,0
Toimintamenot	-1 225 275	-1 256 500	-1 236 300	20 200	-1,6
Toimintakate	-735 421	-781 200	-778 100	3 100	-0,4
Suunnitelmapoistot	-648 902	-791 800	-730 300	61 500	-7,8
Vyörytykset	-18 891	-16 400	-13 800	2 600	-15,9
Netto	-1 403 214	-1 589 400	-1 522 200	67 200	-4,2

Toiminta-ajatus

Sisäiset palvelut on yhdistetty kunnallistekniikan palvelualueeseen.

Ulkoalueiden tulosalue huolehtii kaupungin katuverkon ylläpitämisestä ja kehittämisestä liikenneteknisesti sekä turvallisesti hyvin palvelevaksi. Toimialue toteuttaa osaltaan kaupungin visiota viihtyisän kaupunkikuvan luojana. Visiossa korostetaan myös omaehtoista toimintaa - turvalliset ja kaikkien käytössä olevat ulkoliikuntapaikat ja -reitit antavat omaehtoiselle liikkumiselle hyvät puitteet. Liikenneväylillä sekä kaupungin rakennus -ja korjauskohteissa huomioidaan esteettömän liikkumisen vaatimukset.

Sisäiset palvelut muodostuvat kuljetusvälineistä ja korjaamosta. Oman kaluston ja korjaamon toiminnan tavoitteena on tuottaa laadukkaita palveluja kilpailukykyiseen hintaan.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Toimialan käyttötalouteen vaikuttaa edelleen merkittävästi Suonenjoen Vesi Oy:ltä perittävä korvaus uudelle puhdistamolle rakennetuista siirtoviemäristä ja pumppaamoista. Toisaalta kaupunki maksaa Suonenjoen Vesi Oy:lle näiden rakenteiden kunnossapidosta. Nettovaikutus toimialan talouteen on +80 300 euroa.

Toimialueen talousarvion käyttötalouspuolen rakennetta on selkeytetty yhdistämällä osaston alakohdat saman aihekokonaisuuden alle. Koko teknisen hallinnon osuus on vyörytetty toimialoille - ulkoalueiden osuus hallinnon kustannuksista on kolmannes eli noin 61.100 euroa.

Kaupunki on aktiivisesti mukana Pro Suonenjoki hankkeessa. Vuonna 2016 aloitetut vesikasvillisuuden niitot jatkuvat ja jokiaiheista luontopolkua kunnostetaan.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos % / Huom.
Katujen kokonaispituus 31.12.	km	65,5	65,5	65,5	0,0
Kevyen liikenteen väylät 31.12.	km	13,6	13,6	13,6	0,0
Päällystettyjä katuja	km	33,9	33,9	34,0	0,3
Puistot ja muut yleiset alueet 31.12.	ha	13,4	13,6	13,6	0,0
Kuorma-autojen käyttöaste	Käyttötunnit/työtunnit vuodessa %	66%	66%	66%	0,0
Kaluston korjaus omana työnä	euro	14 958	13 000	13 000	0,0
Kaluston korjaus ulkopuolisella	euro	23 815	20 000	28 000	40,0

Tekniset palvelut
437 Kunnallistekniikan palvelualue

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite
Liikenneväylät ovat turvallisia.	Kaupungin hoitamilla liikenneväylillä tapahtuneet liikenneonnettomuudet	Nolla liikenneväylien kunnosta tai kunnossapidosta johtuvaa onnettomuutta.
	Liikenneturvallisuus-suunnitelman toteuttaminen	Tehdään suunnitelman mukaiset vuodelle 2018 suunnitellut turvallisuuden parantamistoimenpiteet.
Yleiset leikkikentät ovat kunnossa; turvallisia ja käyttäjiä palvelevia.	Oma valvonta = dokumentoidut tarkastuskierrokset	Dokumentointia kehitetään tekemällä kirjaukset sähköisesti - sähköinen huoltokirja.
Yleisimpien ulkoliikuntalajien harrastaminen on mahdollista turvallisesti ja käyttäjälähtöisesti.	Käyttäjiltä saatu palaute kirjataan	Palautteeseen vastataan ja tehdään kehittämistoimet resurssien rajoissa.
	Tiedoksi tulleet ulkoliikuntapaikoilla sattuneet, puitteista aiheutuneet onnettomuudet	Nolla tapaturmaa, joiden syynä on ulkoliikuntapaikkojen puitteet (rakenteet, kunnossapito).
Työturvallisuus on kunnossa.	Sattuneet työtapaturmat.	Nolla tapaturmaa v. 2018
Kunnossapidon koneiden työn laatu.	Työsuoritteet dokumentoidaan seurantaohjelmalla.	Kunnossapidon kaluston työn laatua voidaan seurata ja dokumentoida.

KONSERNIYHTIÖT

Suonenjoen Vesi Oy

Omistus:

Suonenjoen kaupunki 100 %

Toiminta-ajatus

Suonenjoen Vesi Oy huolehtii toiminta-alueellaan käyttöveden hankintaan ja jakeluun, hulevesien johtamiseen ja käsittelyyn sekä jätevesien puhdistamiseen tarvittavien laitosten ja verkostojen rakentamisesta ja kunnossapidosta.

Tavoitteet vuodelle 2018

Asiakkaille toimitetun talousveden laatu ja jakelu säilyy hyvänä.
Karsikonmäen jätevedenpuhdistamo toimii ympäristöluvan mukaisesti.
Määritellään huleveden viemäroinnin korvauksen periaatteet kiinteistöjen ja kunnan välillä sekä tarkistetaan vesitaksan ajanmukaisuus.
Jatketaan Viipperihaarun pohjavesialueen tutkimuksia.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Vesihuollon toimintaympäristössä ei tapahdu merkittäviä muutoksia.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos % TA 2017 - TA 2018
Liikevaihto	€ / vuosi	2 851 052	2 967 300	2 741 648	-7,60
Liikevoitto	€ / vuosi	-48 263	84 800	131 398	54,9505
Tulos	€ / vuosi	-108 300	-202 500	16 498	-108,15
Verkostoon pumpatun veden määrä	1 000 m ³	564	560	560	0,0
Laskutetun veden määrä	1 000 m ³	540	540	540	0,0
Käyttövesimaksu, henkilöasiakkaat	€ / m ³	1,22	1,26	1,30	3,2
Vastaanotettu jätevesimäärä	1 000 m ³	625	560	590	5,4
Jäteveden käyttömaksu, henkilöasiakkaat	€ / m ³	2,37	2,44	2,51	2,9
Lainat kaupungilta	€ / vuosi	4 707 430	4 707 430	4 707 430	0
Takaukset kaupungilta	€ / vuosi	9 062 500	8 562 500	8 062 500	-5,8

Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratalot

Omistus:

Suonenjoen kaupunki 100 %

Toiminta-ajatus

Kiinteistö Oy Suonenjoen vuokratalot on kaupungin kokonaan omistama vuokrataloyhtiö, jolla on keskeinen rooli kaupungin asuntopoliittikan toteuttajana. Yhtiön visio on tarjota hyvän ja onnellisen asumisen perustaksi koteja, joissa asuminen on turvallista ja helppoa. Yhtiön tarkoitus on tarjota tavallisia vuokra-asuntoja kaikille niitä tarvitseville. Etusijalla ovat paikkakunnalle työnsä vuoksi muuttavat, vanhuksat, joiden omassa kodissa asuminen on vaikeutunut, vaikeissa elinoloissa elävät lapsiperheet, sekä muut hankalissa elinoloissa elävät.

Yhtiön tavoitteena on ylläpitää riittävää määrällistä ja laadullista kiinteistökantaa kustannustehokkaasti.

Toimintaa ohjaavat sosiaalisen asuntotuotannon reunaehdot. Asukasvalinnassa määräävin tekijä on hakijoiden asunnon tarve. Hakijan tulot ja omaisuus huomioidaan myös asukkaita valittaessa yhdenvertaisena tekijänä.

Tavoitteet vuodelle 2018

Vuokrat pidetään kustannustasoa vastaavina
Täyttöaste pysyy yli 97 %.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos% TP 2016 - TA 2017	Muutos% TA 2017 - TA 2018
Liikevaihto	€ / vuosi	2 524 865	2 597 707	2 637 114	2,9	1,5
Liikevoitto	€ / vuosi	94 925	266 337	248 105	180,6	-6,8
Tulos	€ / vuosi	13,88	0	0	0,0	0,0
Tyhjäkäyntitappio	€ / vuosi	53 303	78 552	88 273	47,4	12,4
Huoneistojen lukumäärä	kpl	396	396	396	0,0	0,0
Hakijämäärä 30.9.	taloutta	170	186	186	9,4	0,0
Keskivuokra	€/m ² /kk	9,02	9,05	9,22	0,3	1,9
Keskivuokra alle 20 000 asukkaan kunnissa vuoden 3. neljännes, ARA ja vapaarahoitteiset	€/m ² /kk	9,74	9,83		0,9	
Lainat kaupungilta	€	141 752	69 752	-	-50,8	-100,0
Takaukset kaupungilta	€	10 011 453	9 357 034	8 837 615	-6,5	-5,6

Lainan takauksissa vuodelle 2018 on huomioitu mahdollinen Majakatu 2:n sadevesi- ja salaojaremontti.

INVESTOINTIOSA

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja suunnitelmavuosille. Useamman vuoden aikana toteutettava investointihanke jaetaan eri vuosille. Investointiosassa valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot hankkeille tai hankeryhmille. Hankkeet ryhmitellään toimielimittäin.

Investointiosassa esitetään investointihankkeen kokonaiskustannusarvio, jonka valtuusto on hyväksynyt taloussuunnitelmassa tai erillisellä päätöksellä. Investointiosa sisältää hanke- tai hankeryhmäkohtaiset poistoajat sekä tiedon hankkeen luonteesta perusteluineen.

Investointiosaan arvioidaan talousarviovuonna tarvittava määräraha. Lisäksi esitetään edellisenä tai edellisinä vuosina hankkeeseen käytetty määräraha ja suunnitelmavuosille arvioitu käyttötarve. Investointiosassa käsitellään aktivoitavat hankintamenot.

Jos hankkeen tai hankkeen osan toteuttaminen viivästyy talousarvioon arvioidusta aikataulusta, jaksotetaan investoinnin rahoitustarve uudelleen suunnitteluvuosille.

Investointitoiminnan tuloarvioina talousarviossa esitetään arvioidut valtion ja muiden yhteisöjen rahoitusosuudet investointeihin.

Investointiosan määrärahat ja tuloarviot ovat bruttomääriltään sitovia.

Kaupunginvaltuusto on päättänyt, että käyttöomaisuushankintojen aktivointiraja on 10.000 euroa 1.1.2007 alkaen. Tätä pienemmät hankinnat kirjataan suoraan vuosikuluiksi ja yli 10.000 euron hankinnat aktivoidaan. Aikaisempaa tärkeämpää on määritellä, onko kyse aidosti perusparannusmenosta vai korjausmenosta, joka vähennetään vuosikuluna.

INVESTOINNIT
Investointiohjelma 2018 - 2020

HANKERYHMÄ		TA 2018	TS 2019	TS 2020
Maa-alueet	Hankinnat	300 000	100 000	100 000
	Omaisuu den myynti	50 000	50 000	50 000
Yhteensä		250 000	50 000	50 000
Osakkeet ja osuudet		75 000	75 000	75 000
Valokuituverkko	Hankinnat	100 000	50 000	50 000
Yhteensä				
Muut pitkävaikutteiset menot	Hankinnat	100 000	0	0
Talonrakennus	Hankinnat	798 000	5 675 000	6 340 000
	Rahoitusosuus	73 500	0	0
Yhteensä		871 500	5 675 000	6 340 000
Ulkoalueet	Hankinnat	715 000	387 000	805 000
		0	0	0
Yhteensä		715 000	387 000	805 000
Irtain omaisuus	Hankinnat	175 000	105 000	65 000
		0	0	0
Yhteensä		175 000	105 000	65 000
Investoinnit yhteensä	Hankinnat	2 263 000	6 392 000	7 435 000
	Myyntit ja rahoitusosuudet	123 500	50 000	50 000
Investoinnit yhteensä, netto		2 139 500	6 342 000	7 385 000

INVESTOINNIT
Investointiohjelma 2018 - 2020

Työkohde / Toimiala	Tase-tili	Poisto-aika	TP 2016	TA 2017	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2018	TS 2019	TS 2020	
								€	Investointihankkeen perustelut
		V. /%	€	€	€	€	€	€	

KAUPUNGINHALLITUS

091101 Maa-alueet									
menot		ei	48 402	800 000	500 000	300 000	100 000	100 000	Teollisuus- ja asuntorakentamisen maa-alueiden hankintaan.
tulot		poistoa	9 413	50 000	150 000	50 000	50 000	50 000	
netto			38 989	750 000	350 000	250 000	50 000	50 000	

091104 Osakkeet ja osuudet									
menot		ei		7 000	225 000	75 000	75 000	75 000	
tulot		poistoa	0	7 000	0	75 000	75 000	75 000	
netto			0	7 000	225 000	75 000	75 000	75 000	

091107 Valokuituverkon laajentaminen									
menot	1130	20 %	31 615	150 000	200 000	100 000	50 000	50 000	Harkinnanvaraista rakentamista keskustan alueella.
tulot			188 411		0				
netto			-156 796	150 000	200 000	100 000	50 000	50 000	

Irtain omaisuus

091105 Tietotekniikka investoinnit									
091106 Ruoka - ja puhtaanapalvelut/ irtain omaisuus	1170	40 %	10 239	46 500	75 000	35 000	20 000	20 000	Tietoliikenne - ja julkaisujärjestelmien päivittäminen Ruoka - ja siivouspalveluiden koneet ja kalusto Lastenosaston uusiminen.
	1170	40 %		21 000	30 000	30 000	15 000	15 000	
097701 Kirjasto/ irtain omaisuus	1170	40%	0	50 000	15 000	15 000	0	0	

Irtain omaisuus yhteensä

menot			10 239	117 500	150 000	80 000	35 000	35 000	
tulot					0				
netto			10 239	117 500	150 000	80 000	35 000	35 000	

KAUPUNGINHALLITUS YHTEENSÄ

menot			90 256	1 074 500	1 075 000	555 000	260 000	260 000	
tulot			197 824	50 000	150 000	50 000	50 000	50 000	
netto			-107 568	1 024 500	925 000	505 000	210 000	210 000	

Työkohte / Toimiala	Tase-tili	Poisto-aika	TP 2016	TA 2017	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2018	TS 2019	TS 2020	Investointihankkeen perustelut
		v./%	€	€	€	€	€	€	

SOSIAALILAUTAKUNTA

Irtain omaisuus

Irtain omaisuus TP2016 ja TA2017 yhteensä									
Menot			40 075	41 000	0	0	0	0	TP 2016 ja TA 2017 niiltä osin kuin eivät jatku 2018.

menot			40 075	41 000	0		0	0	
tulot					0				
netto			40 075	41 000	0	0	0	0	

KOULUTUSLAUTAKUNTA

Irtain omaisuus

Päiväkodit/ irtain omaisuus	1170	40 %			55 000	25 000	15 000	15 000	Päiväkotien kalusteiden uusiminen.
-----------------------------	------	------	--	--	--------	--------	--------	--------	------------------------------------

Irtain omaisuus TP2016 ja TA2017 yhteensä									
Menot			43 354	0	0	0	0	0	TP 2016 ja TA 2017 niiltä osin kuin eivät jatku 2018.

menot			43 354	0	55 000	25 000	15 000	15 000	
tulot					0				
netto			43 354	0	55 000	25 000	15 000	15 000	

Työkohte / Toimiala	Tase-tili	Poisto-aika v./%	TP 2016	TA 2017	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2018	TS 2019	TS 2020	Investointihankkeen perustelut
			€	€	€	€	€	€	

TEKNINEN LAUTAKUNTA

921 Muut pitkävaikutteiset menot

Muut pitkävaikutteiset menot TP2016 ja TA2017 yhteensä			180 092	50 000					TP 2016 ja TA 2017 niiltä osin kun ei jatku 2018.
--	--	--	---------	--------	--	--	--	--	---

Muut pitkävaikutteiset menot yhteensä

menot			180 092	50 000	100 000	100 000	0	0	Teollisuusalueiden infran / teollisuushallien sisäilmaongelmien tutkintaan ja suunnittelu.
tulot			0	0	0	0	0	0	
netto			180 092	50 000	100 000	100 000	0	0	

Talonrakennus

924 Hallinto- ja laitosrakennukset

092534 Sisäilmakorjaukset	1115	30 v		30 000	100 000	40 000	30 000	30 000	Kohdentamaton määräraha mahdollisten sisäilmaongelmien tutkintaan ja korjaukseen.
---------------------------	------	------	--	--------	---------	--------	--------	--------	---

092531 Keskuskeittiön sähkövaravoimala	1115	30 v		10 000	100 000	65 000	35 000	0	Keskuskeittiön sähköverkon muutostyöt varavalmalle sopivaksi. Ja mahdollisuus aurinkosähkön käyttöönottoon (varautumissuunn.)
--	------	------	--	--------	---------	--------	--------	---	---

Vanhainkoti-palvelukeskus	1115	30v			48 000	48 000			Hissin perusparannus.
---------------------------	------	-----	--	--	--------	--------	--	--	-----------------------

Lintharjun yläkoulu	1115	30v			50 000	50 000			Korjaussuunnittelu
---------------------	------	-----	--	--	--------	--------	--	--	--------------------

092515 Väinölä	1115	30v		35 000	30 000	30 000			Pesula, katos, lukituksen uusiminen.
----------------	------	-----	--	--------	--------	--------	--	--	--------------------------------------

Hallinto- ja laitosrakennukset TP2016 ja TA 2017 yhteensä									TP 2016 ja TA 2017 niiltä osin kuin eivät jatku 2018.
menot			2 079 577	1 855 000					
tulot				0					
netto			2 079 577	1 855 000	0				

Työkohte / Toimiala	Tase-tili	Poisto-aika	TP 2016	TA 2017	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2018	TS 2019	TS 2020	Investointihankkeen perustelut
		v./%	€	€	€	€	€	€	

926 Tehdas- ja tuotantorakennukset

093001 Muu teollisuusrakentaminen	1120	30 v	36 361	50 000	90 000	30 000	30 000		Varaus vuokratilojen muutoksille.
menot									

Muu teollisuusrakentaminen TP2016 ja TA 2017 yhteensä									TP 2016 ja TA 2017 niistä osin kuin eivät jatku 2018.
menot			0	120 000					
tulot				0					
netto			0	120 000	0				

927 Muut rakennukset

093500 Futuria-Elintarvikekehitys hanke	1123	30 v		269 900	105 000	105 000			Futuria-elintarvikekehityshanke jatkuu 31.3.2018.
menot				209 000		73 500			
tulot				60 900					
netto			0						

81

093501 Futuria	1123	30 v	18 089	30 000	190 000	130 000	30 000	30 000	Päärakennuksen vesikatto. Muutokorjaukset vuokra- ja tuotekehitystiloissa
menot									

093506 Asemarakennus	1123	30 v			300 000	0	150 000	150 000	Vesikatto, lämpö- ja vesijärjestelmän uusiminen. 2019 tehtävien suunnittelu, vaihtoehto myymiselle.
menot									

093510 Uimahalli	1123	30 v	0	50 000	7 400 000	200 000	3 200 000	4 000 000	V. 2018 kohdesuunnittelu. 2019-2020 suunnittelu ja rakentaminen.
menot									

093511 Liikuntahalli	1123	30 v		30 000	4 100 000	100 000	2 000 000	2 000 000	V. 2018 kohdesuunnittelu. 2019-2020 suunnittelu ja rakentaminen.
menot									

Pankkilan perusparannus	1123	30 v			300 000	0	200 000	100 000	Suunnittelu ja pankkisali.
menot									

Talonrakennus yhteensä

menot			2 134 027	2 479 900	12 813 000	798 000	5 675 000	6 340 000	
tulot			0	209 000	73 500	73 500	0	0	
netto			2 134 027	2 270 900	12 739 500	724 500	5 675 000	6 340 000	

Työkohte / Toimiala	Tase-tili	Poisto-aika	TP 2016		TA 2017		Suunnitelma- kausi yhteensä		TA 2018		TS 2019		TS 2020		Investointihankkeen perustelut
			€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	

Ulkoalueet

940 Liikenneväylät

094029 Katujen ja alueiden suunnittelu	1130	20 %	11 041		12 000		45 000	15 000		15 000		15 000		Suunnittelu Koulukatu, (Purola, Rantakatu, Pihlajakatu, Harjakankaantien muutossuunnittelu.)
094001 Katujen kestopäällystys	1130	20 %	17 137		60 000		160 000	80 000		40 000		40 000		Korjauskohteet ja murskepintaisten katujen päällystys. Kohteet määritellään päällystysohjelmassa.
094003 Liikenneturvallisuutta parantavat pienkohteet	1130	20%	10 344		15 000		45 000	45 000						Saarekkeita ym. Liikenneturvallisuutta lisääviä parannuksia työohjelmassa määriteltäviin kohteisiin.
Katuvalaistuksen täydentäminen	1130	20%					60 000	20 000		20 000		20 000		Heikkokuntoisen valaistuksen uusimista sekä valaistusverkon täydennyksiä.
94016 Harjakankaantien rakentaminen	1130	20%			0		130 000	130 000						Harjakankaantien rakennekorrokset ja päällystys sekä Harjapolun päällystys.
094032 Kurenmäentien saneeraus	1130	20%	121 042	100 000		80 000	80 000							Jatketaan kadun pintatöitä Paimenpolusta eteenpäin.
094045 Koulukadun peruskorjaus	1130	20%				150 000		70 000		80 000				n. 300 m, liittyen vesihuoltoon. Korjattava kokonaan hallihankkeiden aikataulujen mukaan. Kustannusarvio täsmäntyy v. 2018 suunnittelussa.
094024 Rantakadun peruskorjaus	1130	20%				130 000				130 000				Liittyen vesihuoltoon. Saneerataan Rantakatu suunnitelman mukaan.
Pihlajakadun saneeraus	1130	20%				100 000		100 000						Saneerataan Pihlajakatu Savonkadun ja "Tapulin" välillä. Vesihuollon saneeraustarve myös.

Työkohte / Toimiala	Tase-tili	Poisto-aika	TP 2016	TA 2017	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2018		TS 2019		TS 2020		Investointihankkeen perustelut
						€	€	€	€	€	€	
094048 Rantakatu - Rautalammin tien puistokäytävä	1130	20%			40 000			40 000				Rakennetaan puistokäytävä Rantakadun mutkasta Kruununsillan kupeeseen.
Kauppiaankadun peruskorjaus	1130	20%			30 000	30 000						Alkupään peruskorjaus ja loppupään asfaltointi.
Hulevesisuunnittelu ja toteutus	1130	20%			70 000	30 000	20 000	20 000				Hulevesisuunnitelmaan liittyvät rakennustyöt hulevesisuunnitelman mukaisesti.
Iisveden sataman polttoaineenjaku	1130	20%			70 000	70 000						Asetusten mukaisen polttoaineen jakelupisteen rakentaminen.
Poskilammen alueen kadut	1130	20%			100 000					100 000		Rakennetaan Poskilammen alueen kadut katusuunnitelman mukaisesti.
Liikenneväylät TP 2016 ja TA 2017 yhteensä			43 368 0	0	0							TP 2016 ja TA 2017 niiltä osin kuin eivät jatku 2018.
menot												
tulot												
netto			43 368									
Liikenneväylät yhteensä												
menot			202 932	187 000	1 210 000	500 000	305 000	405 000				
tulot			0	0	0	0	0	0				
netto			202 932	187 000	1 210 000	500 000	305 000	405 000				
945 Puistot ja muut yleiset alueet												
094521 Tenniskenttien kunnostus	1130	20%			85 000					85 000		Muutetaan tenniskentät hiekkatekonurmikentäksi.
094523 Leikkikentät	1130	20%		10 000	45 000	15 000	15 000	15 000			15 000	Leikkikenttien perusparannuksia.

Työkohte / Toimiala	Tase-tili	Poisto-aika v./%	TP 2016	TA 2017	Suunnitelma- kausi yhteensä	TA 2018	TS 2019	TS 2020	Investointihankkeen perustelut
			€	€	€	€	€	€	
094515 Torialueen kunnostus	1130	20%	19 209		300 000		0	300 000	Suunnitellaan ja peruskorjataan torialue.
094510 Metsolan yläkentän peruskorjaus	1130	20%		20 000	150 000	150 000			Kunnostetaan kentän epätasaisuudet ja hankitaan nykyaikaiset pienkenttämaalit.
094514 Pienveneerannat	1130	20%			12 000		12 000		Rakennetaan pienveneeranta Rantakadulle puistokäytävän rakentamisen yhteydessä.
094530 Senioripolku	1130	20%			40 000		40 000		Rakennetaan senioripolku käyttäjien kannalta keskeiselle paikalle.
094520 Koirapuisto	1130	20%			20 000	20 000			Rakennetaan koirapuisto. Paikan määrittelyssä osallistetaan kuntalaisia.
094531 Pro Suonenjoki	1130	20%		15 000	30 000	15 000	15 000		Ruoppauksen suunnittelu ja toteutus. Kaupungin määrittelemiä joen kunnostustoimenpiteitä alueen asukkaita ja ohjausryhmää kuunnellen.
Jokialhaisen luontopolun kunnostus	1130	20%			15 000	15 000			
Puistot ja muut yleiset alueet TP 2016 ja TA 2017 yhteensä									
menot			15 147	0					TP 2016 ja TA 2017 niiltä osin kuin eivät jatku 2018.
tulot									
netto			15 147	0	0				
Puistot ja muut yleiset alueet yhteensä									
menot			34 356	45 000	697 000	215 000	82 000	400 000	
tulot			0	0	0	0			
netto			34 356	45 000	697 000	215 000	82 000	400 000	
Ulkoalueet yhteensä									
menot			237 287	232 000	1 907 000	715 000	387 000	805 000	
tulot			0	0	0	0	0	0	

Työkohde / Toimiala	Tase-tili	Poisto-aika v./%	TP 2016 €	TA 2017 €	Suunnitelma- kausi yhteensä €	TA 2018 €	TS 2019 €	TS 2020 €	Investointihankkeen perustelut

Irtain omaisuus

Pakettiauton vaihto	1160	25 %			50 000	20 000	15 000	15 000	
---------------------	------	------	--	--	--------	--------	--------	--------	--

Lumiauran uusiminen	1170	25 %		15 000	10 000	10 000			
---------------------	------	------	--	--------	--------	--------	--	--	--

Kiinteistöhoitoautojen hankinta	1160	25 %			80 000	40 000	40 000		Hankitaan kiinteistöjen ulkoalueiden hoitoon soveltuva lavapakettiauto.
---------------------------------	------	------	--	--	--------	--------	--------	--	---

Muut irtaimen investoinnit TP 2016 ja TA 2017 yhteensä									TP 2016 ja TA 2017 niiltä osin kuin eivät jatku 2018.
menot				85 000					
tulot			1 061	0					
netto			1 061	85 000	0				

8 Irtain omaisuus yhteensä

menot			0	85 000	140 000	70 000	55 000	15 000	
tulot			1 061	0	0	0	0	0	
netto			-1 061	85 000	140 000	70 000	55 000	15 000	

TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ

menot			2 551 407	2 846 900	14 960 000	1 683 000	6 117 000	7 160 000	
tulot			1 061	209 000	73 500	73 500	0	0	
netto			2 550 346	2 637 900	14 886 500	1 609 500	6 117 000	7 160 000	

SUONENJOEN KAUPUNKI YHTEENSÄ

menot			2 725 091	3 962 400	16 090 000	2 263 000	6 392 000	7 435 000	
tulot			198 885	259 000	223 500	123 500	50 000	50 000	
netto			2 526 206	3 703 400	15 866 500	2 139 500	6 342 000	7 385 000	

TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, riittääkö tuottoina kertynyt tulorahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Tuloslaskelma palvelee kunnan oman johtamisen lisäksi eri sidosryhmiä, jotka varojen käyttöä valvoessaan ja tulonsiirtoihin perustuvan rahoituksen tarvetta arvioidessaan joutuvat muodostamaan käsityksen kunnan taloudesta.

Toiminnan tuotot ja kulut ryhmitellään tuloslaskelmakaavassa tuotto- ja kululajeittain. Tuloslaskelma laaditaan annetun tuloslaskelmakaavan mukaisena riippumatta siitä, miten kunta on toimintansa organisoinut. Toiminnan tuottojen ja kulujen jaottelu tehtävitäin ja hankkeittain voidaan esittää talousarvion toteutumisvertailussa, joka kuntalain 113 pykälän mukaan kuuluu laatia tilinpäätökseen.

Kunnan tuloslaskelman välituloksena esitettävä toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Vuosikate on kunnan kokonaistulorahoitusta kuvaava välitulos, jota tulee arvioida sekä tuloksen muodostumisen että rahoituksen riittävyyden kannalta. Tuloslaskelmassa vuosikatteen on katettava poistot eli pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden käytöstä aiheutuneet kustannukset. Rahoituslaskelmassa vuosikatteen riittävyyttä arvioidaan ensisijaisesti investointien ja lainanlyhennysten suhteen.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksoitettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään poistoero, vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset.

TOIMINTAKATE

Kaupunginhallitus on 14.8.2017 § 260 hyväksynyt toimialoille talousarvioraamit vuoden 2018 talousarvion ja vuosien 2018 - 2020 taloussuunnitelman laadintaa varten. Kaupunginhallituksen asettamien raamien lähtökohtana oli, että toimintakate on -45,1 milj. euroa. Lautakuntavaiheen jälkeen vertailukelpoinen toimintakate oli -45,6 milj. euroa. Toimintakate talousarviossa vuodelle 2018 on -45,9 milj. euroa, +2,0 % ja 0,9 milj. euroa suurempi kuin vuoden 2017 määrärahamuutettu talousarvio.

Lautakuntakäsittelyjen jälkeen toimintakatteeseen vaikuttavia eriä ovat mm. kansalaisopiston toiminta-alueen laajentuminen +0,3 milj. euroa ja kiinteistöjen purkuun tarkoitettujen määrärahojen siirto teknisten palvelujen käyttötalouteen +0,3 milj. euroa.

Toimintatuotot ja -kulut

Toimintatuottojen ja kulujen muutokset käyvät ilmi laskelmista sekä käyttötalouden osan lautakuntakohtaisista taulukoista.

Verotulot

Talousarvion verotulot perustuvat Kuntaliiton kuntakohtaisen veroennustekehikon tietoihin, jossa kunnallisveroprosentti vuodelle 2018 on 21,75 %. Yleinen kiinteistöveroprosentti on 1,05 %. Vakituisen asunnon kiinteistöveroprosentti on 0,70 %. Muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti on 1,25 %.

Valtionosuudet

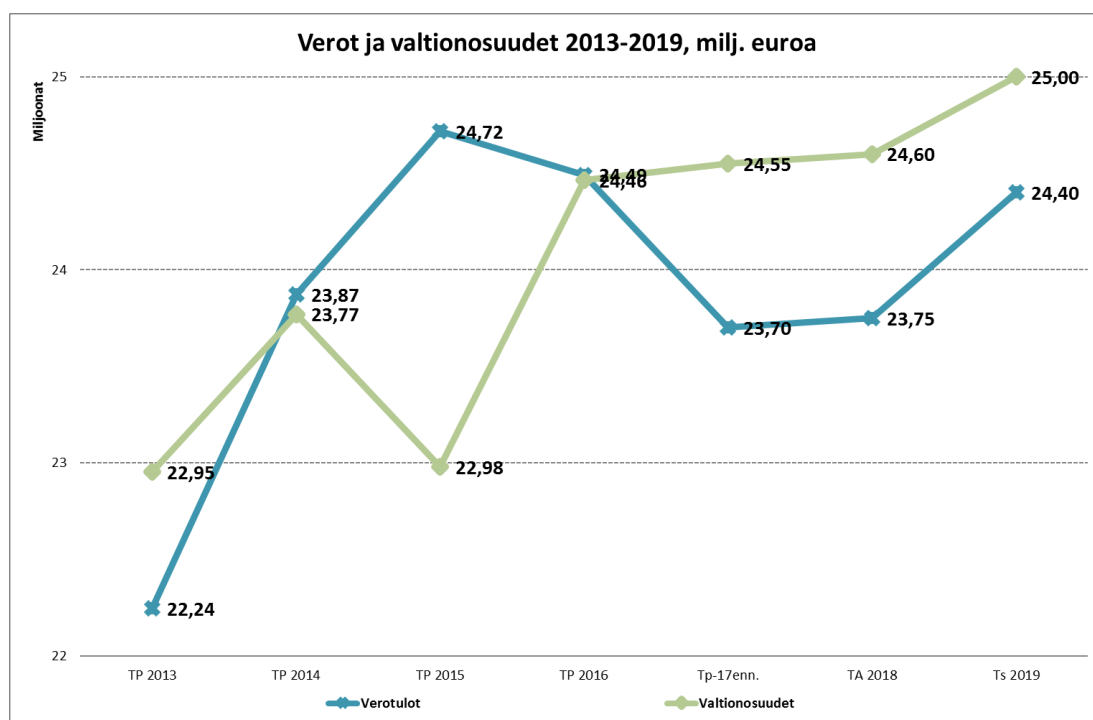
Peruspalvelujen valtionosuuslainsäädäntö uudistui vuoden 2015 alusta alkaen. Valtionosuuden laskennallinen peruste muodostuu ikärakenteen, sairastavuuden ja muiden laskennallisten kustannusten määräytymistekijöiden perusteella. Peruspalvelujen alustava valtionosuusprosentti vuodelle 2018 on 25,34 % ja kuntien omarahoitusosuus on 3.599 euroa/asukas.

Vuodesta 2015 alkaen valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus on tehty joka vuosi. Kustannustenjaon tarkistuksessa valtionosuuden perusteena käytettävät kustannukset tasataan koko maan tasolla yhtä suuriksi kuin kuntien yhteenlasketut todelliset kustannukset samana vuonna ovat olleet. Vuodelle 2018 tehtävän kustannustenjaon tarkistuksen pohjana ovat kuntien todelliset kustannukset valtionosuuteen oikeuttavissa tehtävissä vuonna 2015. Koska vuonna 2015 kuntien yhteenlasketut todelliset kustannukset olivat pienemmät kuin valtionosuuden laskennallinen kustannus, laskennallista kustannusta alennetaan perushintoja pienentämällä. Tästä johtuen myös valtionosuus vuonna 2018 alenee yhteensä noin 177 miljoonaa euroa.

Kilpailukyky sopimuksen johdosta kuntien valtionosuutta leikattiin 356 milj. euroa (-64 €/as) vuonna 2017. Sopimukseen sisältyvän työajan pidentämisen arvioidaan tuottavan kunnissa lisää säästöjä vuonna 2018, mistä johtuen valtionosuudesta leikattava euro määrä kasvaa vuonna 2018 yhteensä 468 milj. euroon (-85 €/as). Uutta kilpailukyky sopimuksesta johtuvaa leikkausta tulee siis 21 euroa asukasta kohden (yht. 119 milj. euroa) vuonna 2018.

Suonenjoen kaupungin valtionosuudet tulevat kasvamaan ainoastaan vajaat 0,1 milj. euroa (+0,2 %) vuoden 2017 arvioidusta valtionosuuksien tasosta. Arvio pitää sisällään noin +0,2 milj. euroa tulevaa valtionosuuksien kasvua johtuen kansalaisopiston toiminta-alueen laajentumisesta.

Alla oleva kaavio kuvaa Suonenjoen kaupungin verotulojen ja valtionosuuksien kehityksestä vuosina 2013-2016 ja arviot vuosille 2017-2019.

Rahoitustuotot ja kulut

Rahoitustuotoissa ilmoitetaan erikseen korkotuotot ja muut rahoitustuotot. Korkotuotoissa ilmoitetaan antolainoista, muista sijoituksista ja talletuksista sekä maksuliikennetileiltä saadut korkotuotot suoriteperusteen mukaisesti jaksotettuna. Muihin rahoitustuottoihin sisällytetään lisäksi verotilityskorot, osingot ja osuuspääomien korot, viivästyskorot sekä kurssivoitot rahoituslainoista ja arvopapereiden myyntivoitot.

Rahoituskuluissa ilmoitetaan erikseen korkokulut ja muut rahoituskulut. Korkokuluihin kuuluvat pitkäaikaisista ja lyhytaikaista lainoista maksetut korot. Muita rahoituskuluja ovat mm. verotilityskorot, viivästyskorot, takaus- ja luottotappioproviosiot samoin kuin muut koron lisäksi rahoituslainasta johtuvat kulut, kuten esim. kurssitappiot sekä lainasaamisiin ja rahoitusomaisuuteen kuuluvien arvopapereiden muiden sellaisten rahoitusvarojen arvonalentumiset. Lainasaamisista aiheutuneet luottotappiot ovat myös muihin rahoituskuluihin sisältyviä arvonalentumisia.

VUOSIKATE, POISTOT JA TILIKAUDEN TULOS

Vuosikate ilmoittaa riittääkö kunnan tulorahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannon tekijöistä aiheutuneet kulut eli käyttöomaisuuden poistot. Vuosikate on talousarviossa 2,4 milj. euroa vuonna 2018 ja se ei kata arvioitua poistotasoa. Käyttöomaisuuden hankintahinnoista lasketut poistot on arvioitu 2,6 milj. euroon. Vuosikate riittää osaltaan kattamaan vuoden 2018 investointitason.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut yleisohjeen suunnitelman mukaisista poistoista, joita on tullut noudattaa tilivuodesta 2013 alkaen. Ohjeessa suositellaan otettavaksi käyttöön poistoaikojen alarajat, ellei pidemmän poistoajan käyttämiselle ole erityistä hyödykekohtaista perustetta. Suonenjoen kaupungin hyödykekohtainen poistosuunnitelma vahvistetaan vuosittain talousarvion investointiohjelman yhteydessä.

Tilikauden tulos muodostuu vuosikatteen sekä poistojen ja satunnaisten tuottojen yhteissummasta. Tilikausi 2018 näyttää talousarvion perusteella osoittavan 0,2 milj. euroa alijäämää.

SUONENJOEN KAUPUNKI

Toimintakate toimielimittäin + tulos

Toimielimet		TP 2016	MRM 2017	RAAMI 2018	LTK 2018	TA 2018	Erotus TA17-TA18	Muutos-% TA17-TA18
Vaalit			-20 000	-28 000	-9 900	-9 900	10 100	
Tarkastuslautakunta		-21 857	-22 000	-22 000	-22 700	-22 700	-700	3,2 %
Elinvoima ja hallinto		-19 906 993	-21 521 100	-21 140 000	-21 602 300	-21 733 700	-212 600	1,1 %
Sosiaalipalvelut		-13 613 420	-13 712 900	-13 850 000	-13 850 000	-13 804 500	-91 600	0,7 %
Koulutuspalvelut		-9 878 029	-9 567 600	-9 900 000	-9 894 371	-9 784 100	-216 500	2,1 %
Tekniset palvelut		-185 642	-205 900	-180 000	-180 000	-579 900	-374 000	89,7 %
							0	0,0 %
TOIMINTAKATE		-43 605 941	-45 049 500	-45 120 000	-45 559 271	-45 934 800	-885 300	2,0 %
Verotulot		24 491 952	23 900 000	23 650 000	23 700 000	23 750 000	-150 000	-0,7 %
Valtionosuudet		24 464 421	24 200 000	24 400 000	24 650 000	24 600 000	400 000	1,7 %
Korkotulot		196 004	180 000	180 000	185 000	185 000	5 000	125,0 %
Rahoitustulot		303 852	280 000	400 000	400 000	450 000	170 000	21,3 %
Korkomenot		-345 625	-700 000	-700 000	-650 000	-625 000	75 000	-10,7 %
Rahoitusmenot		-6 735	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000	0	0,0 %
VUOSIKATE		5 497 928	2 800 500	2 800 000	2 715 729	2 415 200	-385 300	-32,5 %
Poistot		-2 368 446	-2 600 000	-2 700 000	-2 799 900	-2 625 000	-25 000	1,0 %
Satunnaiset erät							0	
TULOS		3 129 482	200 500	100 000	-84 171	-209 800	-410 300	-29,0 %

Suonenjoen kaupunki
Tuloslaskelma, ulkoinen

Tuloslaskelma	TP 2016	TA + LMR 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot					
Myyntituotot	1 971 388	1 775 400	1 939 500		
Maksutuotot	2 384 601	2 403 700	2 552 600		
Tuet ja avustukset	897 351	1 331 400	1 030 100		
Muut toimintatuotot	2 527 924	2 466 300	2 362 300		
Toimintatuotot yhteensä	7 781 264	7 976 800	7 884 500	8 200 000	8 500 000
Valmistus omaan käyttöön	47 472	50 000	50 000	50 000	50 000
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-17 259 989	-17 431 000	-17 939 500		
Palkat ja palkkiot	-13 120 038	-13 253 100	-13 793 600		
Henkilöstösivukulut					
Eläkekulut	-3 340 469	-3 316 900	-3 438 200		
Muut henkilöstösivukulut	-799 482	-861 000	-707 700		
Palvelujen ostot	-28 677 562	-30 771 100	-30 939 600		
Aineet , tarvikkeet ja tavarat	-2 394 455	-2 392 600	-2 464 300		
Avustukset	-2 481 220	-1 825 000	-1 841 500		
Muut toimintakulut	-621 451	-656 600	-684 400		
Toimintakulut yhteensä	-51 434 677	-53 076 300	-53 869 300	-54 700 000	-55 600 000
Toimintakate	-43 605 941	-45 049 500	-45 934 800	-46 450 000	-47 050 000
Verotulot	24 491 952	23 900 000	23 750 000	24 400 000	24 900 000
Valtionosuudet	24 464 421	24 200 000	24 600 000	25 000 000	25 400 000
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	196 004	180 000	185 000	185 000	185 000
Muut rahoitustuotot	303 852	280 000	450 000	300 000	275 000
Korkokulut	-345 625	-700 000	-625 000	-675 000	-700 000
Muut rahoituskulut	-6 735	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	147 496	-250 000	0	-200 000	-250 000
Vuosikate	5 497 928	2 800 500	2 415 200	2 750 000	3 000 000
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 368 446	-2 600 000	-2 625 000	-2 700 000	-2 800 000
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
Tilikauden tulos	3 129 482	200 500	-209 800	50 000	200 000
Poistoeron lisäys/ vähennys					
Varausten lisäys/ vähennys					
Rahastojen lisäys/ vähennys					
Tilikauden yli/- alijäämä	3 129 482	200 500	-209 800	50 000	200 000

RAHOITUSOSA

RAHOITUSLASKELMAN TARKOITUS JA SÄÄNNÖSTAUSTA

Rahoituslaskelma on keskeinen osa kunnan talousarviota ja tilinpäätöstä. Talousarvioon on kuntalain 110 pykälän 4 momentin mukaan otettava toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitettava, miten määrärahojen rahoitustarve katetaan. Toiminnan rahoitus esitetään talousarvion rahoitusosassa, joka kunnan talousarviossa tulee olla tuloslaskelmaosan sekä käyttötalousosan ja investointiosien lisäksi.

Rahoituslaskelmalla osoitetaan, kuinka paljon kunnan toiminnan ja sen investointien rahavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoituksen rahavirralla tarkoitetaan, miten alijäämäinen toiminnan rahavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

Rahoituslaskelma samoin kuin tuloslaskelma on kunnan kokonaistaloutta kuvaava laskelma.

RAHOITUSLASKELMAN RAKENNE JA KIRJAUSPERUSTE

Kunnan rahoituslaskelmassa on erikseen nähtävissä toiminnan ja investointien rahavirrat, jotka käsittävät tulo-rahoituksen ja investointierät.

Toiminnan rahavirta osoittaa, missä määrin kunta on pystynyt tilikauden aikana toiminnan (käyttötalouden) avulla saamaan rahavaroja toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun ulkopuolisiin rahoituslähteisiin turvautumatta.

Investointien rahavirrat osoittavat sen rahavarojen käytön, jonka kunta on käyttänyt palvelutuotannon edellytyksien järjestämiseen ja tulevan rahavirran kerryttämiseksi pitkällä aikavälillä.

Rahoituksen rahavirrat osoittavat antolaina- ja muiden saamisten, toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden sekä oman ja vieraan pääoman muutokset tilikauden aikana.

Rahoituslaskelmasta tulee erikseen käydä ilmi rahoituksen rahavirta. Sitä varten rahoituksen rahavirtalaskelmassa esitetään ensin antolainojen ja lainakannan muutokset.

Maksuvalmiuden muutoksiin vaikuttavat myös toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset, vaihto-omaisuuden, pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten ja korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutokset. Rahoituslaskelman selkeyden säilyttämiseksi esitetään siinä eriteltynä vain kokonaistalouden kannalta olennaiset erät.

Toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtojen yhteenlaskettu muutos vastaa taseesta laskettua rahavarojen muutosta.

Kunnan rahoituslaskelma laaditaan suoriteperusteisesti. Tämä tarkoittaa, että mm. myyntituloja ja ostomenoja ei vuosikatteessa oikaista myyntisaamisilla tai ostovelvoilla, vaan oikaisu tapahtuu vasta muiden maksuvalmiuteen vaikuttavien erien muutoksissa rahoitustoiminnan nettokassavirtalaskelmassa. Samoin rahoituslaskelmassa esitettävät lisäykset ja vähennykset tase-erissä perustuvat suoriteperusteisesti kirjattuihin tuloihin ja menoihin.

RAHOITUSLASKELMAN SISÄLTÖ

Toiminnan rahavirta

Rahoituslaskelmaan otetaan toiminnan tulorahoitusjäämän osoittava vuosikate sekä satunnaiset erät, jotka tuloslaskelmassa esitetään vuosikatteen jälkeen. Tulorahoituksen osatekijät on eritelty yksityiskohtaisesti aiemmin tuloslaskelmassa.

Investointien rahavirta

Investoinneilla tarkoitetaan rahoituslaskelmassa pysyviin vastaaviin käytettyjä varoja tilivuoden aikana. Investointimenot ja niihin saadut rahoitusosuudet esitetään rahoituslaskelmassa bruttomääräisinä. Investointimenot ovat sekä osakkeiden ja osuuk-sien ostoja että aineettomia ja aineellisia pysyvien vastaavien hyödykkeiden inves-tointeja.

Suonenjoen kaupungin vuoden 2018 investointimenot ovat 2,26 milj. euroa ja nettoin-vestoinnit 2,14 milj. euroa.

Rahoituksen rahavirta

Rahoituslaskelma osoittaa miten kunnan rahoitusrakenne on tilivuoden aikana muut-tunut. Pitkäaikaisten lainojen lisäys osoittaa kuinka paljon kunta on tilivuoden aikana ottanut uutta pitkäaikaista lainaa tai uusinnut sitä. Pitkäaikaisten lainojen vähennys osoittaa, kuinka paljon lainoja lyhennetään vuoden aikana. Toteutumissa erät esite-tään bruttomääräisinä.

Lainakanta oli vuoden 2016 lopussa 30,1 milj. euroa eli noin 4.118 euroa / asukas. Arvioitu kaupungin lainakanta vuoden 2017 lopussa on noin 27,5 milj. euroa eli 3.700 euroa / asukas. Lopullista päätöstä talousarviolainan nostosta vuodelle 2017 ei ole tehty. Loppuvuoden maksuvalmius vaikuttaa lopulliseen lainakannan määrään vuon-na 2017.

Suonenjoen kaupungin vuoden 2018 talousarvio perustuu olettamukselle, että uutta lainaa otetaan vuoden aikana 3,0 milj. euroa. Lainoja maksetaan takaisin vuonna 2018 noin 2,7 milj. euroa. Vuosikate on 2,4 milj. euroa, joka ei riittää lainanlyhennyk-siin.

Suunnitelmavuosina 2019 - 2020 kaupungin lainakanta kääntyy nousuun. Lainakan-nan todelliseen kasvuun suunnitelmakaudella vaikuttaa merkittävästi päätös mahdol-lisesta uimahallin peruskorjauksesta ja liikuntahallin rakentamisesta. Hankkeen alus-tavaksi kustannusarvioksi on arvioitu kokonaisuudessaan 11,5 milj. euroa.

Maksuvalmiuden muutos

Toiminnan ja investointien rahavirran ja rahoituksen rahavirran yhteen laskeminen osoittaa vaikutuksen kaupungin maksuvalmiuteen.

RAHOITUSLASKELMA	TP 2016	TA + LMR 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
VARSINAISEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN KASSAVIRTA					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	5 497 928	2 800 500	2 415 200	2 750 000	3 000 000
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-18 067				
Tulorahoitus yhteensä	5 479 861	2 800 500	2 415 200	2 750 000	3 000 000
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-2 725 090	-3 750 400	-2 263 000	-6 392 000	-7 435 000
Rahoitusosuudet					
investointimenoihin		209 000	73 500	0	0
Pysyvien vastaavien hyöd.luovutustulot	216 952	50 000	50 000	50 000	50 000
Investoinnit yhteensä	-2 508 138	-3 491 400	-2 139 500	-6 342 000	-7 385 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 971 723	-690 900	275 700	-3 592 000	-4 385 000
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	-22 510	-20 000	-20 000	0	0
Antolainasaamisten vähenn.	72 000	80 000	80 000	0	0
Antolainauksen muutokset yht.	49 490	60 000	60 000	0	0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		4 000 000	3 000 000	10 000 000	7 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 630 387	-2 600 000	-2 700 000	-6 500 000	-3 000 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos					
Lainakannan muutokset yht.	-2 630 387	1 400 000	300 000	3 500 000	4 000 000
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	1 217				
Vaihto-omaisuuden muutos					
Saamisten muutos	-922 991				
Korottomien velkojen muutos	352 127				
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	-569 647			0	0
Rahoituksen rahavirta	-3 150 544	1 460 000	360 000	3 500 000	4 000 000
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-178 821	769 100	635 700	-92 000	-385 000

LIITTEET

SUONENJOEN KAUPUNKI ON JÄSENEÄ SEURAAVISSA JÄRJESTÖISSÄ JA YHTEISÖISSÄ JA MAKSAA NIILLE JÄSENMAKSUA:

Kuopion kauppakamari

Maaseudun kehittämissyhdistys Mansikka ry

Nopeat itäradat neuvottelukunta (Kouvolan kaupunki)

Pohjois-Savon pelastusalan liitto

Pro Ysitie ry

Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys ry

Sisä-Savon perinneyhdistys ry

Snellman-instituutti ry / Kuopion kesäyliopisto

Suomen Kuntaliitto ry

Suomen Tieyhdistys ry

Suonenjoen Mansikkakarnevaalit ry

